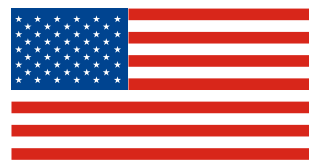

Centrul National de Mediu

GHID

ASIGURAREA PROTECȚIEI MEDIULUI ȘI MANAGEMENTUL RESURSELOR NATURALE ÎN ACTIVITATEA AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE

www.environment.md

CHIȘINĂU
2015

CUPRINS

CUPRINS	3
INTRODUCERE	9
PROTECȚIA MEDIULUI – PRIORITATE NAȚIONALĂ. SCOPUL ȘI PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE PROTECȚIEI MEDIULUI	10
Scopul protecției mediului.....	10
Care sunt principiile de bază ale protecției mediului?.....	10
CADRUL INSTITUȚIONAL DE ADMINISTRARE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI ȘI UTILIZĂRII RESURSELOR NATURALE	12
COMPETENȚELE DE BAZĂ ALE CONSILIILOR LOCALE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI ȘI UTILIZĂRII RESURSELOR NATURALE	14
Competențele de bază ale consiliilor locale de nivelul 1.....	14
Atribuțiile de bază ale primarului.....	14
Atribuțiile secretarului.....	15
Competențele de bază ale consiliilor locale de nivelul 2.....	15
Atribuțiile de bază ale președintelui raionului.....	15
ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN ASIGURAREA SECURITĂȚII ECOLOGICE ÎN TERITORIUL ADMINISTRAT	16
Competențele Autorităților Administrației Publice Locale ale raionului, municipiului.....	16
Care sunt competențele Autorităților Administrației Publice locale ale comunei (satului), orașului?.....	16
MECANISMUL ECONOMIC DE UTILIZARE ȘI PROTECȚIE A RESURSELOR NATURALE	18
Principiile mecanismului economic de utilizare și protecție a resurselor naturale.....	18
PLATA PENTRU UTILIZAREA RESURSELOR NATURALE	19
Cum se stabilește plata pentru resursele funciare?.....	19
Cum se stabilește plata pentru resursele acvatice?.....	19
Cum se stabilește plata pentru resursele minerale?.....	20
Cum se stabilește plata pentru resursele forestiere?.....	20
Cum se stabilește plata pentru resursele faunistice?.....	20
Cum se stabilește plata pentru resursele piscicole?.....	20
TAXA PENTRU POLUAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR	21
De ce depind mărimea plăților?.....	21
De către cine se stabilesc normativele plăților pentru poluarea mediului?.....	21
Unde sunt prevăzute normativele de plată pentru poluarea mediului?.....	21
PARTICIPAREA PUBLICULUI LA PROTECȚIA MEDIULUI ȘI UTILIZAREA RESURSELOR NATURALE	22
MANAGEMENTUL RESURSELOR NATURALE	23
Cum se clasifică resursele naturale?.....	23
Care sunt resursele naturale locale?.....	23
Care este regimul de proprietate asupra resurselor naturale?.....	23
Cine poate fi beneficiar de resurse naturale?.....	23
Care este modalitatea folosirii resurselor naturale?.....	24
Cum se acordă dreptul de folosință asupra resurselor naturale?.....	24
Prin care document juridic se confirmă dreptul de proprietate, de posesiune și de folosință asupra resurselor naturale?.....	24
Cine exercită controlul asupra folosirii resurselor naturale?.....	24
MANAGEMENTUL RESURSELOR FUNCiare	25
Care sunt categoriile de terenuri în dependență de destinația principală?.....	25
Care sunt obiectele relațiilor funciare?.....	25
Care este regimul juridic al terenurilor în Republica Moldova?.....	25
Cum se folosesc terenurile orașelor și satelor (comunelor)?.....	25
Ce cuprind în sine terenurile destinate construcțiilor urbane și rurale?.....	25
Pentru care necesități sunt folosite terenurile de uz public din orașe și sate (comune)?.....	25
Care terenuri pot fi atribuite întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor pentru realizarea funcțiilor lor?.....	26
Care este destinația terenurilor împădurite ale orașelor și satelor (comunelor)?.....	26
Care terenuri sunt considerate terenuri cu destinație agricolă în oraș și sat (comună)?.....	26
Din categoria de alte terenuri, conform codului funciar, cine face parte?.....	26
Care terenuri sunt considerate terenuri cu destinații speciale?.....	26
Cum se atribuie terenurile pentru exploatarea zăcămintelor?.....	26
Care sunt terenurile destinate ocrotirii naturii?.....	26
Care sunt terenurile destinate ocrotirii sănătății?.....	27
Care sunt terenurile destinate activității recreative?.....	27
Care sunt terenurile de valoare istorico-culturală?.....	27
Care terenuri din extravilan se includ în zona suburbană și în zona verde a comunității?.....	27
Care terenuri sunt considerate terenurile fondului silvic?.....	28

Care terenuri sunt considerate terenurile fondului apelor?.....	28
Care terenuri sunt considerate terenurile fondului de rezervă?.....	28
Care este modul de proprietate asupra terenurilor în Moldova?.....	28
Cine constituie comisia funciara și care este componența ei?.....	29
Care sunt atribuțiile de competență ale consiliilor raionale și municipale în domeniul funciar?.....	29
Care sunt atribuțiile de competență ale consiliilor sătești (comunale) și orașelor?.....	29
Care sunt obligațiunile deținătorilor de terenuri?.....	29
Ce reprezintă monitoringul fondului funciar și cadastrul funciar?.....	30
Prin care mecanism poate fi asigurată folosirea rațională și protecția resurselor funciare?.....	30
Ce prevede ca atare reglementarea proprietății funciare?.....	30
Care sunt sursele de poluare și procesele de degradare a solului?.....	31
Care este modalitatea de selectare și atribuire a terenurilor sub construcții?.....	31
Care este modalitatea de modificare a destinației și schimbul terenurilor?.....	32
Cine perfectează dosarele cadastrale privind atribuirea, modificarea destinației și schimbul terenurilor?.....	32
Care sunt cerințele privind selectarea și atribuirea terenurilor sub construcții în spațiile verzi?.....	32
Care sunt cerințele privind folosirea terenurilor sub construcții în zonele de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă?.....	33
Care este modul de înstrăinare și de atribuire a terenurilor din fondul forestier în alte scopuri decât cele silvice?.....	33
Care sunt cerințele privind selectarea terenurilor pentru amplasarea depozitelor de deșeuri menajere solide (DMS)?.....	33
Care este mecanismul aplicării responsabilității pentru nerespectarea legislației funciare?.....	34
Cine soluționează litigiile funciare?.....	34
Care este modalitatea de recuperare a pagubelor pricinuite deținătorilor de terenuri?.....	34
Cum sunt folosite mijloacele încasate pentru repararea pierderilor din producția agricolă și silvică?.....	35
ADMINISTRAREA RESURSELOR MINERALE (ZĂCĂMINTELOR)	36
Care este regimul de proprietate și modul de gestionare a resurselor minerale?.....	36
Ce reprezintă Fondul de stat al subsolului?.....	36
Ce reprezintă fondul de stat al zăcămintelor?.....	36
Cine administrează Fondul de stat al subsolului și Fondul de stat al zăcămintelor?.....	36
Dreptul de folosință asupra sectorului de subsol și dreptul de extragere a substanțelor minerale utile?.....	36
Pentru care activități se atribuie în folosință subsolul?.....	37
Cum se atribuie terenurile proprietate publică a unității teritorial administrative?.....	37
Care sunt termenii de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol?.....	37
Cum se legalizează atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol?.....	37
Care este actul permisiv pentru activitățile de extragere a substanțelor minerale utile?.....	37
Ce reprezintă cadastrul de stat al subsolului?.....	38
Care sunt cerințele și normele ecologice de gestionare a resurselor minerale?.....	38
Care sunt cerințele de bază la folosirea rațională și protecția subsolului?.....	38
Care sunt competențele autorităților administrației publice locale în domeniul folosirii și protecției subsolului?.....	39
Care sunt obligațiunile beneficiarilor subsolului?.....	39
Cine efectuează proiectarea documentației tehnice privind extragerea zăcămintelor și recultivarea obiectelor miniere excavate?.....	40
Ce prevăd proiectele întreprinderilor miniere extractive?.....	40
Ce prevăd proiectele construirii obiectelor pentru prelucrarea materiei prime minerale?.....	40
Căror expertize este supusă documentația tehnică de proiect?.....	41
Cine efectuează supravegherea de stat a cerințelor securității industriale?.....	41
Care sunt competențele autorităților administrației publice locale în domeniul folosirii și protecției subsolului?.....	41
Care activități sunt considerate ilegale, pentru care se aplică mecanismul responsabilității pentru nerespectarea legislației subsolului?.....	42
În care caz prejudiciul cauzat subsolului poate fi compensat?.....	42
ADMINISTRAREA RESURSELOR ACVATICE.....	43
Care este regimul de proprietate asupra apelor?.....	43
Cum se gestionează resursele de apă?.....	43
Care sunt principiile gestionării resurselor de apă?.....	43
Care sunt competențele Autorităților Administrației Publice Locale în domeniul managementului apelor?.....	44
Care este regimul de proprietate asupra obiectelor acvatice?.....	44
Care activități se consideră folosință a apelor?.....	44
Care sunt obligațiunile utilizatorilor de apă?.....	44
În care scopuri se consideră folosința generală a apei?.....	44
De către cine poate fi limitată sau interzisă folosința apei pentru scaldat și agrement?.....	45
Care activități sunt considerate folosință specială a apei?.....	45
Care sunt prioritățile folosinței apei?.....	45
Care este modalitatea de autorizare a folosinței speciale a apei?.....	45
Care sunt termenii pentru care se eliberează autorizația?.....	45

<i>Care sunt condițiile generale ce obligă titularul/beneficiarul de folosință specială a apei să le respecte?</i>	46
<i>Care sunt condițiile speciale ce obligă titularul/beneficiarul de folosință specială a apei să le respecte?</i>	46
<i>Care sunt sursele de poluare a apelor?</i>	46
<i>În care scopuri se stabilește un regim special al zonelor de protecție a apelor?</i>	47
<i>În care cazuri se stabilesc zone sanitare de protecție cu regim special de exploatare?</i>	47
<i>Cum sunt considerate cursurile de apă în dependență de lungimea curenților de apă?</i>	47
<i>Care obiecte fac parte din categoria bazinelor de apă?</i>	48
<i>Care sunt dimensiunile lățimii zonelor de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă?</i>	48
<i>Care sunt dimensiunile lățimii fâșiilor riverane de protecție?</i>	48
<i>Cum se stabilesc dimensiunile fâșiilor riverane de protecție în teritoriul localităților?</i>	48
<i>Care sunt dimensiunile lățimii perdelelor forestiere de protecție a malurilor?</i>	48
<i>Care activități sunt interzise în zonele de protecție a apelor?</i>	49
<i>Care sunt condițiile de admitere a pășunatului în zonele de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă?</i>	49
<i>În care condiții se cere transferarea obiectelor din zona de protecție a apelor?</i>	49
<i>În care scopuri sunt folosite teritoriile fâșiilor riverane de protecție a apelor?</i>	49
<i>Care sunt restricțiile pentru desfășurarea activităților în limitele fâșiilor riverane de protecție a apelor?</i>	49
<i>Cine efectuează monitorizarea stării apelor de suprafață, a apelor subterane și a zonelor protejate?</i>	49
<i>Care sunt activitățile pentru care posesorii de terenuri riverane sunt obligați să admită acces pe teritoriul din posesie fără a percepe plată?</i>	50
<i>Ce reprezintă Cadastrul de stat al apelor?</i>	50
<i>Cine duce evidența primară și prezintă rapoarte statistice privind consumul de apă?</i>	50
MANAGEMENTUL RESURSELOR FORESTIERE	51
<i>Cum se clasifică vegetația forestieră?</i>	51
<i>Care sunt subgrupele de păduri în raport cu funcțiile care le revin?</i>	51
<i>Care este regimul de proprietate asupra fondului forestier?</i>	51
<i>Care sunt competențele autorităților administrației publice locale privind reglementarea relațiilor silvice?</i>	52
<i>Pot cetățenii și asociațiile obștești să obțină informații despre starea fondurilor silvice și cinegetic?</i>	52
<i>Ce se asigură prin administrarea și gospodărirea fondului forestier?</i>	52
<i>Cine administrează și gospodărește fondul forestier?</i>	52
<i>Cine administrează vegetația forestieră situată pe terenurile din afara fondului forestier?</i>	53
<i>Cine administrează terenurile fondului forestier aflat în proprietate privată?</i>	53
<i>Care sunt criteriile gestionării durabile a pădurilor?</i>	53
<i>Cum pot fi transmise în folosință terenurile fondului forestier?</i>	53
<i>Care este modalitatea de folosință a fondului forestier?</i>	53
<i>Care sunt drepturile gestionarilor de terenuri din fondul forestier?</i>	53
<i>Care sunt obligațiunile gestionarilor de terenuri din fondul forestier?</i>	54
<i>Care sunt drepturile beneficiarilor silvici?</i>	54
<i>Care sunt obligațiunile beneficiarilor silvici?</i>	54
<i>Care sunt condițiile de acces a cetățenilor în fondul forestier?</i>	54
<i>Care sunt obligațiunile cetățenilor în folosința fondului forestier?</i>	55
<i>Care este modalitatea efectuării folosințelor silvice?</i>	55
<i>Cine asigură paza și protecția pădurilor?</i>	55
<i>Care activități sunt interzise în fondul forestier și perdelele forestiere de protecție?</i>	55
<i>Care acțiuni sunt admise pe terenurile fondului forestier și în ce cazuri?</i>	55
<i>Cine organizează și efectuează măsuri de folosire, regenerare, pază și protecție a pădurilor?</i>	55
<i>În baza căror programe se efectuează protecția pădurilor și ce include acestea în sine?</i>	56
<i>Cine menține starea de sănătate a pădurilor?</i>	56
<i>Care măsuri de protecție a pădurilor urmează a fi realizate de către proprietarii și gestionarii de terenuri din fondul forestier?</i>	56
<i>Cine asigură controlul asupra proprietarilor și gestionarilor de terenuri din fondul forestier?</i>	56
<i>Care este modalitatea de împădurire a terenurilor degradate?</i>	56
<i>Care terenuri sunt considerate degradate?</i>	57
<i>Care terenuri sunt predispușe împăduririi?</i>	57
<i>Care sunt tipurile de contravenții silvice?</i>	57
<i>Cum se calculează cuantumul prejudiciului cauzat resurselor silvice?</i>	58
MANAGEMENTUL ECOSISTEMELOR ȘI COMPLEXELOR NATURALE PROTEJATE DE STAT	59
<i>Cine constituie Fondul ariilor naturale protejate de stat?</i>	59
<i>Care sunt categoriile de obiecte și complexe naturale protejate?</i>	59
<i>Pentru care scopuri sunt folosite obiectele și complexele naturale?</i>	59
<i>Ce reprezintă cadastrul de stat al obiectelor și complexelor din fondul ariilor protejate?</i>	60
<i>Care este destinația obiectelor și complexelor naturale protejate?</i>	60
<i>În care cazuri poate avea loc retragerea terenurilor din fondul ariilor protejate?</i>	60
<i>Care este regimul de proprietate asupra obiectelor și complexelor naturale protejate?</i>	60

<i>Care este regimul de administrare a fondului ariilor naturale protejate?</i>	61
<i>Care este regimul de protecție a obiectelor și complexelor naturale protejate?</i>	62
<i>Care activități sunt admise în zonele de protecție a ariilor protejate?</i>	62
<i>Care activități sunt interzise în zonele de protecție a ariilor protejate?</i>	62
<i>Care acțiuni sunt considerate contravenții?</i>	63
MANAGEMENTUL SPAȚIILOR VERZI	64
<i>Ce reprezintă un spațiu verde?</i>	64
<i>Ce reprezintă un parc?</i>	64
<i>Ce reprezintă o pădure-parc?</i>	64
<i>Ce reprezintă o grădină publică?</i>	64
<i>Ce reprezintă un scuar?</i>	64
<i>Ce reprezintă spațiile verzi din cuprinsul arterelor de circulație?</i>	64
<i>Care este importanța spațiilor verzi?</i>	64
<i>Care terenuri se includ în spațiile verzi?</i>	65
<i>Care vegetație nu face parte din spațiile verzi?</i>	65
<i>Care este regimul de proprietate asupra spațiilor verzi?</i>	65
<i>Care sunt competențele autorităților administrației publice locale?</i>	65
<i>Care este modalitatea de acces a cetățenilor la spațiile verzi?</i>	66
<i>Care sunt obligațiunile persoanelor juridice?</i>	66
<i>Cum se clasifică spațiile verzi?</i>	66
<i>Cum se disting categoriile de spații verzi în dependență de funcțiile și modul de folosință a acestora?</i>	66
<i>Care sunt obiectivele ce pot fi asigurate prin administrarea și gospodărirea spațiilor verzi?</i>	67
<i>Cine administrează și duce evidența spațiile verzi?</i>	67
<i>Care sunt restricțiile privind construcțiile în spațiile verzi?</i>	67
<i>Ce cuprinde în sine cadastrul spațiilor verzi?</i>	67
<i>Ce reprezintă monitoringul spațiilor verzi?</i>	68
<i>Cine asigură paza și protecția spațiilor verzi?</i>	68
<i>Care măsuri de protecție a spațiilor verzi urmează a fi realizate de proprietarii și gestionarii spațiilor verzi?</i>	68
<i>Care sunt drepturile cetățenilor și organizațiilor obștești în domeniul managementului spațiilor verzi?</i>	68
<i>Cine asigură integritatea și dezvoltarea spațiilor verzi?</i>	69
<i>Care activități sunt considerate contravenții și se supun sancționării?</i>	69
<i>Cum se repară prejudiciul cauzat spațiilor verzi?</i>	69
MANAGEMENTUL RESURSELOR CINEGETICE ȘI PISCICOLE	70
<i>De către cine se realizează administrația de stat în domeniul protecției și folosirii resurselor regnului animal?</i>	70
<i>Care sunt activitățile la care pot participa organizațiile obștești și științifice în domeniul managementului resurselor regnului animal?</i>	70
<i>Care sunt obligațiunile cetățenilor în folosirea și protecția resurselor regnului animal?</i>	70
<i>Care sunt obiectivele acvatice piscicole?</i>	70
<i>Care organisme acvatice constituie resursele biologice acvatice/hidrobionți?</i>	70
<i>Care sunt principiile de bază ale gestionării resurselor biologice?</i>	70
<i>Care sunt competențele Serviciului Piscicol în domeniul folosirii și protecției resurselor piscicole?</i>	71
<i>Cine poate beneficia de resursele regnului animal și piscicol?</i>	71
<i>Care sunt modalitățile de folosire a resurselor regnului animal?</i>	71
<i>În care act normativ este stabilit modul de gestiune a gospodăriei cinegetice?</i>	72
<i>Cum se creează gospodăriile cinegetice?</i>	72
<i>Care activități sunt interzise în scopul protecției fondului piscicol?</i>	72
<i>Cine ține evidența de stat al regnului animal?</i>	73
<i>Cine ține cadastrul de stat al regnului animal?</i>	73
<i>Cine organizează amenajarea cinegetică a fondului silvic?</i>	73
<i>Care sunt actele permissive pentru vânătoare?</i>	73
<i>Cum pot fi folosite animalele incluse în Cartea Roșie a R. Moldova?</i>	73
<i>Care sunt actele permissive pentru pescuit?</i>	74
<i>Care acțiuni sunt considerate ilegale și se supun sancționării?</i>	74
MANAGEMENTUL CALITĂȚII AERULUI ATMOSFERIC	75
<i>Care este compoziția aerului atmosferic?</i>	75
<i>Ce se subînțelege prin noțiunea de poluant?</i>	75
<i>Ce reprezintă monitorizarea poluării aerului și concentrația maximal admisibilă a poluanților din atmosferă (CMA)?</i>	75
<i>Cine asigură administrarea în protecția aerului atmosferic?</i>	75
<i>Care sunt competențele autorității centrale de mediu?</i>	75
<i>Care sunt competențele Ministerului Sănătății?</i>	75
<i>Care sunt competențele Autorităților administrației publice locale?</i>	76
<i>Care este rolul Asociațiilor obștești și cetățenilor în măsurile de protecție a atmosferei?</i>	76
<i>Care sunt sursele de poluare a aerului atmosferic?</i>	76

<i>Ce reprezintă normativele calității aerului?</i>	76
<i>Prin care act normativ se admit emisiile de poluanți în atmosferă?</i>	77
<i>Care sunt obligațiunile persoanelor fizice și juridice care desfășoară activități generatoare de poluanți în atmosferă?</i>	77
<i>În ce caz și care este modalitatea de suspendare a activității beneficiarului de resurse naturale?</i>	77
<i>Care sunt acțiunile conducătorilor de întreprinderi în cazul depășirii normativelor admisibile de poluanți în atmosferă?</i>	77
<i>Care sunt obligațiunile autorităților publice locale și agenților economici în vederea reducerii și eliminării impactului dăunător asupra atmosferei?</i>	77
<i>Care obiective sunt supuse evidenței de stat?</i>	78
<i>Cine efectuează monitorizarea poluării aerului?</i>	78
<i>Cine efectuează controlul de stat în domeniul protecției aerului?</i>	78
<i>Cine efectuează controlul departamental asupra protecției aerului atmosferic?</i>	78
<i>Care acțiuni sunt considerate contravenții pentru aplicarea mecanismului responsabilității?</i>	78
<i>Cum se repară prejudiciul cauzat mediului prin poluarea aerului?</i>	78
MANAGEMENTUL DEȘEURILOR, PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR NOCIVE	79
<i>Ce sunt deșeurile?</i>	79
<i>Care sunt criteriile de clasificare a deșeurilor?</i>	79
<i>Ce reprezintă gestionarea deșeurilor?</i>	79
<i>Ce reprezintă depozitarea deșeurilor?</i>	79
<i>Ce reprezintă prelucrarea deșeurilor?</i>	80
<i>Ce reprezintă neutralizarea și recuperarea deșeurilor?</i>	80
<i>În ce constă utilizarea deșeurilor?</i>	80
<i>Care sunt competențele autorităților publice centrale în domeniul managementului deșeurilor?</i>	80
<i>Care sunt competențele Autorităților administrației publice locale?</i>	81
<i>Care sunt obligațiunile persoanelor fizice și juridice în domeniul managementului deșeurilor?</i>	81
<i>Care sunt cerințele privind depozitarea și păstrarea deșeurilor?</i>	82
<i>Care deșeuri sunt supuse evidenței?</i>	82
<i>Cine elaborează programe de gestionare a deșeurilor?</i>	82
<i>Cine elaborează registrele locurilor de depozitare a deșeurilor?</i>	82
<i>Cine exercită controlul de stat în domeniul managementului deșeurilor?</i>	82
<i>Cine exercită controlul primar în domeniul managementului deșeurilor?</i>	83
<i>Care sunt restricțiile în domeniul managementului deșeurilor?</i>	83
<i>Care acțiuni constituie contravenții în domeniul gestionării deșeurilor?</i>	83
<i>Care act normativ reglementează regimul produselor și substanțelor nocive?</i>	83
<i>Ce reprezintă produsul nociv și substanța nocivă?</i>	84
<i>Ce înseamnă încărcături periculoase?</i>	84
<i>Ce constituie regim al produselor și substanțelor nocive?</i>	84
<i>Care sunt competențele autorităților centrale în reglementarea regimului produselor și substanțelor nocive?</i>	84
<i>Care sunt competențele Autorităților administrației publice locale în domeniul reglementării regimului produselor și substanțelor nocive?</i>	85
<i>Care este modalitatea de autorizare a activităților ce țin de gestionarea deșeurilor?</i>	86
<i>Care este modalitatea de autorizare a activităților ce țin de gestionarea produselor și substanțelor nocive?</i>	86
<i>Care sunt obligațiunile persoanelor fizice și juridice în domeniul gestionării produselor și substanțelor nocive?</i>	86
<i>Cine efectuează controlul asupra respectării cadrului legal din domeniul managementului produselor și substanțelor nocive?</i>	86
<i>Cine repară prejudiciile cauzate sănătății omului și mediului prin nerespectarea prevederilor legale?</i>	86
EVALUAREA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI ȘI EXPERTIZA ECOLOGICĂ A DOCUMENTAȚIEI DE PROIECT	87
<i>Ce se subînțelege prin impactul asupra mediului?</i>	87
<i>Ce reprezintă evaluarea impactului asupra mediului?</i>	87
<i>Care sunt domeniile de aplicare a evaluării impactului asupra mediului înconjurător?</i>	87
<i>Care activități planificate sunt supuse în mod obligatoriu și pentru care trebuie stabilită necesitatea evaluării impactului asupra mediului?</i>	87
<i>Ce se are în vedere prin activitate planificată?</i>	87
<i>Cine poate fi inițiator al activității planificate?</i>	87
<i>Cine finanțează activitățile de evaluare a impactului asupra mediului înconjurător?</i>	87
<i>Când și cui se depune cererea privind activitatea planificată?</i>	88
<i>Care este conținutul cererii privind activitatea planificată?</i>	88
<i>Care pot fi deciziile pe rezultatele evaluării prelabile?</i>	88
<i>Cine elaborează documentația privind evaluarea impactului asupra mediului?</i>	88
<i>Care este procedura de examinare și discutare a documentației privind evaluarea impactului asupra mediului?</i>	88
<i>Care este procedura de desfășurare a dezbaterilor publice?</i>	89
<i>Ce reprezintă și cine eliberează Acordul de mediu?</i>	90
<i>Care este procedura de informare privind aprobarea activității planificate?</i>	90
<i>Ce reprezintă expertiza ecologică?</i>	90

Care sunt subiecții expertizei ecologice?	90
Care sunt scopurile expertizei ecologice?.....	90
Care sunt principiile de bază ale expertizei ecologice?.....	90
Pentru care obiecte în mod obligatoriu se supune expertizei ecologice de stat documentația de proiect?.....	91
Care sunt drepturile cetățenilor și asociațiilor obștești în domeniul organizării expertizei ecologice obștești?	91
Care sunt drepturile asociațiilor obștești în domeniul efectuării expertizei ecologice obștești?	91
Cine suportă cheltuielile de efectuare a expertizei ecologice de stat?	91
PLANUL LOCAL DE ACȚIUNI PENTRU MEDIU (PLAM)	92
Ce este PLAM și care este rolul acestuia în sat, comună, oraș, municipiu?.....	92
Care ar fi obiectivele cuprinse în PLAM?	92
Care sunt principalele etape parcurse în procesul de elaborare a PLAM?	93
Necesitatea revizuirii PLAM.....	93
SERVICIILE PUBLICE DE APROVIZIONARE CU APĂ ȘI CANALIZARE	95
Ce activități cuprinde în sine Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare?.....	95
De către cine se înființează și se gestionează Serviciul public de alimentare cu apă și canalizare?	95
Care sunt competențele Autorităților administrației publice locale?.....	95
Care sunt acțiunile în cazul reorganizării sau lichidării operatorului?.....	96
Cine este operatorul?	96
Care sunt condițiile privind alimentarea cu apă potabilă?	96
Cum se procedează cu rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare construite pe teren public?	96
Când se interzice forarea de noi fântâni arteziene pentru alimentarea cu apă?.....	96
În care cazuri se admite construcția rețelelor și instalațiilor provizorii?.....	96
Cum se asigură alimentarea cu apă tehnologică?	97
Care sunt cerințele privind evacuarea apelor uzate în sistemele de canalizare?.....	97
Care sunt cerințele privind evacuarea apelor uzate epurate în receptorii naturali?.....	97
Care este modalitatea de obținere a autorizațiilor de deversare a apelor industriale în rețeaua publică de canalizare?	98
Cine stabilește condițiile de evacuare a apelor uzate de la agenții economici în sistemele de canalizare ale localităților?.....	98
Care este modul de obținere a autorizației de deversare a apelor uzate în rețeaua publică de canalizare pentru întreprinderile nou-construite sau reconstruite?.....	98
Care sunt condițiile luate în calcul la perfectarea autorizației de deversare a apelor industriale uzate în rețeaua publică de canalizare?	99
Cerințele pentru eliberarea autorizației de deversare a apelor uzate și încheierea contractului privind evacuarea apelor uzate în sistemul de canalizare al localității în cazul modificării parametrilor normativi	99
Cum se aplică tarifele pentru serviciu de evacuare a apelor uzate?	99
În care cazuri consumatorii de apă recuperează prejudicii cauzate mediului?.....	99
De către cine se stabilesc CMA de poluanți în apele uzate?	100
Cum se efectuează furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare?.....	100
Cum se determină tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă, de canalizare și epurare a apelor uzate?.....	100
SERVICIILE PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ.....	101
Ce reprezintă Serviciile publice de gospodărie comunală?.....	101
Care servicii prestează Serviciile publice de gospodărie comunală?	101
Pe care principii se organizează și se administrează Serviciile publice de gospodărie comunală?	101
De către cine pot fi furnizate servicii publice de gospodărie comunală?	101
Ce reprezintă societatea în comandită?.....	101
Care sunt atribuțiile și responsabilitățile autorităților administrației publice locale?.....	102
Care sunt atribuțiile Autorităților administrației publice locale față de utilizatori?.....	102
Cine sunt utilizatori, în sensul legii nr.1402/2002?.....	103
Care sunt drepturile Autorităților administrației publice locale față de operatori?.....	103
Care sunt obligațiunile Autorităților administrației publice locale față de operatori?	103
Cine sunt operatorii, în condițiile legii nr. 1402/2002?.....	103
Cum se organizează gestiunea serviciilor publice de gospodărie comunală?	103
FINANȚAREA PROIECTELOR DIN FONDUL ECOLOGIC NAȚIONAL (FEN).....	104
Cine poate solicita un grant?.....	104
Care sunt criteriile principale de selectare a proiectelor spre finanțare?	104
Care sunt domeniile de finanțare?.....	104
Documente obligatorii pentru prezentarea cererii pentru FEN	106
BIBLIOGRAFIE	107
ANEXE.....	108
PROCEDURILE INIȚIERII, CONSTRUCȚIEI ȘI FUNCȚIONĂRII OBIECTELOR.....	108
Model al Tabelui de acțiuni (anexă la PLAM)	108

INTRODUCERE

Republica Moldova, orientată spre spațiul Uniunii Europene, urmează să soluționeze, paralel cu problemele economice și sociale, o serie de probleme ce vizează protecția mediului și utilizarea rațională a resurselor naturale.

Astfel, odată cu procesul de aderare la Uniunea Europeană, Moldova își asumă responsabilități majore în vederea asigurării securității ecologice la nivel local, național și la nivel european. Concomitent, țara noastră a aderat la mai multe Convenții Internaționale, a semnat cu țările vecine acorduri bilaterale de colaborare vizând angajamentele republicii în vederea soluționării problemelor ce țin de protecția mediului înconjurător și utilizarea rațională a resurselor naturale.

În contextul celor expuse și dezvoltării durabile a comunității, acțiunile de protecție a mediului și utilizarea resurselor naturale la nivel local devin prioritare în activitățile Autorităților Administrației Publice Locale, în asigurarea unui echilibru eficient între sistemele socio-economice și elementele capitalului natural.

De-a lungul anilor, activitățile antropice, în mare măsură nehibzuite, au afectat calitatea apelor de suprafață și subterane, starea solurilor, subsolului, vegetației forestiere, complexelor și ecosistemelor naturale, resurselor faunistice și piscicole. Cel mai important lucru pe care îl avem de făcut, dacă vrem să salvăm natura și mediul care ne înconjoară, este să ne conformăm principiilor de bază ale protecției mediului, să ne antrenăm în activități ecologice de amenajare și salubritate a comunităților, plantare a arborilor și arbuștilor, și în final, nu mai puțin important – să respectăm normele și cerințele ecologice prevăzute de legislația națională și comunitară. Despre toate aceste aspecte ne dorim să vorbim în acest ghid.

Această publicație/ghid urmărește să ofere anumite răspunsuri Autorităților Administrației Publice Locale în procesul de luare a deciziilor pe aspecte ce țin de raportul om-mediul, fie că e vorba de mediul înconjurător, economic dar și social.

Instruirea și pregătirea tuturor păturilor sociale precum și a Autorităților Administrației Publice Locale constituie baza indispensabilă, fundamentală și de conștientizare a faptului că protecția mediului trebuie respectată pentru a avea asigurat un viitor mai prosper și sănătos, atât a mediului înconjurător, cât și a mediului uman.

Mihai Mustea, Manager Programe Politici de Mediu
Centrul Național de Mediu

PROTECȚIA MEDIULUI – PRIORITATE NAȚIONALĂ. SCOPUL ȘI PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE PROTECȚIEI MEDIULUI

Protecția mediului înconjurător constituie o prioritate națională, care vizează în mod direct condițiile de viață și sănătatea populației, realizarea intereselor economice și social-umane, precum și capacitățile de dezvoltare durabilă a societății pe viitor.

Relațiile omului și societății cu mediul se reglementează de Constituție, Legea privind protecția mediului înconjurător și acte legislative ce țin de protecția mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

SCOPUL PROTECȚIEI MEDIULUI

Scopul protecției mediului constă în:

- asigurarea dreptului constituțional al fiecărui cetățean la un mediu sănătos;
- realizarea supremăției responsabilității fiecărei generații pentru protecția mediului în fața generațiilor viitoare;
- obținerea unui diapazon cât mai larg de folosire a resurselor naturale fără a depăși limitele admisibile, evitându-se epuizarea și degradarea lor, riscul pentru sănătatea oamenilor și alte consecințe nedorite și imprevizibile;
- protejarea solului și subsolului, apelor și aerului de poluare chimică, fizică și biologică, de alte acțiuni care dereglează echilibrul ecologic;
- păstrarea biodiversității și genofondului, integrității sistemelor naturale, valorilor naționale istorice și culturale;
- restabilirea ecosistemelor și componentelor lor, afectate prin activitatea antropică sau calamități naturale.

CARE SUNT PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE PROTECȚIEI MEDIULUI?

Principiile de bază ale protecției mediului sunt determinate astfel:

- prioritatea scopurilor și activității de protecție a mediului în cadrul realizării intereselor de ordin economic și social-uman ale populației pentru prezent și viitor;
- obligativitatea executării legislației cu privire la protecția mediului, respectării standardelor, normativelor și limitelor admisibile de folosire a resurselor naturale și energiei, de aplicare a factorilor chimici, fizici și biologici asupra componentelor mediului, de emisii și deversări nocive, de depozitare a deșeurilor provenite din activitățile economice;
- responsabilitatea tuturor persoanelor fizice și juridice pentru prejudiciul cauzat mediului; prevenirea, limitarea, combaterea poluării, precum și recuperarea pagubei, cauzate mediului și componentelor lui din contul persoanelor fizice și juridice care au admis (chiar și inconștient sau din neglijență) dauna;
- proiectarea, amplasarea și punerea în funcțiune a obiectivelor social-economice, realizarea programelor și activităților care presupun schimbări ale mediului înconjurător sau ale unor componente ale acestuia se admit numai:
 - cu condiția informării (de către autoritățile administrației publice locale și beneficiari) și cu acordul populației care locuiește în perimetrul zonei de protecție sanitară a obiectivului respectiv, în etapele de proiectare și amplasare a acestuia, cu cel puțin 30 de zile înainte de întocmirea materialelor de atribuire a terenului în conformitate cu legislația;
 - cu avizul pozitiv al expertizei ecologice de stat asupra documentației de proiect, elaborate în modul stabilit;
- folosirea cu plată a solului, subsolului, apei, pădurilor în scopuri economice și social-umane conform legislației în vigoare; perceperea de taxe și aplicarea de amenzi pentru încălcarea legislației cu privire la protecția mediului; folosirea în exclusivitate a mijloacelor astfel obținute pentru combaterea poluării mediului, secătuirii resurselor naturale, dezvoltării unor procese geologice primejdioase, pentru redresarea mediului și componentelor lui și regenerarea resurselor naturale;
- stimularea aplicării tehnologiilor de economisire a resurselor prin acordarea de credite preferențiale și prin alte metode;

- sporirea responsabilității beneficiarilor prin arendă pe termen lung a resurselor naturale;
- conștientizarea populației asupra necesității de a stabili relații eficiente și armonioase între om și mediul ce-l înconjoară și de a lua măsuri pentru prevenirea pericolului pentru biosferă și sănătatea omului;
- încurajarea inițiativelor promovate de mișcările și formațiunile obștești în sistarea activităților dăunătoare mediului;
- respectarea tratatelor și acordurilor interstatale și internaționale, care au fost ratificate de către Parlament;
- coordonarea legislației Republicii Moldova cu privire la protecția mediului cu principiile legislative în acest domeniu ale statelor vecine, ale comunității europene și mondiale.

Minimul necesar de cunoștințe în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale, conform prevederilor legale, constituie o obligativitate pentru persoanele cu funcții de conducere din cadrul autorităților administrației publice locale.

CADRUL INSTITUȚIONAL DE ADMINISTRARE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI ȘI UTILIZĂRII RESURSELOR NATURALE

Conform legii privind protecția mediului înconjurător, în ierarhia instituțională atribuțiile și competențele sunt stabilite după cum urmează:

Parlamentul:

- a) aprobă principiile politice generale în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale;
- b) adoptă acte legislative cu privire la protecția mediului și folosirea resurselor naturale;
- c) aprobă la propunerea Guvernului limitele de folosire a resurselor naturale de importanță națională, limitele de emisii și deversări nocive în mediu, limitele de depozitare a deșeurilor de producție și menajere pe teritoriul republicii, taxele pentru folosirea resurselor naturale, pentru poluarea mediului și pentru depozitarea deșeurilor;
- d) aprobă programe de redresare a mediului;
- e) declară teritorii drept zone de criză ecologică sau de catastrofă ecologică, stabilește regimul de administrare în ele și statutul cetățenilor;
- f) audiază raportul anual al Guvernului privind starea mediului în republică.

Președintele Republicii:

- a) reprezintă interesele Republicii Moldova în domeniul protecției mediului în relațiile internaționale;
- b) este responsabil în fața comunității mondiale pentru starea mediului în republică.

Guvernul:

- a) realizează politica Parlamentului în domeniul protecției mediului, asigură folosirea rațională a resurselor naturale și aprobă limitele de folosire a resurselor de importanță națională;
- b) întocmește cadastrul resurselor naturale;
- c) adoptă decizii cu privire la scoaterea temporară sau definitivă din circuitul agricol a terenurilor secătuite sau periclitate de procese geologice, la stabilirea terenurilor destinate împăduririi, la crearea zonelor sanitare și de protecție, precum și a perdelelor forestiere de protecție
- d) asigură în comun cu autoritățile administrației publice locale acțiuni de conservare a diversității biologice;
- e) coordonează activitatea de protecție a mediului, desfășurată de ministere, departamente și autoritățile administrației publice locale;
- f) elaborează programe de ameliorare a calității mediului pe anul următor;
- g) elaborează măsuri de prevenire a crizelor, accidentelor și catastrofelor ecologice, iar în caz de producere a acestora organizează un complex de acțiuni pentru lichidarea consecințelor lor;
- h) determină amplasarea și regimul poligoanelor de nivel republican pentru depozitarea și prelucrarea deșeurilor de producție, păstrarea substanțelor toxice și radioactive, precum și reglementează transportarea și inactivarea acestora;
- i) organizează și susține activitatea de educație ecologică, creează sistemul de instruire ecologică la toate nivelurile sistemului de învățământ, asigură pregătirea cadrelor de specialiști în domeniul protecției mediului;
- j) asigură relațiile externe ale Republicii Moldova cu alte state și cu organisme internaționale în domeniul protecției mediului;
- k) suportă finanțarea activității și înzestrarea tehnico-materială a Ministerului Mediului și a subdiviziunilor acestuia, finanțarea comenzii de stat pentru cercetări științifice în probleme de protecție a mediului și folosire rațională a resurselor naturale;
- l) cere autorităților de administrare a economiei să elaboreze și să asigure realizarea în comun cu autoritățile administrației publice locale cu instituțiile de cercetări în domeniile respective și cu autoritățile pentru mediu programe și recomandări cu privire la:
 - protecția și ameliorarea terenurilor în procesul gospodăririi în conformitate cu destinația lor și specificul funcțional al ecosistemelor; schimbarea destinației terenurilor conform rezultatelor expertizei ecologice de stat;
 - reducerea consumului de apă industrială și prevenirea pierderilor ei, creșterea gradului ei de utilizare, preîntâmpinarea eutrofizării neechilibrate a apelor de suprafață și a poluării apelor freactice cu substanțe chimice;

- economisirea energiei, obținerea unei maxime eficiențe la folosirea ei, reorientarea politicii energetice spre producerea decentralizată și locală a energiei preferențial pe seama aplicării surselor de energie alternativă (energia vântului, soarelui, masei biologice);
- îmbunătățirea performanțelor tehnice pentru reducerea noxelor evacuate în atmosferă, și a stării folosirii de clorofluorocarbonați, diminuarea poluării atmosferei cu bioxid de sulf, oxizi de azot, compuși organici volatili, reducerea noxelor evacuate prin gazele de eșapament, a zgomotelor și vibrațiilor în conformitate cu prevederile tratatelor și acordurilor interstatale și internaționale în acest domeniu;
- elaborarea instrumentelor economice și de gospodărire pentru minimalizarea deșeurilor prin utilizarea cât mai eficientă a materiei prime, reducerea folosirii substanțelor toxice, corozive și inflamabile sau înlocuirea lor cu materiale alternative interne, prin mărirea termenului de utilizare a producției și prin reciclarea ei.

Ministerului Mediului – organul central abilitat cu funcții de administrare în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale:

Ministerul Mediului reprezintă autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu, dotată cu înputerniciri prioritare în problemele de protecție a mediului și de folosire rațională a resurselor naturale și se află în subordinea Guvernului.

Ministerul activează în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea privind protecția mediului înconjurător și Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 847 din 18.12.2009.

Ministerul are misiunea de a asigura realizarea prerogativelor constituționale ale Guvernului prin elaborarea, promovarea și implementarea politicii statului în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale, managementului deșeurilor, folosirii și protecției subsolului, hidroameliorației, gospodăririi resurselor de apă, aprovizionării cu apă și canalizare, reglementării activităților nucleare și radiologice, controlului ecologic de stat, hidrometeorologiei și monitoringului calității mediului.

Ministerul își realizează funcțiile atribuite prin intermediul aparatului central și subdiviziunilor din subordine: Inspectoratul Ecologic de Stat, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Agenția “Apele Moldovei”, Serviciul Piscicol, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, Institutul de Ecologie și Geografie.

Inspectoratul Ecologic de Stat-organul statal în exercitarea inspectării ecologice a mediului:

Inspectoratul Ecologic de Stat, conform legii privind protecția mediului înconjurător, are funcția de exercitare a controlului de stat asupra respectării legilor și altor acte normative în problemele protecției mediului și folosirii resurselor naturale. Inspectoratul își desfășoară activitate în conformitate cu Regulamentul de funcționare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 77 din 30.01.2004 cu completările și modificările ulterioare.

Inspectoratul întreține relații de colaborare, în limitele competenței sale, cu autoritățile publice locale, instituțiile științifice, de învățământ, cu mass-media, organizațiile non-guvernamentale de mediu naționale și internaționale.

În teritoriu, supravegherea și controlul de stat privind respectarea prevederilor legale ce țin de folosirea și protecția resurselor naturale este asigurată de Agențiile și Inspectiile Ecologice.

Inspectorului de Stat i se eliberează legitimație de serviciu numerotată, semnată de către șeful Inspectoratului sau adjunctii săi, prin care este autorizat cu exercitarea funcțiilor de control.

În exercițiul funcțiilor de control, Inspectorul de Stat poartă uniformă de serviciu, iar celor abilitați cu controlul resurselor forestiere și acvatice, în timpul exercitării funcțiilor de serviciu li se permite deținerea, purtarea și aplicarea armei în conformitate cu Legea nr.110-XII din 18 mai 1994 privind controlul asupra armelor individuale.

În procesul exercitării funcțiilor sale, Inspectorul de Stat este persoană inviolabilă și se supune numai legii. Cerințele legitime ale Inspectorului de Stat sunt obligatorii pentru persoanele fizice și juridice.

Orice acțiune, săvârșită de persoane juridice sau fizice și care împiedică Inspectorul de Stat să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu, este sancționată în conformitate cu legislația în vigoare.

Inspectorul de Stat nu poartă răspundere pentru dauna materială și fizică pricinuită persoanei în timpul reținerii, dacă aceasta a manifestat nesupunere sau a opus rezistență.

Inspectorul de Stat este în drept să atace în instanțele judecătorești hotărârile autorităților și ale organelor de stat referitoare la persoana sa, dacă consideră că ele îi lezează înputernicirile și demnitatea personală.

Inspectoratul Ecologic de Stat își realizează atribuțiile privind inspectarea ecologică în conformitate cu Legea nr.131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

COMPETENȚELE DE BAZĂ ALE CONSILIILOR LOCALE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI ȘI UTILIZĂRII RESURSELOR NATURALE

COMPETENȚELE DE BAZĂ ALE CONSILIILOR LOCALE DE NIVELUL 1

Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, consiliul local realizează următoarele competențe:

- a) decide punerea în aplicare și modificarea, în limitele competenței sale, a impozitelor și taxelor locale, a modului și a termenelor de plată a acestora, precum și acordarea de facilități pe parcursul anului bugetar;
- b) decide atribuirea și propune schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii;
- c) decide, în condițiile legislației în vigoare, asupra tăierii, defrișării arborilor și arbuștilor din spațiile verzi proprietate publică a unității administrativ-teritoriale și/sau asupra strămutării lor;
- d) decide înființarea instituțiilor publice de interes local, organizează serviciile publice de gospodărie comunală, determină suportul financiar în cazul cheltuielilor bugetare, decide asupra regulilor de asigurare a curățeniei în localitate;
- e) decide, în condițiile legii, înființarea întreprinderilor municipale și societăților comerciale sau participarea la capitalul statutar al societăților comerciale;
- f) decide, în condițiile legii, asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale, inclusiv din străinătate, pentru realizarea unor lucrări și servicii de interes public, pentru promovarea și protejarea intereselor autorităților administrației publice locale, precum și colaborarea cu agenți economici și asociații obștești din țară și din străinătate în scopul realizării unor acțiuni sau lucrări de interes comun;
- g) decide stabilirea de legături de colaborare, cooperare, inclusiv transfrontalieră, și de înfrățire cu localități din străinătate;
- h) aprobă bugetul local, modul de utilizare a fondului de rezervă, precum și a fondurilor speciale, aprobă împrumuturile și contul de încheiere a exercițiului bugetar;
- i) operează modificări în bugetul local;
- j) aprobă, în condițiile legii, planurile urbanistice ale localităților din componența unității administrativ-teritoriale respective, precum și planurile de amenajare a teritoriului;
- k) aprobă studii, prognoze și programe de dezvoltare social-economică și de altă natură;
- l) aprobă, în condițiile legii, norme specifice și tarife pentru instituțiile publice și serviciile publice de interes local din subordine, cu excepția tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică, inclusiv aprobă regimul de lucru al întreprinderilor comerciale și de alimentație publică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, precum și al persoanelor fizice care practică comerțul
- m) aprobă limitele admisibile de utilizare a resurselor naturale de interes local;
- n) dispune consultarea publică, în conformitate cu legea, a proiectelor de decizii în problemele de interes local care pot avea impact economic, de mediu și social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice), precum și în alte probleme care preocupă populația sau o parte din populația unității administrativ-teritoriale.

TRIBUȚIILE DE BAZĂ ALE PRIMARULUI

Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, primarul exercită în teritoriul administrat următoarele atribuții de bază:

- a) asigură executarea deciziilor consiliului local pe probleme de protecția mediului și utilizării resurselor naturale;
- b) numește, stabilește atribuțiile și încetează raporturile de serviciu sau de muncă cu șefii de întreprinderi municipale din subordinea autorității administrației publice locale respective, controlează activitatea acestora;
- c) asigură elaborarea proiectului de buget local al unității administrativ-teritoriale pe următorul an bugetar, care prevede și alocații pentru executarea lucrărilor privind protecția mediului înconjurător și le prezintă spre aprobare consiliului local;

- d) exercită, în condițiile legii, supravegherea activităților din parcuri, spații verzi, locuri de distracție și agrement și ia măsuri operative pentru buna lor funcționare;
- e) propune consiliului local schema de organizare și condițiile de prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, ia măsuri pentru buna funcționare a serviciilor respective de gospodărie comunală;
- f) asigură elaborarea studiilor de fezabilitate și propune spre aprobare listele bunurilor și serviciilor de interes public local pentru realizarea proiectelor de parteneriat public-privat;
- g) asigură monitorizarea și controlul realizării proiectelor de parteneriat public-privat în care autoritatea administrației publice locale participă în calitate de partener public;
- h) eliberează autorizațiile și licențele prevăzute de lege;
- i) asigură elaborarea planului general de urbanism și a documentației de urbanism și amenajare a teritoriului și le prezintă spre aprobare consiliului local, în condițiile legii;
- j) constată încălcările legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat, ia măsuri pentru înlăturarea sau curmarea acestora și, după caz, sesizează organele de mediu și de drept, acestea fiind obligate să reacționeze cu promptitudine, în condițiile legii, la solicitările primarului;
- k) ia, în comun cu autoritățile centrale de specialitate și cu serviciile publice desconcentrate ale acestora, măsuri de prevenire și diminuare a consecințelor calamităților naturale, catastrofelor, incendiilor, epidemiilor, epifitotiilor și epizootiilor și, în acest scop, dispune, cu titlu executoriu, mobilizarea, după caz, a populației, agenților economici și instituțiilor publice din localitate.

ATRIBUȚIILE SECRETARULUI

În condițiile legii, sub autoritatea primarului, secretarul îndeplinește următoarele atribuții de bază:

- a) avizează proiectele de decizii ale consiliului local și contrasemnează deciziile vizând chestiunile referitor la protecția mediului și utilizării patrimoniului natural;
- b) asigură consultarea publică a proiectelor de decizii ale consiliului local și de dispoziții normative ale primarului, informarea publicului referitor la deciziile adoptate și la dispozițiile emise, vizând problemele de mediu.

COMPETENȚELE DE BAZĂ ALE CONSILIILOR LOCALE DE NIVELUL 2

Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea, consiliul raional realizează în teritoriul administrat următoarele competențe de bază:

- a) aprobă strategii, prognoze, planuri și programe de dezvoltare social-economică a raionului, programe de refacere și protecție a mediului înconjurător, monitorizează realizarea acestora;
- b) dispune consultarea publică, în conformitate cu legea, a proiectelor de decizii în problemele de interes local care pot avea impact economic, de mediu și social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice), precum și în alte probleme care preocupă populația sau o parte din populația unității administrativ-teritoriale.

ATRIBUȚIILE DE BAZĂ ALE PREȘEDINTELUI RAIONULUI

Pornind de la domeniile de activitate ale autorității publice raionale, președintele raionului exercită în teritoriul administrat următoarele atribuții de bază:

- a) asigură executarea deciziilor consiliului raional vizând problemele de mediu;
- b) asigură, în limitele competenței sale, respectarea Constituției, a legilor și altor acte normative ce țin de protecția mediului înconjurător și utilizării raionale a resurselor naturale;
- c) asigură elaborarea studiilor de fezabilitate și propune spre aprobare listele bunurilor și serviciilor publice de interes raional pentru realizarea proiectelor de parteneriat public-privat;
- d) asigură monitorizarea și controlul realizării proiectelor de parteneriat public-privat în care autoritatea administrației publice locale participă în calitate de partener public;
- e) contribuie la realizarea, la nivel raional, a măsurilor de protecție a populației în caz de calamități naturale și tehnogene, de catastrofe, incendii, epidemii, epifitotii și epizootii, ia măsuri de prevenire a situațiilor excepționale, de reducere a prejudiciului și de lichidare a consecințelor.

ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN ASIGURAREA SECURITĂȚII ECOLOGICE ÎN TERITORIUL ADMINISTRAT

Activitățile din acest domeniu țin mai mult de asigurarea sănătății publice în raport cu mediul, aprovizionării cu apă de calitate, gestionarea deșeurilor și substanțelor și produselor nocive, și sunt reglementate prin: Legea privind protecția mediului înconjurător (1993), Legea privind protecția aerului atmosferic (1997), Legea privind deșeurile de producție și menajere (1997), Legea cu privire la produsele și substanțele nocive (1996), Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice (nr.10 din 03.02.2009) și altele, despre care se va vorbi în continuare la compartimentele ce urmează. Cu referire la acestea, atribuții extrem de importante revin autorităților publice locale.

COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ALE RAIONULUI, MUNICIPIULUI

Autoritățile Administrației Publice Locale ale raionului, municipiului în comun cu autorizațiile locale pentru mediu și pentru sănătate:

- a) asigură respectarea legislației de protecție a mediului;
- b) aprobă de comun acord cu Ministerul Mediului limitele de folosire a resurselor naturale, cu excepția limitelor de folosire a resurselor de importanță națională, limitele de emisii și deversări nocive în mediu, cu excepția celor ce depășesc teritoriul raionului, municipiului, limitele poluării fonice; limitele de depozitare a deșeurilor de producție și menajere;
- c) supraveghează și coordonează activitate primăriilor și preturilor în domeniul depozitării și prelucrării deșeurilor de producție și menajere, construcției și funcționării instalațiilor de epurare a apelor reziduale, instalării utilajelor și depozitelor de reținere și neutralizare a noxelor, prevenirii și combaterii alunecărilor de teren, eroziunii, salinizării, compactării și poluării solurilor cu îngrășăminte minerale și pesticide, folosirii raționale a pajiștilor, repartizării de terenuri pentru asigurarea gradului necesar de împădurire, creării perdelelor forestiere de protecție și a spațiilor verzi;
- d) organizează elaborarea și realizarea programelor ecologice raionale, municipale, asigură efectuarea lucrărilor de reconstrucție ecologică și de restabilire a echilibrului ecologic în zonele afectate prin activitatea antropică;
- e) declară drept zone protejate monumente ale naturii de interes ecologic și peisagistic raional, municipal;
- f) asigură informarea sistematică și operativă a populației, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor privind starea mediului în raion, municipiu;
- g) contribuie la instruirea și conștientizarea populației în problemele protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ALE COMUNEI (SATULUI), ORAȘULUI?

Autoritățile administrației publice ale comunei (satului), orașului în comun cu autoritățile locale pentru mediu și pentru sănătate:

- a) asigură păstrarea unui mediu înconjurător sănătos și folosirea rațională a resurselor naturale, exercită un control permanent asupra respectării legislației cu privire la protecția mediului;
- b) aprobă anual de comun cu autoritățile pentru mediu limitele de folosire a resurselor naturale, cu excepția limitelor de folosire a resurselor de importanță raională; limitele de emisii și deversări nocive în mediu, cu excepția celor ce depășesc teritoriul comunei (satului), orașului; limitele poluării fonice; limitele de depozitare a deșeurilor de producție și menajere;
- c) stabilesc perimetrele pentru depozitarea deșeurilor de producție și menajere, a molozului rezultat din construcții, fierului vechi, organizează inactivarea și utilizarea acestora, stabilesc locurile pentru cimitirele de animale, pentru acumularea, prelucrarea, utilizarea precum și pentru neutralizarea reziduurilor ce nu pot fi prelucrate;

- d) asigură construirea și funcționarea instalațiilor de epurare în conformitate cu standardele stabilite pentru apele reziduale, supraveghează echipamentele și dispozitivele de pre-epurare a apelor reziduale, de reținere a noxelor;
- e) organizează refacerea landsafturilor și reconstrucția zonelor afectate profund din aspect peisagistic și al echilibrului ecologic cum sunt: terenurile de exploatare miniere la suprafață, haldele de cenușă, fosfoghips, depozitele de șlamuri industriale din contul agenților economici care au produs afectarea;
- f) restabilesc și mențin raportul științific argumentat în cadrul zonei între terenurile arabile, pentru pășunat, păduri și ape pentru a păstra echilibrul natural în ecosisteme, delimitează terenurile pentru pășunat, luând în considerare încărcarea lor cu animale, potențialul de producție și cerințele de protecție a solului și vegetației;
- g) asigură realizarea măsurilor de prevenire și combatere a alunecărilor de teren, eroziuni, salinizării, compactării și poluării solului cu îngrășăminte minerale și pesticide; repartizarea de terenuri pentru noi obiective, plantații multianuale, masive de irigare care sunt admise numai în baza autorizației serviciului geologic;
- h) repartizează terenuri pentru asigurarea gradului necesar de împădurire, îndeosebi în zonele cu deficit de păduri, organizează împădurirea terenurilor agricole impracticabile, sădirea și întreținerea perdelelor forestiere de protecție, aliniamentelor de arbori și arbuști, spațiilor verzi, parcurilor și gradinelor vii;
- i) acordă priorități și înlesniri întreprinderilor ce desfășoară activități economice non-poluante și sistemelor de producție cu circuit închis, sistează planificarea, construirea și lucrările pentru efectuarea cărora s-a obținut autorizația autorităților pentru mediu
- j) contribuie, împreună cu beneficiarul, la organizarea și efectuarea expertizei ecologice obștești a documentației de proiect pentru obiectele care presupun modificări ale mediului ori ale unor componente ale acestuia.

MECANISMUL ECONOMIC DE UTILIZARE ȘI PROTECȚIE A RESURSELOR NATURALE

Unele din cele mai eficiente pârghii de protecție a mediului sunt cele economice. În acest sens, se impune ca în toate calculele economice legate de activitățile de utilizare a resurselor naturale, de poluare a mediului și de efectuare a protecției mediului, în calculele economice, în sistemele de plăți, prețuri, de impozitare să fie incluse componentele ce țin de mediul înconjurător.

Aceste componente sau pârghii economice pot, pe de o parte, stimula/penaliza activitatea economică, iar pe de altă parte, pot crea condiții de acumulare a resurselor financiare pentru realizarea măsurilor de protecție a mediului.

PRINCIPIILE MECANISMULUI ECONOMIC DE UTILIZARE ȘI PROTECȚIE A RESURSELOR NATURALE

Mecanismul economic funcționează în baza următoarelor principii:

- a) introducerea și funcționarea plăților pentru utilizarea resurselor naturale și a poluării mediului înconjurător;
- b) compensarea de către persoanele fizice și juridice (întreprinderi, organizații, cetățeni) a daunei cauzate mediului natural;
- c) efectuarea de către agenții economici a măsurilor de protecție a mediului înconjurător în baza resurselor proprii sau credite;
- d) utilizarea resurselor financiare de la folosirea resurselor naturale și de la recuperarea daunei cauzate mediului înconjurător prin poluare doar în scopurile protecției și regenerării mediului/resurselor naturale.

PLATA PENTRU UTILIZAREA RESURSELOR NATURALE

În conformitate cu prevederile Legii cu privire la resursele naturale, resursele naturale se utilizează contra plată. La calcularea plății pentru folosirea resurselor naturale se ține cont de cantitatea reală a resurselor naturale și de cuantumul plății.

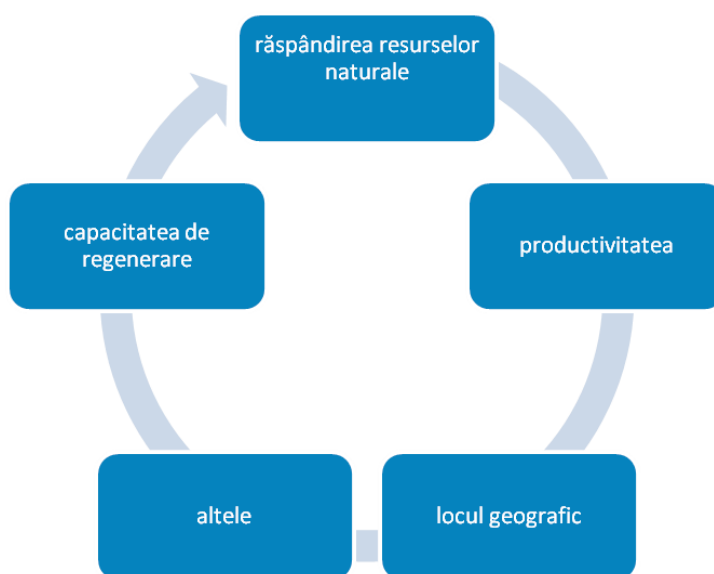
Această plată reprezintă compensarea (în bani) de către beneficiarii de resurse a cheltuielilor publice pentru exploatarea, conservarea și restabilirea resurselor naturale utilizate.

Cuquantumul acestor plăți depinde de starea și de valoarea lor de consum, de posibilitatea înlocuirii în procesul de producție a resurselor naturale respective prin altele, de cheltuielile pentru restabilirea sau menținerea lor în stare utilizabilă.

În contextul legii privind resursele naturale, plata pentru folosirea în limită a resurselor naturale se include în prețul de cost al producției, iar pentru folosirea supralimită se percepe din profitul rămas la dispoziția plătitorului după plata impozitului pe beneficiu.

Mijloacele acumulate sunt utilizate numai pentru menținerea și restabilirea resurselor naturale, protecția mediului și gestiunea acestor resurse.

Normativele de plăți au la bază:

CUM SE STABILEȘTE PLATA PENTRU RESURSELE FUNCIARE?

Plata pentru resursele funciare se efectuează în trei forme:

- impozitul funciar
- plata pentru arendă
- prețul normativ al pământului.

Impozitul funciar se stabilește anual odată cu aprobarea Legii bugetului. Conform Legii privind impozitul funciar și modul de impozitare a 30% din impozitul funciar acumulat se utilizează pentru realizarea măsurilor de protecție a solurilor, restabilirea și ameliorarea lor.

Plata pentru arendă se stabilește conform Legii cu privire la arendă în funcție de formele utilizării (agricultură, construcții), în baza negocierilor între proprietar și beneficiar și se efectuează în baza contractelor.

Prețul normativ se stabilește prin Legea cu privire la prețul normativ al pământului și reprezintă compensarea scoaterii din circuitul agricol al terenurilor în scopuri neagricole (construcții, transport). Cota – depinde de calitatea solurilor, categoriile terenurilor agricole.

CUM SE STABILEȘTE PLATA PENTRU RESURSELE ACVATICE?

Plata pentru resursele acvatice depinde de scopul utilizării și sursa de aprovizionare și se stabilește anual prin Legea bugetului pentru consum potabil, irigare și alte activități.

CUM SE STABILEȘTE PLATA PENTRU RESURSELE MINERALE?

Plata pentru resursele minerale se stabilește în procesul de licențiere pentru exploatarea resurselor minerale în fiecare caz aparte și anume:

CUM SE STABILEȘTE PLATA PENTRU RESURSELE FORESTIERE?

Plățile pentru resursele forestiere sunt stabilite prin Codul silvic (anexe).

Sistemul de plăți include în sine:

- plata pentru lemnul tăiat pe picior
- plata pentru materialul lemnos
- plata pentru arenda terenurilor.

Plata depinde de speciile de arbori, amplasarea trupurilor de pădure și cheltuielile necesare pentru extragerea materialului lemnos.

CUM SE STABILEȘTE PLATA PENTRU RESURSELE FAUNISTICE?

Plata pentru resursele faunistice sunt stabilite prin Codul silvic și legea regnului animal și include plățile:

- pentru vânatoare,
- pentru extragerea exemplarelor de faună,
- pentru utilizarea produselor faunistice,
- pentru arenda terenurilor/spațiului fondului cinegetic.

CUM SE STABILEȘTE PLATA PENTRU RESURSELE PISCICOLE?

Plata pentru resursele piscicole se stabilește sub formă de taxe pentru pescuitul industrial, de amator și sportiv, în temeiul Legii privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, care se aprobă de Guvern.

TAXA PENTRU POLUAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

Semnificația acestor taxe are trei aspecte:

- de compensare
- de stimulare
- economic

În primul rând taxa pentru poluare este orientată spre compensarea daunei cauzate mediului înconjurător sau sănătății populației. Spre deosebire de responsabilitatea juridică aplicată în caz de contravenție (Codul Contravențional), legile ecologice stipulează obligativitatea de plată pentru poluare în cazurile de provocare a daunei planificate, admise de organele competente, indiferent de vina agentului economic.

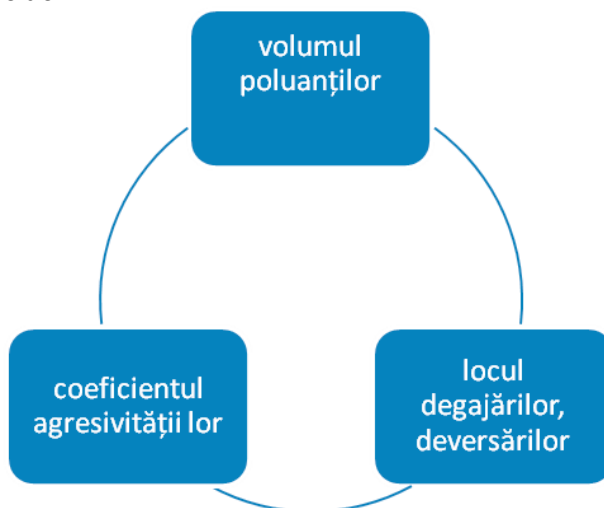
În al doilea rând, taxele se percep din contul unității economice și în acest sens acestea joacă un rol stimulator, orientat spre minimalizarea/limitarea poluării.

În al treilea rând, taxele pentru poluare constituie baza pentru acumulările în fondurile ecologice, care mai apoi se utilizează în scopurile protecției mediului.

Mecanismul funcționării acestor plăți este stabil în Legea privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540/1998 (anexe). Conform acestei Legi plățile se percep pentru poluarea normativă (în limitele admise) și supranormativă (cu depășirea limitelor admisibile), aplicându-se coeficientul 5, iar pentru emisiile accidentale – coeficientul 50.

DE CE DEPIND MĂRIMEA PLĂȚILOR?

Mărimea plăților depinde de:

DE CĂTRE CINE SE STABILESC NORMATIVELE PLĂȚILOR PENTRU POLUAREA MEDIULUI?

Normativele plăților pentru poluarea mediului natural se stabilesc de către Parlament. În cazul poluării supranormative (care depășește normativele admisibile) către persoanele fizice și juridice pot fi aplicate sancțiuni contravenționale.

UNDE SUNT PREVĂZUTE NORMATIVELE DE PLATĂ PENTRU POLUAREA MEDIULUI?

Normativele de plată pentru emisiile de poluanți din sursele staționare și modul de calcul al acesteia; normativele de plată pentru deversări de poluanți cu apele reziduale și modul de calcul al acesteia; normativele și modul de calcul ale plății pentru deversările de poluanți în colectoarele pentru must de dejecții animaliere; normativele și modul de calcul ale plății pentru depozitarea deșeurilor de producție; precum și Lista mărfurilor care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului și normativele de plată pentru importul acestora sunt stabilite în anexele la Legea cu privire la plata pentru poluarea mediului, nr.1540 din 25.02.1998.

PARTICIPAREA PUBLICULUI LA PROTECȚIA MEDIULUI ȘI UTILIZAREA RESURSELOR NATURALE

Participarea publică în activitățile de dezvoltare locală este un instrument important oferit prin suportul semnificativ a publicului în procesul de implementare a acestora.

Legea privind protecția mediului înconjurător stabilește responsabilitatea tuturor persoanelor fizice și juridice pentru prejudiciul cauzat mediului; prevenirea, limitarea, combaterea poluării, precum recuperarea pagubei, cauzate mediului și componentilor lui din contul persoanelor fizice și juridice care au admis (chiar și înconștient sau din neglijență) dauna.

Populația trebuie să fie conștientă asupra necesității de a stabili relații eficiente și armonioase între om și mediul ce-l înconjoară și de a lua măsuri pentru prevenirea pericolului pentru mediu și sănătatea omului. În acest scop cetățenii trebuie să fie informați, ocazional consultați iar opiniile lor să fie analizate și luate în considerație în procesul de luare a deciziei respective. Astfel, participarea publică asigură implicarea publicului în luarea deciziilor privind mediul, implementarea programelor și planurilor locale de acțiune de mediu, realizarea activităților ecologice demarate în comunitate.

De menționat că, de rând cu unele drepturi la un mediu sănătos de viață și de folosire a resurselor naturale cetățenii au și unele atribuții privind protecția mediului, stabilite prin actele legislative ecologice în vigoare. De exemplu, cetățenii și organizațiile obștești au dreptul să solicite și să primească de la autoritățile administrației publice locale informația despre starea spațiilor verzi proprietate publică, amplasarea de noi obiective pe terenurile spațiilor verzi; să propună măsuri privind folosirea rațională, paza și protecția spațiilor verzi, proprietate publică și conservarea biodiversității din ele; să organizeze și să efectueze, în conformitate cu legislația în vigoare, expertiza ecologică obștească a proiectelor de amplasare a noilor obiective și amenajări pe terenurile spațiilor verzi proprietate publică și să participe la elaborarea și examinarea deciziilor privind dezvoltarea și protecția spațiilor verzi proprietate publică, să inițieze în aceste scopuri consultări publice.

Statul garantează participarea publicului la luarea de decizii privind folosirea resurselor naturale, precum și la exercitarea controlului obștesc asupra modului în care persoanele fizice și juridice respectă legislația privind ocrotirea naturii, în baza unei informări ample a populației și asigurării accesului acesteia la orice informație de interes public.

Autoritățile administrației publice locale, autoritățile de mediu, precum și agenții economici, prezintă regulat publicului informații veridice și accesibile despre activitatea din domeniul folosirii resurselor naturale și protecției mediului înconjurător.

MANAGEMENTUL RESURSELOR NATURALE

Resurse naturale sunt obiectele, fenomenele, condițiile naturale și alți factori, utilizabili în trecut, prezent și viitor pentru consum direct sau indirect, care au valoare de consum și contribuie la crearea de bunuri materiale și spirituale.

Resursele naturale se folosesc sau pot fi folosite ca mijloace de muncă, surse de energie, de materie primă și de materiale, nemijlocit ca obiecte de consum și recreare, ca bancă a fondului genetic sau sursă de informații despre lumea înconjurătoare. Relațiile care apar în cadrul folosirii resurselor naturale sunt reglementate de Constituție, de Legea cu privire la protecția mediului înconjurător nr.1515/1993, de Legea apelor nr.272/2011, Codul subsolului nr.3/2009, Codul funciar nr.828/1991, Codul silvic nr.887/1996, de Legea cu privire la resursele naturale nr.1102 din 06.02.1997; precum și de alte acte normative, despre care se va vorbi în continuare.

CUM SE CLASIFICĂ RESURSELE NATURALE?

- Resursele naturale care au importanță pentru întreaga populație a țării (condiționează direcțiile strategice ale dezvoltării ei social-economice) sunt resurse naturale naționale.
- Resursele naturale care au importanță pentru populația unui teritoriu mai limitat sunt resurse naturale locale.
- Resursele naturale atrase (folosite) în circuitul economic sunt resurse naturale destinate exploatării.
- Resursele naturale destinate exploatării (resursele utilizabile), dar neatrase în procesul de activitate economică sunt resurse naturale de rezervă.
- Resursele naturale care prezintă o valoare deosebită pentru menținerea echilibrului ecologic și care nu pot fi atrase în procesul de activitate economică sunt resurse naturale protejate.
- Obiectele și condițiile naturale care pot fi folosite în scopuri curative și de profilaxie a bolilor se raportează la resursele naturale curative.
- Resursele naturale care marchează, traversează frontierele dintre două sau mai multe țări ori își au amplasamentul la frontieră sunt resurse naturale transfrontaliere.

CARE SUNT RESURSELE NATURALE LOCALE?

Resursele naturale locale sunt:

- apele freatice (pânza de apă care se află pe primul strat impermeabil de la suprafața Pământului);
- substanțele minerale utile solide larg răspândite.

CARE ESTE REGIMUL DE PROPRIETATE ASUPRA RESURSELOR NATURALE?

Proprietatea asupra resurselor naturale poate fi publică sau privată. Tipul de proprietate asupra unor resurse naturale concrete se stabilește conform legislației în vigoare din domeniul dat.

Resursele naturale locale proprietate publică aparțin unităților administrativ-teritoriale. Resursele naturale proprietate privată aparțin persoanelor fizice sau juridice cu drept de posesiune, de folosință și de dispoziție, în condițiile legii. Dreptul de proprietate privată asupra resurselor naturale este limitat. Modul și condițiile generale de exercitare a dreptului de proprietate asupra resurselor naturale sunt reglementate de legislația în vigoare privind proprietatea.

CINE POATE FI BENEFICIAR DE RESURSE NATURALE?

Beneficiar de resurse naturale este orice persoană fizică sau juridică ce efectuează însușirea primară, utilizarea și reproducerea resurselor naturale în procesul consumului direct sau indirect.

CARE ESTE MODALITATEA FOLOSIRII RESURSELOR NATURALE?

Resursele naturale proprietate publică se dau numai în posesiune provizorie și folosință. Regulile, particularitățile și limitele dreptului de folosință a resurselor naturale publice sunt reglementate de legislația din domeniul respectiv.

Resursele naturale pot fi date în folosință pe termen lung în condiții de arendă sau de concesiune, dacă faptul nu contravine legislației în vigoare. Darea resurselor naturale în folosință în condiții de arendă sau de concesiune este reglementată de Legea cu privire la arendă, de Legea cu privire la concesiuni și de alte acte legislative.

Se interzice subarendarea, răscumpărarea sau ipotecarea resurselor naturale proprietate publică date în arendă sau concesiune.

CUM SE ACORDĂ DREPTUL DE FOLOSINȚĂ ASUPRA RESURSELOR NATURALE?

Dreptul de folosință asupra resurselor naturale se acordă în conformitate cu decizia organului de stat abilitat cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător și a autorității administrației publice locale și se legalizează printr-un document juridic.

PRIN CARE DOCUMENT JURIDIC SE CONFIRMĂ DREPTUL DE PROPRIETATE, DE POSESIUNE ȘI DE FOLOSINȚĂ ASUPRA RESURSELOR NATURALE?

Dreptul de proprietate, de posesiune și de folosință asupra resurselor naturale se confirmă prin:

- titlul de proprietate;
- licența (autorizația) de folosință;
- contractul de arendă sau de concesiune.

În funcție de faptul ce drept - de proprietate, de posesiune sau de folosință - este consfințit, documentul se eliberează pentru un anumit termen sau pentru o perioadă nelimitată.

CINE EXERCITĂ CONTROLUL ASUPRA FOLOSIRII RESURSELOR NATURALE?

Controlul asupra folosirii resurselor naturale urmărește asigurarea respectării de către toate persoanele fizice și juridice a legislației privind resursele naturale și protecția mediului înconjurător.

Sistemul de control asupra folosirii resurselor naturale include *controlul de stat, controlul departamental și controlul obștesc*. Controlul de stat asupra folosirii resurselor naturale este exercitat de către organele Inspectoratului Ecologic de Stat și Autoritățile administrației publice locale, conform competențelor stabilite de legislație. Ministerele, departamentele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile beneficiare de resurse naturale sunt obligate să exercite controlul în vederea utilizării resurselor în conformitate cu condițiile stipulate în Legea cu privire la resursele naturale și în alte acte normative. Controlul obștesc asupra luării de decizii în domeniul folosirii resurselor naturale se exercită în conformitate cu Legea privind expertiza ecologică și cu Legea privind accesul la informație.

MANAGEMENTUL RESURSELOR FUNCiare

Toate terenurile, indiferent de destinație și proprietate, constituie fondul funciar al Republicii Moldova. Relațiile din domeniul managementului resurselor funciare sunt reglementate de Legea privind protecția mediului înconjurător, nr.1515 din 16.06.1993, Codul funciar nr. 828 din 25.12.1991 alte acte normative despre care se va vorbi în continuare.

CARE SUNT CATEGORIILE DE TERENURI ÎN DEPENDENȚĂ DE DESTINAȚIA PRINCIPALĂ?

Fondul funciar, în dependență de destinația principală, se compune din următoarele categorii de terenuri:

- a) cu destinație agricolă;
- b) din intravilanul localităților;
- c) destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale;
- d) destinate ocrotirii naturii, ocrotirii sănătății, activității recreative, terenurile de valoare istorico-culturală, terenurile zonelor suburbane și ale zonelor verzi;
- e) ale fondului silvic;
- f) ale fondului apelor;
- g) ale fondului de rezervă.

CARE SUNT OBIECTELE RELAȚIILOR FUNCiare?

Obiecte ale relațiilor funciare sunt: sectoarele de teren, cotele de teren și drepturile asupra lor.

Sectoarele de teren și obiectele aferente acestora (solul, bazinele de apă închise, pădurile, plantațiile multianuale, clădirile, construcțiile, edificiile etc.), strămutarea cărora este imposibilă fără a cauza pierderi directe destinației lor, constituie bunuri imobile.

CARE ESTE REGIMUL JURIDIC AL TERENURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA?

Terenurile în Republica Moldova pot fi în proprietate publică și privată.

Regimul juridic al terenurilor din domeniul public și delimitarea lor sunt stabilite de Legea nr. 91- XVI din 05.04.2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor.

Protecția ecologică a terenurilor este prioritară altor forme de activitate.

CUM SE FOLOSESC TERENURILE ORAȘELOR ȘI SATELOR (COMUNELOR)?

Toate terenurile orașelor și satelor (comunelor) se folosesc în conformitate cu planurile lor de sistematizare și cu planurile de organizare economico-funciară a intravilanului localităților.

CE CUPRIND ÎN SINE TERENURILE DESTINATE CONSTRUCȚIILOR URBANE ȘI RURALE?

Terenurile destinate construcțiilor urbane și rurale cuprind terenurile pe care sunt amplasate construcțiile și amenajările și cele pe care urmează să fie construite case, clădiri de menire social-culturală, industrială și cu alte destinații.

Aceste terenuri se atribuie întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor pentru zidirea și exploatarea construcțiilor industriale a caselor, a clădirilor de menire social-culturală, a altor construcții și amenajări, precum și cetățenilor pentru construcția individuală de locuințe.

PENTRU CARE NECESITĂȚI SUNT FOLOSITE TERENURILE DE UZ PUBLIC DIN ORAȘE ȘI SATE (COMUNE)?

Terenuri de uz public din orașe și sate (comune) sunt terenurile folosite pentru căile de comunicație (piețe, străzi, pasaje, drumuri și altele asemenea), pentru necesitățile social-culturale ale populației (grădini publice, parcuri, lacuri, plaje, bulevarde, scuaruri) pentru cimitire și alte necesități ale gospodăriei comunale.

Pe terenurile de uz public se permite amplasarea construcțiilor și amenajărilor capitale în conformitate cu destinația specială a acestor terenuri, precum și a construcțiilor și amenajărilor provizorii ușoare (gherete, chioșcuri) fără ca aceasta să fie în detrimentul terenurilor de uz public.

CARE TERENURI POT FI ATRIBUITE ÎNTREPRINDERILOR, INSTITUȚIILOR ȘI ORGANIZAȚIILOR PENTRU REALIZAREA FUNCȚIILOR LOR?

Terenuri pentru transportul rutier, feroviar, naval, aerian, prin conducte, pentru liniile de telecomunicații și transport electric, pentru exploatarea miniere și pentru alte industrii sunt terenurile atribuite întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor respective pentru realizarea funcțiilor lor.

Amplasarea construcțiilor și amenajărilor pe aceste terenuri, precum și lucrările de amenajare le efectuează beneficiarii funciari prin hotărârea autorităților administrației publice locale respective.

CARE ESTE DESTINAȚIA TERENURILOR ÎMPĂDURITE ALE ORAȘELOR ȘI SATELOR (COMUNELOR)?

Terenurile împădurite ale orașelor și satelor (comunelor) servesc ameliorării mediului înconjurător, organizării odihnei, nevoilor de cultură, apărării teritoriului localităților împotriva eroziunii cauzate de apă și de vânt.

CARE TERENURI SUNT CONSIDERATE TERENURI CU DESTINAȚIE AGRICOLĂ ÎN ORAȘ ȘI SAT (COMUNĂ)?

Terenurile cu destinație agricolă în oraș și sat (comună) sunt terenurile arabile, plantațiile multianuale, fânețele, imașurile, pepinierele și altele asemenea. Terenurile agricole pot fi atribuite în folosința întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor agricole, precum și cetățenilor pentru agricultură, legumicultură, pășuni și fânețe.

DIN CATEGORIA DE ALTE TERENURI, CONFORM CODULUI FUNCIAR, CINE FACE PARTE?

Din alte terenuri fac parte râpele, ravenele, bolovănișurile și alte terenuri necultivabile.

CARE TERENURI SUNT CONSIDERATE TERENURI CU DESTINAȚII SPECIALE?

Terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și terenuri cu alte destinații speciale sunt terenurile atribuite de autoritățile administrației publice locale pentru amplasarea și exploatarea clădirilor administrative și de deservire, a construcțiilor auxiliare și construcțiilor industriale, miniere, de transport și a altor întreprinderi, instituții și organizații, pentru construirea căilor de acces, a rețelelor ingineresti, organizarea producției industriale, construcția magistrelor de transport, instalarea liniilor de telecomunicații, de transport electric.

Suprafețele terenurilor atribuite în aceste scopuri se stabilesc în conformitate cu normele și documentația proiectelor tehnice aprobate, iar atribuirea lor se face ținându-se cont de succesiunea valorificării lor.

CUM SE ATRIBUIE TERENURILE PENTRU EXPLOATAREA ZĂCĂMINTELOR?

Atribuirea de terenuri întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor pentru exploatarea zăcămintelor se face numai cu condiția legalizării înstrăinării terenurilor respective în scopuri miniere și reintegrării în circulația agricolă a terenurilor exploatate anterior în aceste scopuri.

CARE SUNT TERENURILE DESTINATE OCROTIRII NATURII?

Din terenurile destinate ocrotirii naturii fac parte terenurile rezervațiilor, parcurilor naționale, parcurilor dendrologice și zoologice, grădinilor botanice, braniștilor, monumentelor naturii, terenurile zonelor de protecție și zonelor sanitare.

Din categoria **terenurilor rezervațiilor** fac parte terenurile în al căror perimetru se află obiecte naturale, ce reprezintă valoare științifică și culturală (landșafurile tipice și unice, comunități de organisme vegetale și animale, formațiuni geologice, specii de plante, animale rare). Ele sunt repartizate pentru păstrarea în stare naturală a complexelor naturale tipice sau unicate pentru zona de landșaft cu tot ansamblul ei de componente, pentru studierea proceselor și fenomenelor în mersul lor firesc în vederea elaborării bazelor științifice ale ocrotirii naturii.

Din categoria **terenurilor parcurilor naționale** fac parte terenurile care au o deosebită valoare ecologică, istorică și estetică în virtutea îmbinării reușite a landșafurilor naturale și culturale.

Din categoria **terenurilor parcurilor dendrologice și zoologice, ale grădinilor botanice** fac parte terenurile repartizate pentru studierea, păstrarea și îmbogățirea în condiții artificiale a resurselor florei și faunei, pentru folosirea lor eficientă în plan științific, cultural, economic și păstrarea genofondului.

Din categoria **terenurilor de braniște** (pădure rară, sau parte de pădure cu arbori bătrâni, în care este interzisă tăierea lemnului/pădure rezervată pentru păstrare) fac parte terenurile destinate păstrării, restabilirii și reproducerii resurselor naturale și menținerii echilibrului ecologic general, obiectele complexe biologice, paleontologice, hidrologice și geologice de landșaft.

Din categoria **terenurilor monumentelor naturii** fac parte terenurile care au obiecte naturale unice sau tipice, cu valoare științifică, cultural-instructivă și de reconfortare, dar care nu sunt recunoscute drept monumente de istorie și cultură.

Terenurile destinate ocrotirii naturii sînt prin exclusivitate proprietate a statului. Pe terenurile destinate ocrotirii naturii este interzisă activitatea ce vine în contradicție cu destinația lor specială. Ele sunt retrase din folosință, dacă această destinație nu corespunde regimului de protecție, stabilit pentru aceste terenuri.

Modul și condițiile folosirii terenurilor destinate ocrotirii naturii se stabilesc de legislația privind ocrotirea naturii și mediului înconjurător.

CARE SUNT TERENURILE DESTINATE OCROTIRII SĂNĂTĂȚII?

Din categoria terenurilor destinate ocrotirii sănătății fac parte terenurile pe care există obiecte de tratament natural (izvoare de ape minerale, nămoluri curative) și condiții climaterice deosebit de favorabile profilaxiei și tratamentului.

Aceste terenuri se atribuie în folosință stațiunilor balneare, instituțiilor terapeutice și urmează a fi protejate în mod deosebit.

În scopul protecției obiectelor de tratament natural, la toate stațiunile balneare se creează zone de protecție sanitară. În limitele lor se interzice darea terenurilor în posesiune, folosință, inclusiv în arendă, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor a căror activitate este incompatibilă cu protecția obiectelor naturale curative și cu menținerea condițiilor favorabile pentru odihna populației.

Întreprinderile, instituțiile și organizațiile în jurul cărora se stabilesc zone cu condiții deosebite de folosință a terenurilor sînt datoare să marcheze granițele lor cu semne informative speciale.

CARE SUNT TERENURILE DESTINATE ACTIVITĂȚII RECREATIVE?

Terenuri destinate activității recreative sunt terenurile prevăzute și folosite pentru odihnă și turism. Din această categorie fac parte terenurile pe care se află case de odihnă, pensionate, sanatorii, campinguri, baze turistice, tabere turistice și tabere de fortificare a sănătății, stații turistice, parcuri și tabere pentru copii, poteci didactico-turistice, trasee marcate.

Pe asemenea terenuri este interzisă activitatea ce împiedică folosirea lor conform destinației speciale.

Modul de folosire a acestor terenuri este stabilit de autoritățile administrației publice locale și de organele de ocrotire a naturii.

CARE SUNT TERENURILE DE VALOARE ISTORICO-CULTURALĂ?

Din categoria terenurilor de valoare istorico-culturală fac parte rezervațiile istorico-culturale, parcurile memoriale, mormintele, monumentele arheologice și arhitecturale și complexele arhitecturale de landșaft. Pe aceste terenuri este limitată orice activitate care contravine destinației lor speciale.

CARE TERENURI DIN EXTRAVILAN SE INCLUD ÎN ZONA SUBURBANĂ ȘI ÎN ZONA VERDE A COMUNITĂȚII?

Terenurile din extravilan destinate amplasamentelor, legate de amenajarea și funcționarea normală a gospodăriei orășenești, precum și cele ocupate de păduri, grădini publice și de alte spații verzi, care au funcții de protecție, sanitaro-igienice, de fortificare a sănătății și care sunt locuri de odihnă a populației, se includ de către autoritățile administrației publice locale în zona suburbană și în zona verde.

Terenurile zonelor suburbane și zonelor verzi se folosesc conform proiectelor de organizare a acestor zone. Ele sunt protejate de stat. Aici sunt interzise construcțiile și amenajările incompatibile cu destinațiile acestor terenuri. La includerea terenurilor în zona suburbană și în zona verde se păstrează drepturile deținătorilor de terenuri.

CARE TERENURI SUNT CONSIDERATE TERENURILE FONDULUI SILVIC?

Terenuri ale fondului silvic sunt terenurile acoperite cu păduri, precum și cele neacoperite cu păduri, însă destinate împăduririi. Terenurile fondului silvic se folosesc de către întreprinderile, instituțiile, organizațiile gospodăriei silvice și de alte întreprinderi conform destinației silvice. Terenurile fondului silvic de stat pot fi folosite în alte scopuri, dacă această folosire este compatibilă cu interesele gospodăriei silvice.

În scopul asigurării împăduririi necesare și prevenirii eroziunii solurilor, pentru împădurire pot fi folosite și terenuri nefavorabile agriculturii.

Autoritățile administrației publice locale, de comun acord cu organele de stat pentru ocrotirea naturii, pot să atribuie terenuri din fondul silvic cetățenilor, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, pentru a fi folosite temporar în scopuri agricole.

Modul de atribuire și retragere a terenurilor din fondul silvic este stabilit de codul funciar, iar modul de folosire a lor de legislația silvică (Codul silvic).

CARE TERENURI SUNT CONSIDERATE TERENURILE FONDULUI APELOR?

Terenuri ale fondului apelor sunt terenurile aflate sub ape – albiile cursurilor de apă, cuvele lacurilor, iazurilor, rezervoarelor de apă – mlaștinile, terenurile pe care sunt amplasate construcții hidrotehnice și alte amenajări ale serviciului apelor, precum și terenurile repartizate pentru fâșiile de deviere (de pe maluri) a râurilor, a bazinelor de apă, canalelor magistrale inter-gospodărești și a colectoarelor.

Terenurile fondului apelor se folosesc pentru construcția și exploatarea instalațiilor ce asigură satisfacerea necesităților de apă potabilă, tehnică, curativă, a altor necesități ale populației, ale serviciului apelor, ale agriculturii, industriei, gospodăriei piscicole, energeticii, transportului, precum și altor nevoi ale statului și societății.

CARE TERENURI SUNT CONSIDERATE TERENURILE FONDULUI DE REZERVĂ?

Terenuri ale fondului de rezervă sunt toate terenurile neatribuite în proprietate, posesiune și în folosință. Terenurile fondului de rezervă se află în subordinea autorităților administrației publice locale și sunt destinate pentru a fi date în proprietate, posesiune și folosință cetățenilor, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor în scopuri agricole, precum și pentru alte nevoi ale statului și societății.

CARE ESTE MODUL DE PROPRIETATE ASUPRA TERENURILOR ÎN MOLDOVA?

Terenurile în Republica Moldova pot fi în proprietate publică și privată. Statul ocrotește în egală măsură ambele tipuri de proprietate. Raporturile de proprietate asupra pământului se stabilesc de legislație. Prin deținători de terenuri se înțeleg titularii dreptului de proprietate, de posesiune, de beneficiere funciară. Dreptul de proprietate asupra cotei de teren se autentifică prin hotărârea autorităților publice locale prin eliberarea unui titlu ce confirmă acest drept.

În scopul optimizării dimensiunii, amplasamentului terenurilor și organizării sistemului de măsuri în vederea combaterii eroziunii solului și sporii fertilității lui pot fi întreprinse acțiuni juridice și tehnice de consolidare a terenurilor agricole.

Deținătorii de terenuri cu titlu de proprietate privată pot fi cetățeni ai Republicii Moldova și investitori străini, în conformitate cu legislația. Deținătorii de terenuri cu orice titlu sunt protejați de stat. ***Nu se admite restituirea terenurilor foștilor proprietari și urmașilor lor.***

Terenurile, ca spațiu de importanță vitală, ca mijloc de producție agricolă și spațiu de amplasare a tuturor obiectelor de activitate umană sunt protejate de stat. Statul sprijină material, financiar și organizatoric dezvoltarea eficientă a tuturor formelor de gospodărire agricolă, tehnologizarea agriculturii în sensul îmbunătățirii lucrării și valorificării terenului cu reducerea corespunzătoare a pierderilor și deșeurilor poluante, efectuarea studiilor de impact ecologic, economic și social care să fundamenteze deciziile de promovare a noilor investiții în agricultură, măsurile de protecție a terenului ca fundament al dezvoltării durabile a gospodăriilor, asigură folosirea economicoasă a terenurilor și restrângerea suprafețelor ocupate de construcții, garantează dreptul de proprietate și celelalte drepturi ale deținătorilor de terenuri.

CINE CONSTITUIE COMISII FUNCIARE ȘI CARE ESTE COMPONENTA EI?

Autoritățile administrației publice locale constituie comisii funciare din consilieri ai consiliilor locale, specialiști ai organelor de stat pentru reglementarea regimului proprietății funciare și ai organelor de privatizare, reprezentanți ai întreprinderilor agricole și din locuitori ai unității administrativ-teritoriale respective.

CARE SUNT ATRIBUȚIILE DE COMPETENȚĂ ALE CONSILIILOR RAIONALE ȘI MUNICIPALE ÎN DOMENIUL FUNCIAR?

Consiliile raionale și municipale:

- a) exercită controlul asupra folosirii și protecției terenurilor;
- b) stabilește impozitul funciar și altor plăți, încasarea lor;
- c) stabilește și schimbă perimetrul intravilanului localităților și soluționează litigiile privind perimetrele;
- d) ține cadastrul funciar al raionului și municipiului, organizează reglementarea regimului proprietății funciare;
- e) elaborează programele, schemele, proiectele și planurile de reglementare a regimului proprietății funciare pe teritoriul raionului și municipiului și asigură realizarea lor;
- f) repartizează și retrace terenurile, în modul stabilit de lege;
- g) stabilește suprafețele care rămân în proprietatea statului în limita raionului și municipiului;
- h) schimbă destinația terenurilor agricole cu gradul de evaluare a fertilității naturale mai mic de 40, în cazul trecerii acestora în fondul silvic, la propunerea consiliilor unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi, în temeiul cererii proprietarului;
- i) autentifică drepturile deținătorilor de terenuri
- j) asigură privarea deținătorilor de dreptul de proprietate asupra terenurilor în conformitate cu legislația în vigoare;
- k) determină și repartizează terenurile pentru construcții;
- l) elaborează propunerii privind hotarele unităților administrativ-teritoriale pentru a fi aprobate de Guvern.

CARE SUNT ATRIBUȚIILE DE COMPETENȚĂ ALE CONSILIILOR SĂTEȘTI (COMUNALE) ȘI ORĂȘELOR?

Consiliile sătești (comunale) și orășenești:

- a) atribuie terenurile și înstrăinarea lor fără schimbarea destinației acestora, în modul stabilit de lege;
- b) autentifică drepturile deținătorilor de terenuri, în modul stabilit de lege;
- c) asigură perceperea impozitului funciar;
- d) exercită controlul de stat asupra folosirii și protecției terenurilor;
- e) ține cadastrul funciar în teritoriul din subordine;
- f) asigură privarea de drepturi a deținătorilor de terenuri în condițiile prevăzute de lege;
- g) determină și atribuie terenurilor pentru construcții și amplasarea lor, în conformitate cu legea;
- h) soluționează litigiile funciare în limitele competenței lor;
- i) organizează evaluarea terenurilor conform metodicii unice, elaborate de Guvern;
- j) stabilește suprafețele care rămân în proprietatea statului în limita teritoriilor satelor (comunelor);
- k) elaborează propuneri vizând aprobarea de către consiliul raional și municipal a perimetrelor localităților sătești;
- l) prezintă propuneri de schimbare a destinației terenurilor agricole în temeiul cererii proprietarului.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE DEȚINĂTORILOR DE TERENURI?

Deținătorii de terenuri sunt obligați să protejeze terenurile contra eroziunii, poluării cu deșeuri și substanțe chimice, să recultive terenurile degradate, să restabilească și să îmbunătățească fertilitatea lor.

CE REPREZINTĂ MONITORINGUL FONDULUI FUNCICIAR ȘI CADASTRUL FUNCICIAR?

Monitoringul fondului funciar reprezintă un sistem de supraveghere și prognoză a stării fondului funciar pentru evidența schimbărilor, pentru aprecierea acestor schimbări, pentru preîntâmpinarea urmărilor proceselor și tendințelor negative. Structura, conținutul și modul de realizare a monitoringului sunt stabilite de legislație, ținându-se cont de condițiile zonale.

Cadastrul funciar reprezintă sistemul obligatoriu de evidență a tuturor terenurilor de pe teritoriul republicii, indiferent de destinație și tipul de proprietate și are menirea de a asigura autoritățile administrației publice locale, întreprinderile, instituțiile, organizațiile interesate și cetățenii cu informații despre starea terenului în scopul organizării folosirii raționale și protecției lui, reglementării relațiilor funciare, regimului proprietății funciare, fundamentării proporțiilor plăților funciare, aprecierii activității economice, efectuării altor măsuri legate de folosirea terenului.

Cadastrul funciar conține un sistem de informații și documente despre regimul juridic al terenurilor, despre atribuirea lor deținătorilor de terenuri, despre parametrii cantitativi și calitativi și despre valoarea economică a terenurilor.

Cadastrul funciar este ținut de autoritățile administrației publice locale conform unui sistem unic pentru întreaga republică pe seama mijloacelor din bugetul de stat și cel local.

Modul de ținere a cadastrului funciar se stabilește de legislație și se asigură prin efectuarea cercetării și prospecțiunii topografice, aerofotogeodezice, cartografice, pedologice, geobotanice, geomorfologice și de altă natură, prin înregistrarea deținătorilor de teren, prin evidența și aprecierea valorii terenului.

Documentele principale ce se elaborează pentru cadastrul funciar general sînt: dosarul lucrărilor de hotărnicie, planurile, registrele și fișele cadastrale.

Îndrumarea, coordonarea tehnică, controlul ținării la zi a cadastrului funciar general sunt de competența Guvernului.

PRIN CARE MECANISM POATE FI ASIGURATĂ FOLOSIREA RAȚIONALĂ ȘI PROTECȚIA RESURSELOR FUNCiare?

Folosirea rațională și protecția resurselor funciare poate fi asigurată prin reglementarea regimului proprietății funciare, care constituie un sistem de măsuri juridice, economice și tehnice, menite să rezolve problemele din domeniul relațiilor funciare și folosirii resurselor funciare.

Reglementarea regimului proprietății funciare se face în scopul organizării științifice a folosirii raționale și eficiente a terenurilor în toate ramurile economiei naționale, creării de condiții pentru îmbunătățirea landsafturilor naturale și antropogene pentru asigurarea stabilității lor și pentru protecția solului.

CE PREVEDE CA ATARE REGLEMENTAREA PROPRIETĂȚII FUNCiare?

Reglementarea regimului proprietății funciare prevede:

- a) elaborarea schemelor republicane și zonale, prognozelor și programelor de ameliorare și protecție a solului;
- b) fundamentarea și stabilirea hotarelor terenurilor cu regimuri speciale de ocrotire a naturii, de recreație și de rezervație;
- c) determinarea și stabilirea pe teren a hotarelor unității teritorial-administrative și a intravilanului localităților;
- d) elaborarea proiectelor privind delimitarea unor noi terenuri pentru posesiune și folosință, reglementarea celor existente;
- e) repartizarea terenurilor în natură, pregătirea titlurilor care dovedesc dreptul de proprietate, posesiune și de beneficiere;
- f) efectuarea lucrărilor de evaluare și evidență a terenurilor;
- g) elaborarea măsurilor de folosire eficientă a terenurilor conform destinațiilor speciale, de sporire a fertilității solurilor și de aplicare a tehnologiilor cruțătoare de natură;
- h) elaborarea proiectelor de lucru legate cu valorificarea, îmbunătățirea și protecția terenurilor;

Elaborarea proiectelor de reglementare a regimului proprietății funciare, de valorificare, îmbunătățire și protecție a terenurilor, de realizare a măsurilor antierozive și ameliorative poate fi efectuată la inițiativa deținătorilor de terenuri din contul acestora, de către organizațiile de stat și alte organizații de proiectare a reglementării regimului proprietății funciare.

CARE SUNT SURSELE DE POLUARE ȘI PROCESELE DE DEGRADARE A SOLULUI?

Ca surse de poluare a solului pot fi considerate:

- a) deșeurile depozitate pe terenuri, de orice proveniență;
- b) platformele amplasate pe terenuri pentru depozitarea și păstrarea temporară a îngrășămintelor minerale și preparatelor chimice, stațiile de preparare a soluțiilor pentru protecția plantelor;
- c) depozitele și stațiile de alimentare cu carburanți;
- d) spălătoriile auto și stațiile de deservire tehnică;
- e) depozitele de chimicale deteriorate;
- f) scurgerile de ape reziduale.

Procese de degradare a solurilor sunt considerate:

- a) eroziunea de suprafață și adâncime;
- b) alunecările de teren;
- c) salinizarea și înmlăștinirea solurilor;
- d) tasarea/compactarea solului.

CARE ESTE MODALITATEA DE SELECTARE ȘI ATRIBUIRE A TERENURILOR SUB CONSTRUCȚII?

Modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor se reglementează prin Regulamentul aprobat de Hotărârea Guvernului nr. 1451 din 24.12.2007. Terenurile agricole de calitate superioară pot fi retrase din circuitul agricol pentru necesități de stat și publice doar prin hotărâre de Guvern.

Regulamentul stabilește:

- modul de atribuire a terenurilor proprietate publică a statului, respectiv, a unităților administrativ-teritoriale în folosința instituțiilor, organizațiilor și întreprinderilor de stat și municipale, pentru desfășurarea activității acestora;
- modul de modificare a destinației terenurilor, indiferent de tipul de proprietate, în legătură cu:
 - trecerea terenurilor dintr-o categorie în alta;
 - utilizarea terenurilor din categoriile celor cu destinație agricolă și ale fondului silvic, precum și a terenurilor agricole (silvice) din componența altor categorii de terenuri pentru alte necesități decât cele agricole (silvice);
 - procedura de schimb a terenurilor proprietate a statului cu terenurile proprietate privată.
 - Instituțiilor, organizațiilor și întreprinderilor de stat și municipale le pot fi atribuite în folosință terenuri proprietate publică a statului și, respectiv, a unităților administrativ-teritoriale, pentru desfășurarea activității acestora.

Terenurile proprietate publică a statului, respectiv, a unităților administrativ-teritoriale, pot fi atribuite în folosință persoanelor juridice care desfășoară activitate de binefacere sau de utilitate publică cu scop nelucrative (necomercial).

Pentru construcția obiectivelor industriale, comunale, locative, căilor ferate și autostrăzilor, liniilor de transport electric, conductelor magistrale, pentru alte necesități decât cele agricole sau silvice, precum și pentru obiectivele cu destinație agricolă (silvică) se atribuie terenuri ce nu se folosesc în producția agricolă (silvică), precum și terenuri cu bonitate scăzută și cele neîmpădurite.

Atribuirea terenurilor se realizează în baza proiectelor, schemelor de organizare a teritoriului și documentației urbanistice.

Persoanele juridice, cărora li s-au atribuit terenuri agricole (silvice) pentru amplasarea obiectivului de construcție, sunt obligate să decoperteze stratul de sol fertil de pe întreg teritoriul șantierului de construcție, conform documentației de proiect și să-l transporte în locurile indicate pe desenul din dosarul cadastral.

Construcția liniilor de transportare a energiei electrice cu tensiunea sub 35 kw și a liniilor de telecomunicații și radiotelefonie se efectuează, de regulă, de-a lungul drumurilor, pe teritoriul terenurilor nefolosite în agricultură sau folosite în calitate de pășune, în conformitate cu normele și regulile în construcție, fără retragerea terenurilor de la deținători. Amplasarea liniilor menționate trebuie să fie coordonată cu deținătorii de terenuri, autoritățile administrației publice locale, precum și cu serviciile pentru reglementarea regimului proprietății funciare, arhitectural, ecologic, anti-incendiar.

În cazul atribuirii a mai multor terenuri în alte scopuri decât cele agricole pentru construcția unui obiectiv, se perfectează un dosar funciar, indiferent de numărul deținătorilor.

Atribuirea terenurilor pentru construcția de locuințe și a obiectelor de menire socială se efectuează, potrivit Codului funciar, din contul terenurilor destinate necesităților dezvoltării sociale a localității (fondului de rezervă de 5%), în conformitate cu planul general (sau zonal) urbanistic al localității.

Atribuirea suplimentară a terenului pentru extragerea zăcămintelor de substanțe minerale utile în mod deschis se accept numai după recultivarea și transmiterea terenurilor atribuite anterior foștilor deținători.

Se interzice atribuirea repetată a terenurilor persoanelor juridice și fizice, care nu au plătit prejudicial adus deținătorilor de terenuri, inclusiv și costul pierderilor producției agricole.

CARE ESTE MODALITATEA DE MODIFICARE A DESTINAȚIEI ȘI SCHIMBUL TERENURILOR?

Schimbarea destinației terenurilor agricole cu gradul de evaluare a fertilității naturale mai mic de 40, în cazul trecerii acestora în fondul silvic, se efectuează prin decizia consiliilor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, la propunerea consiliilor unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi, în temeiul cererii proprietarului.

Schimbarea destinației terenurilor silvice de calitate superioară, a terenurilor ocupate de parcuri naționale, rezervații, monumente, ansambluri arheologice și istorice este interzisă.

Se interzice folosirea terenurilor agricole în alte scopuri decât pentru amplasarea obiectivelor de infrastructură a agriculturii. În cazul folosirii acestor obiective contrar destinației, acestea se consideră construcții neautorizate, fapt ce atrage aplicarea sancțiunilor prevăzute de Codul contravențional.

Schimbarea categoriei terenurilor destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și altor scopuri asemenea se aprobă prin hotărârea Guvernului.

Aceste terenuri vor fi utilizate în strictă conformitate cu destinația lor. Desfășurarea altor activități pe asemenea terenuri este admisă numai dacă nu împiedică folosirea lor potrivit destinației principale.

Titularii lucrărilor de investiții de producție și ai altor activități cu destinație specială sunt obligați să ia măsurile necesare de amenajare și nivelare a terenurilor pe care nu le mai folosesc în activitatea lor de producție și care au rămas în urma extracției de materii prime (caolin, argilă, pietriș), incluzându-le în circuitul agricol, iar dacă aceasta nu e posibil, în producția piscicolă sau silvică.

CINE PERFECTEAZĂ DOSARELE CADASTRALE PRIVIND ATRIBUIREA, MODIFICAREA DESTINAȚIEI ȘI SCHIMBUL TERENURILOR?

Perfectarea dosarelor cadastrale privind atribuirea, modificarea destinației și schimbul terenurilor se efectuează de către:

- a) serviciile relații funciare și cadastru ale autorităților administrației publice locale, în cazurile în care ține de competența autorităților administrației publice locale,
- b) Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului (în baza de contract cu persoanele fizice și juridice cointeresate), în cazurile în care ține de competența Guvernului.
- c) Modalitatea de prezentare și actele necesare, precum și procedura de examinare și soluționare a problemelor menționate la acest capitol se efectuează în conformitate cu Regulamentul aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.1451 din 24.12.2007, despre care s-a vorbit mai sus.

CARE SUNT CERINȚELE PRIVIND SELECTAREA ȘI ATRIBUIREA TERENURILOR SUB CONSTRUCȚII ÎN SPAȚIILE VERZI?

- a) Pentru selectarea și atribuirea sub construcții în spații verzi se solicită actul de control întocmit de Inspectoratul Ecologic de Stat (Inspecției/Agenției Ecologice), în care se face o descriere detaliată a terenului, ținându-se cont de prevederile Legi cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale nr.591 din 23.09.1999;
- b) Agenții economici care doresc să obțină terenuri pentru construcția și amplasarea obiectelor pentru activități economice și sociale, cum ar fi terenuri pentru sport, jocuri și odihnă, obiecte cu caracter cultural și artistic, întreprinderi ale alimentației publice, chioșcuri, pavilioane, solicit acordul autorităților administrației publice locale și autorității centrale de mediu. Locul de amplasare a obiectelor, suprafața terenurilor și condițiile de desfășurarea activităților ulterioare se determină în baza documentației de urbanism și amenajare a teritoriului aprobat în modul stabilit. Construcțiile și amenajările incompatibile cu destinația spațiilor verzi, cum ar fi obiectele industriale, locative, stații de alimentare cu combustibil și altele **sunt interzise**.

CARE SUNT CERINȚELE PRIVIND FOLOSIREA TERENURILOR SUB CONSTRUCȚII ÎN ZONELE DE PROTECȚIE A APELOR RÂURILOR ȘI BAZINELOR DE APĂ?

- a) În zonele de protecție a apelor se admite, în condițiile Legii cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă nr.440 din 27.04.1995, construcția, amplasarea și exploatarea depozitelor de produse petroliere și întreprinderilor petrochimice de interes național, stațiilor de alimentare cu combustibil, cazangeriilor, punctelor de deservire tehnică și spălare a tehnicii și mijloacelor de transport; construcția colectoarelor de canalizare și instalațiilor de epurare a apelor reziduale cu coordonarea în scris a autorităților centrale de mediu și sănătate, efectuată în baza avizului pozitiv al expertizei ecologice de stat la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător și documentației de proiect (Legea privind evaluarea impactului asupra mediului, nr.86 din 29.05.2014). În cazurile când amplasarea lor în afara zonelor de protecție este imposibilă (din cauza condițiilor de construcție, a configurației terenului sau din alte motive), construcția lor se admite ca excepție cu condiția realizării măsurilor de prevenire a poluării râurilor și bazinelor de apă.
- b) În zonele de protecție a apelor se interzice amplasarea fermelor și complexelor zootehnice; construcția și amplasarea depozitelor pentru păstrarea îngrășămintelor minerale și pesticidelor obiectelor pentru prepararea soluțiilor chimice, întreprinderilor de prelucrare secundară a hârtiei și celulozei, întreprinderile chimice, tăbăcăriilor (inclusiv a întreprinderilor de prelucrare primară a pieilor brute), colectoarelor de ape reziduale de la fermele și complexele zootehnice, precum și repartizarea pentru depozitarea deșeurilor menajere și de producție, extragerea nisipului și prundișului din albia minoră a râului (Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, nr.149 din 08.06.2006).

CARE ESTE MODUL DE ÎNSTRĂINARE ȘI DE ATRIBUIRE A TERENURILOR DIN FONDUL FORESTIER ÎN ALTE SCOPURI DECÂT CELE SILVICE?

Modul de înstrăinare și de atribuire a terenurilor din fondul forestier în alte scopuri decât cele silvice se stabilește de legislația funciară. În cazul înstrăinării terenurilor împădurite din fondul forestier în vederea utilizării lor pentru necesitățile statale și cele publice, Guvernul decide concomitent conservarea sau tăierea pădurilor și determină modul de folosire a produselor lemnoase recoltate.

Atribuirea terenurilor din fondul forestier pentru edificarea obiectelor (sedii de ocoale și cantoane silvice, blocuri de producție, construcții, locuințe, linii de comunicații etc.) în scopuri ce țin de gospodărirea fondului forestier se efectuează de autoritatea silvică centrală de comun acord cu autoritățile administrației publice locale.

În cazul proiectării, amplasării și exploatării obiectelor noi construite și celor reconstruite, care pot afecta starea și regenerarea pădurilor este necesar să fie prevăzute în mod obligatoriu, măsuri de protecție a pădurilor coordonate cu autoritatea silvică centrală și autoritatea centrală de mediu.

CARE SUNT CERINȚELE PRIVIND SELECTAREA TERENURILOR PENTRU AMPLASAREA DEPOZITELOR DE DEȘEURI MENAJERE SOLIDE (DMS)?

Un factor important la alegerea terenului pentru amplasarea depozitului de DMS este direcția vântului dominant în raport cu așezările umane sau alte zone, cum ar fi de odihnă și altele, ce pot fi afectate de emisii de poluanți în mediu. Pe terenurile predestinate amplasării depozitelor de DMS se efectuează ridicări topografo-geodezice și pedologice, investigații hidrogeologice în vederea determinării posibilității amplasării acestora. Se selectează terenuri în dependență de concluziile obținute, cu soluri preponderant argiloase.

Se interzice amplasarea depozitelor DMDS în:

- a) prima zonă sanitară de protecție a surselor de alimentare cu apă potabilă;
- b) zonele și fâșiile de protecție a râurilor și bazinelor de apă;

- c) zonele de protecție a monumentelor istorice, arhitecturale de cultură, ale naturii;
- d) piste de decolare și aterizare a aeroportului (nu mai aproape de 10 km);
- e) zonele de protecție a apelor freatice și subterane;
- f) zonele inundabile și sub-inundabile;
- g) zonele de turism și recreație;
- h) rezervațiile naturale;
- i) spațiile verzi și zonele de protecție a acestora.

Depozitele DMS nu trebuie să fie amplasate mai aproape de 500 m de localitate cu drum de acces, dar depărtarea de la locul de stocare este rațional să nu depășească 3-5 km în scopul micșorării costului de deservire a evacuării deșeurilor și în scopuri de economisire a combustibilului.

CARE ESTE MECANISMUL APLICĂRII RESPONSABILITĂȚII PENTRU NERESPECTAREA LEGISLAȚIEI FUNCIARE?

Persoana fizică și juridică care încalcă legislația funciară poartă răspundere contravențională și penală în conformitate cu legislația (Codul Contravențional, Codul Penal). Constatarea contravențiilor se efectuează de către autoritățile administrației publice locale și organele de stat autorizate în acest scop, în limitele competenței lor. Aplicarea sancțiunilor nu scutește persoana culpabilă de obligațiunea de a lichida încălcările comise.

CINE SOLUȚIONEAZĂ LITIGIILE FUNCIARE?

Litigiile dintre deținătorii de terenuri și autoritățile administrației publice locale se soluționează de organele ierarhic superioare, a căror decizie poate fi atacată în instanța judecătorească de drept comun sau economică competentă.

Litigiile în care părțile sau una din părți sunt deținători de terenuri cu titlu de proprietate se examinează de către instanța judecătorească de drept comun sau economică competentă.

Litigiile patrimoniale dintre întreprinderi, instituții și organizații privind raporturile funciare se soluționează de către judecătoria economică. Litigiile patrimoniale privind raporturile funciare, în care părțile sau una din părți sunt persoane fizice se examinează de către judecătoria raională, municipală (de sector) dacă legislația nu prevede altfel.

CARE ESTE MODALITATEA DE RECUPERARE A PAGUBELOR PRICINUITE DEȚINĂTORILOR DE TERENURI?

Pagubele pricinuite prin retragerea sau ocuparea temporară a terenurilor, precum și prin limitarea drepturilor deținătorilor sau prin înrăutățirea calității terenurilor ca urmare a activității întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și cetățenilor, trebuie să fie reparate integral (inclusiv avantajul ratat) deținătorilor de terenuri care au suportat aceste pagube. Repararea pagubelor o fac întreprinderile, instituțiile și organizațiile cărora li s-au repartizat terenuri retrase, precum și întreprinderile, instituțiile și organizațiile a căror activitate duce la limitarea drepturilor deținătorilor de terenuri în legătură cu stabilirea zonelor de protecție, zonelor sanitare și de apărare a diferitelor obiecte, la înrăutățirea calității terenurilor învecinate, ori la folosirea lor în alte scopuri, la scăderea volumului producției agricole și la înrăutățirea calității ei, în modul stabilit de legislație.

În cazul restituirii inoportune a terenurilor productive, date în folosință provizorie întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, acestea repară deținătorilor de terenuri pierderile din producția agricolă și silvică și avantajul ratat, ca urmare a depășirii termenelor folosinței terenului, în mărimea și în modul stabilit de legislație.

Pierderile din producția agricolă și silvică, pricinuite de retragerea din circuitul agricol și silvic sau de darea în folosință provizorie a terenurilor agricole și silvice, în alte scopuri decât producția agricolă și silvică, precum și limitarea drepturilor deținătorilor de terenuri, de înrăutățirea calității solurilor ca

urmare a efectelor negative de întreprinderi, instituții și organizații sau a folosirii lor în alte scopuri, se repară la bugetul de stat și se cheltuiesc pentru restabilirea și valorificarea terenurilor sau sporirea fertilității lor. Compensarea acestor pierderi se face paralel cu repararea pagubelor. Pierderile menționate se repară integral conform normativelor, stabilite de Guvern.

Pierderile din producția agricolă le repară întreprinderile, instituțiile și organizațiile agricole de stat, cooperatiste și obștești dacă ele și-au amplasat construcțiile pe terenuri irigabile și desecate atribuite lor, pe terenuri cu plantații multianuale, pe terenuri arabile sau pe alte terenuri cu bonitate de peste 40 de puncte. Litigiile legate de repararea pagubelor și de evaluarea proporțiilor lor sunt soluționate de instanța judecătorească competentă.

CUM SUNT FOLOSITE MIJLOACELE ÎNCASATE PENTRU REPARAREA PIERDERILOR DIN PRODUCȚIA AGRICOLĂ ȘI SILVICĂ?

Mijloacele încasate pentru repararea pierderilor din producția agricolă și silvică sunt folosite numai la executarea lucrărilor de construcții-montaj, de proiectări și prospecțiuni și de reglementare a regimului proprietății funciare, a lucrărilor legate de exploatarea terenurilor noi, de combaterea eroziunii și alunecărilor de teren, de sporirea fertilității solurilor și productivității terenurilor agricole și silvice, în modul stabilit de legislație.

Terenurile ocupate fără autorizație se restituie deținătorilor legitimi, fără ca ei să repare cheltuielile făcute în timpul folosirii nelegitime a terenurilor. Aducerea terenurilor în stare bună pentru folosință, inclusiv demolarea construcțiilor se face pe seama întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și a cetățenilor care le-au ocupat fără autorizație.

ADMINISTRAREA RESURSELOR MINERALE (ZĂCĂMINTELOR)

Relațiile privind managementul resurselor minerale sunt reglementate prin Legislația cu privire la subsol care se bazează pe Constituția Republicii Moldova și cuprinde Codul subsolului, nr. 3 din 02.02.2009, alte legi și acte normative, adoptate în conformitate cu acesta. Legislația subsolului se bazează pe principiul asigurării folosirii raționale, complexe și inofensive a subsolului. Politica statului în domeniul folosirii și protecției subsolului se elaborează și se promovează de Ministerul Mediului, iar modul de gestionare a fondului de stat a subsolului ca obiect al proprietății de stat se stabilește de Guvern.

Relațiile legate de folosirea și protecția terenurilor, apelor, pădurilor, ce apar în procesul folosirii subsolului, se reglementează prin legile și actele normative corespunzătoare.

CARE ESTE REGIMUL DE PROPRIETATE ȘI MODUL DE GESTIONARE A RESURSELOR MINERALE?

Bogățiile de orice natură ale subsolului Republicii Moldova, inclusiv substanțele minerale utile pe care le conține, precum și spațiile subterane ale acestuia fac obiectul exclusiv al proprietății publice a statului, sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. Toate resursele subsolului pe întreg teritoriul republicii sunt luate sub protecție.

Sectoarele de subsol nu pot fi înstrăinate, ele pot fi date numai în folosință. Materia primă minerală extrasă aparține beneficiarului subsolului cu drept de proprietate în cazul în care contractul nu prevede altfel.

CE REPREZINTĂ FONDUL DE STAT AL SUBSOLULUI?

Subsolul Republicii Moldova constituie Fondul de stat al subsolului, care include:

- a) sectoarele de subsol atribuite în folosință în conformitate cu prevederile legislației cu privire la subsol (fondul subsolului repartizat);
- b) sectoarele de subsol neatribuite în folosință (fondul subsolului nerepartizat).

CE REPREZINTĂ FONDUL DE STAT AL ZĂCĂMINTELOR?

Fondul de stat al zăcămintelor de substanțe minerale utile include toate zăcămintele cu rezervele industriale de substanțe minerale utile evaluate. Fondul de stat al zăcămintelor de substanțe minerale utile este parte a Fondului de stat al subsolului.

CINE ADMINISTREAZĂ FONDUL DE STAT AL SUBSOLULUI ȘI FONDUL DE STAT AL ZĂCĂMINTELOR?

Fondul de stat al subsolului și Fondul de stat al zăcămintelor de substanțe minerale utile se administrează de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale de pe lângă Ministerul Mediului.

DREPTUL DE FOLOSINȚĂ ASUPRA SECTORULUI DE SUBSOL ȘI DREPTUL DE EXTRAGERE A SUBSTANȚELOR MINERALE UTILE?

Dreptul de folosință asupra sectorului de subsol se realizează în limitele sectorului atribuit beneficiarului subsolului sub formă de perimetru minier sau geologic, potrivit clauzelor prevăzute de contract.

Dreptul de extragere a substanțelor minerale utile, inclusiv a apelor subterane și resurselor curative naturale, dă beneficiarului subsolului, care a obținut licență în conformitate cu prevederile Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, posibilitatea de a desfășura pentru o perioadă stabilită activități, cu respectarea obligatorie a condițiilor de licențiere la folosirea subsolului. Persoanele fizice și juridice dobândesc statutul de beneficiari ai subsolului după ce li se atribuie în folosință sectoarele de subsol. Sectoarele de subsol nu pot fi înstrăinate.

PENTRU CARE ACTIVITĂȚI SE ATRIBUIE ÎN FOLOSINȚĂ SUBSOLUL?

Subsolul se atribuie în folosință pentru:

- a) cercetare geologică, inclusiv prospectarea, evaluarea și explorarea zăcămintelor de substanțe minerale utile și alte tipuri de cercetări geologice;
- b) extragerea substanțelor minerale utile, inclusiv a apelor subterane și resurselor curative naturale;
- c) construirea și exploatarea construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile;
- d) înhumarea (depozitarea) substanțelor nocive și deșeurilor industriale;
- e) organizarea obiectivelor geologice protejate;
- f) colectarea materialelor mineralogice, paleontologice, altor materiale geologice de colecție.

CUM SE ATRIBUIE TERENURILE PROPRIETATE PUBLICĂ A UNITĂȚII TERITORIAL ADMINISTRATIVE?

Atribuirea terenurilor proprietate publică a unității teritoriale administrative pentru exploatarea zăcămintelor cu substanțe minerale utile se coordonează cu autoritățile publice locale.

CARE SUNT TERMENII DE ATRIBUIRE ÎN FOLOSINȚĂ A SECTOARELOR DE SUBSOL?

Sectoarele de subsol se atribuie în folosință pe un termen limitat (folosire temporară) sau nelimitat.

Pe termen nelimitat, sectoarele de subsol se atribuie autorităților administrației publice centrale, instituțiilor publice din subordinea acestora pentru exploatarea construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile, înhumarea (depozitarea) substanțelor nocive și deșeurilor industriale, organizarea obiectivelor geologice protejate.

În folosire temporară, sectoarele de subsol se atribuie pentru:

- a) cercetarea geologică a subsolului, construirea construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile – pe un termen de până la 5 ani;
- b) extragerea substanțelor minerale utile – pe perioada exploatării zăcămintului, conform documentației tehnice (tehnologice) de proiect aprobate;
- c) extragerea apelor subterane – pe un termen de până la 25 de ani.

CUM SE LEGALIZEAZĂ ATRIBUIREA ÎN FOLOSINȚĂ A SECTOARELOR DE SUBSOL?

Atribuirea în folosință a sectoarelor de subsol se efectuează în baza prevederilor Codului subsolului și se legalizează prin contract. Încheierea contractelor pentru folosirea sectoarelor de subsol, evidența lor de stat și ținerea registrului contractelor se efectuează de Ministerul Mediului.

Contractul pentru folosirea sectorului de subsol se încheie în baza rezultatelor concursului public, cu respectarea prevederilor Codului subsolului. Concursul pentru dreptul de folosință asupra sectoarelor de subsol pentru prospecțiuni și explorări sau pentru extragerea substanțelor minerale utile se organizează de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale.

CARE ESTE ACTUL PERMISIV PENTRU ACTIVITĂȚILE DE EXTRAGERE A SUBSTANȚELOR MINERALE UTILE?

Activitățile de extragere a substanțelor minerale utile sau apelor minerale naturale și potabile sunt supuse licențierii în conformitate cu Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și pot fi desfășurate de către beneficiarul subsolului, care întrunește și respectă cerințele Codului subsolului și ale legislației ecologice. Astfel, activitățile de extragere a substanțelor minerale utile pot fi inițiate în baza licenței eliberate de Camera de licențiere.

CE REPREZINTĂ CADASTRUL DE STAT AL SUBSOLULUI?

Cadastrul de stat al subsolului se ține pentru evidența rezultatelor lucrărilor legate de folosirea subsolului, în scopul asigurării elaborării programelor de cercetare geologică a subsolului și extinderii bazei de materie primă minerală, folosirii complexe a zăcămintelor de substanțe minerale utile, amplasării raționale a întreprinderilor de extragere a acestora și este constituit din Cadastrul de stat al zăcămintelor și manifestărilor de substanțe minerale utile și Cadastrul de stat al sectoarelor de subsol în scopuri nelegate de extragerea substanțelor minerale utile.

Cadastrul de stat al subsolului și Registrul obiectelor miniere se întocmește și se ține de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale în modul stabilit de Ministerul Mediului.

CARE SUNT CERINȚELE ȘI NORMELE ECOLOGICE DE GESTIONARE A RESURSELOR MINERALE?

Folosirea rațională a subsolului reprezintă o valorificare eficientă, din punct de vedere economic și social, a tuturor tipurilor de resurse ale subsolului în baza folosirii tehnologiilor avansate și respectării standardelor, limitelor, normelor și regulilor de folosire a subsolului.

Folosirea sectoarelor de subsol poate fi realizată numai în limitele perimetrelor lor, în decursul termenului stabilit și exclusiv în scopurile pentru care au fost atribuite în folosință.

Folosirea neautorizată a subsolului, folosirea subsolului în afara limitelor sectorului de subsol atribuit în folosință, precum și efectuarea lucrărilor legate de folosirea subsolului fără documentația tehnică (tehnologică), aprobată în modul stabilit, **se interzic**.

CARE SUNT CERINȚELE DE BAZĂ LA FOLOSIREA RAȚIONALĂ ȘI PROTECȚIA SUBSOLULUI?

Cerințele de bază la folosirea rațională și protecția subsolului sunt:

- respectarea documentației tehnice (tehnologice) de proiect, aprobată în modul stabilit;
- asigurarea cercetării complete și complexe a subsolului;
- înregistrarea și evidența lucrărilor legate de folosirea subsolului;
- extragerea cât mai completă din subsol și folosirea rațională a rezervelor de substanțe minerale utile și componentelor utile conținute în acestea;
- evidența veridică a stării și mișcării rezervelor, pierderilor și diluării substanțelor minerale utile de bază și celor însoțitoare la exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile;
- ținerea documentației geologice, de topografie minieră și de altă natură și asigurarea integrității acesteia;
- protecția zăcămintelor de substanțe minerale utile de inundații, sub-inundații, incendii și de alți factori, ce reduc calitatea substanțelor minerale utile și valoarea industrială a zăcămintelor sau complică exploatarea lor;
- prevenirea poluării subsolului în procesul efectuării lucrărilor legate de folosirea subsolului, inclusiv la înhumarea (depozitarea) substanțelor nocive și deșeurilor de producție;
- prevenirea impactului dăunător al extragerii substanțelor minerale utile, construirii și exploatării construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile asupra obiectelor industriale și construcțiilor civile;
- prevenirea construirii neautorizate pe suprafețele cu zăcămintele de substanțe minerale utile și respectarea modului stabilit de folosire a acestor suprafețe pentru alte necesități;
- prevenirea stocării deșeurilor industriale, menajere și de altă natură în zonele de protecție sanitară a prizelor de apă, folosite pentru alimentarea cu apă potabilă, menajeră și industrială;
- aducerea sectoarelor de subsol folosite la starea care asigură securitatea vieții și sănătății populației, protecția mediului înconjurător, clădirilor și construcțiilor, precum și posibilitatea folosirii sectorului de subsol exploatat în scopurile prevăzute de proiect;
- respectarea altor cerințe prevăzute de legislația ecologică.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN DOMENIUL FOLOSIRII ȘI PROTECȚIEI SUBSOLULUI?

De competența autorităților administrației publice locale de nivelul întâi sunt:

- a) coordonarea atribuirii terenurilor proprietate publică a unității administrativ-teritoriale pentru cercetare geologică și exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile;
- b) participarea la elaborarea programelor de extindere și folosire rațională a bazei de materie primă minerală la nivel local și luarea măsurilor pentru realizarea acestora;
- c) controlul asupra respectării regulilor de comercializare a substanțelor minerale utile solide în afara locurilor de extragere.

De competența autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea sunt:

- a) elaborarea programelor de extindere și folosire rațională a bazei de materie primă minerală la nivel local și asigurarea realizării acestora;
- b) participarea la soluționarea problemelor legate de respectarea intereselor social-economice și ecologice ale populației din teritoriu în cazul atribuirii subsolului în folosință;
- c) participarea la elaborarea programelor de stat de cercetare geologică a subsolului și de extindere a bazei de materie primă minerală.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE BENEFICIARILOR SUBSOLULUI?

Beneficiarii subsolului sunt obligați:

- a) să respecte cerințele legislației, precum și ale standardelor, normelor și regulilor, privind tehnologiile de efectuare a lucrărilor legate de folosirea subsolului și de prelucrarea primară a materiei prime minerale;
- b) să folosească sectoarele de subsol numai în scopurile pentru care au fost atribuite;
- c) să achite la timp și integral plățile pentru folosirea subsolului;
- d) să respecte cerințele proiectelor tehnice, schemelor și planurilor de dezvoltare a lucrărilor miniere, limitelor și normelor; să nu admită pierderi supranormative, diluarea și extragerea selectivă a substanțelor minerale utile;
- e) să țină și să perfecteze documentația geologică, de topografie minieră și de altă natură în procesul folosirii subsolului; să asigure integritatea acesteia; să elaboreze planuri anuale de dezvoltare a lucrărilor miniere;
- f) să prezinte informația geologică Fondului de stat de informații privind subsolul;
- g) să prezinte Fondului de stat de informații privind subsolul, precum și autorităților publice, în conformitate cu competențele acestora, date veridice despre rezervele de substanțe minerale explorate, extrase și rămase în subsol, componentele conținute în ele (despre mișcarea rezervelor), despre folosirea subsolului în scopuri nelegate de extragerea substanțelor minerale utile;
- h) să păstreze excavațiile miniere de explorare și sondele de foraj care pot fi folosite la exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile sau în alte scopuri;
- i) să lichideze, în modul stabilit, excavațiile miniere și sondele de foraj ce nu vor fi folosite în continuare;
- j) să asigure securitatea efectuării lucrărilor legate de folosirea subsolului;
- k) să respecte cerințele actelor normative care reglementează condițiile de folosire și protecție a subsolului, protecție a aerului atmosferic, terenurilor, pădurilor, apelor, precum și a clădirilor și construcțiilor de impactul dăunător al lucrărilor legate de folosirea subsolului;
- l) să informeze neîntârziat autoritățile administrației publice despre crearea situațiilor periculoase pentru viața și sănătatea populației, mediul înconjurător;
- m) să decoperteze stratul de sol fertil și să-l păstreze în tot volumul inițial în stare utilă pentru recultivarea terenurilor degradate;
- n) să aducă, potrivit prevederilor actelor normative și cerințelor proiectelor tehnice, terenurile, alte obiective naturale, clădirile și construcțiile distruse în timpul folosirii subsolului într-o stare bună pentru utilizarea lor ulterioară conform destinației;
- o) în cazul descoperirii unor obiective unice naturale și cultural-istorice, să sisteze lucrările care pot distruge integritatea obiectivelor menționate și să înștiințeze despre aceste descoperiri autoritățile administrației publice centrale și instituțiile științifice;

- p) să asigure respectarea regulilor de comercializare a substanțelor minerale utile solide, stabilite de Guvern.

Beneficiarii pot folosi sectoarele de subsol atribuite doar în scopurile pentru care au fost atribuite.

Agenții economici, antrenați în exploatarea și folosirea subsolului, indiferent de forma de proprietate sunt obligați să efectueze lucrări de reconstrucție ecologică a terenurilor afectate în urma activităților de explorare, extragere și prelucrare a resurselor subsolului și să le recultive. Nu se admite depozitarea materiei prime minerale, a deșeurilor, amplasarea diverselor instalații, mecanisme, mijloace tehnice în zonele de protecție.

CINE EFECTUEAZĂ PROIECTAREA DOCUMENTAȚIEI TEHNICE PRIVIND EXTRAGEREA ZĂCĂMINTELOR ȘI RECULTIVAREA OBIECTELOR MINIERE EXCAVATE?

Proiectarea întreprinderilor miniere extractive, a obiectivelor și construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile se execută de către organizațiile de proiectare care dispun de licență pentru acest gen de activitate și se efectuează în baza informației geologice și de altă natură privind subsolul, care a trecut expertiza geologică de stat, ținându-se cont de dezvoltarea complexă a regiunii și de cerințele securității industriale și ecologice.

Proiectarea întreprinderilor miniere extractive, obiectivelor și construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile se efectuează după încheierea contractului privind folosirea sectorului de subsol și obținerea permisiunii de efectuare a lucrărilor de proiectări, în modul stabilit.

Proiectele de construire a întreprinderilor miniere extractive, obiectivelor și construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile sunt supuse expertizei ecologice și tehnice de stat.

CE PREVĂD PROIECTELE ÎNTREPRINDERILOR MINIERE EXTRACTIVE?

Proiectele întreprinderilor miniere extractive prevăd:

- a) extragerea cât mai deplină și complexă din subsol a rezervelor de substanțe minerale utile de bază și a celor secundare stratificate împreună cu aceste substanțe, asigurată prin amplasarea rațională a construcțiilor terestre și subterane, prin metodele de descoperire și dirijare a presiunii litostatice a zăcămintelor, prin sistemele de exploatare a zăcămintelor de substanțe minerale utile și schemele tehnice de prelucrare (pregătire) a materiei prime minerale, prin parametrii acestora și ordinea executării exploatării;
- b) extragerea și folosirea rațională a rocilor de decopertare la exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile;
- c) depozitarea, evidența și păstrarea substanțelor minerale utile temporar nefolosite și a deșeurilor producției ce conțin componente utile;
- d) cercetarea geologică a subsolului în procesul construirii și exploatării întreprinderilor miniere extractive și ținerea documentației geologice și de topografie minieră;
- e) evaluarea prognozată a impactului întreprinderilor, obiectivelor și construcțiilor proiectate asupra mediului înconjurător;
- f) măsurile privind asigurarea securității lucrătorilor și populației, protecția subsolului și mediului înconjurător, obiectivelor și construcțiilor, prevenirea situațiilor de avarie;
- g) recultivarea terenurilor degradate, depozitarea și păstrarea stratului de sol fertil decopertat în conformitate cu cerințele actelor tehnico-normative;
- h) posibilitatea folosirii spațiilor prelucrate ale subsolului pentru necesități gospodărești și de altă natură.

CE PREVĂD PROIECTELE CONSTRUIRII OBIECTELOR PENTRU PRELUCRAREA MATERIEI PRIME MINERALE?

Proiectele construirii obiectivelor pentru prelucrarea materiei prime minerale prevăd:

- a) utilizarea schemelor tehnologice care asigură scoaterea rațională și complexă din materia primă minerală extrasă a componentelor de importanță industrială conținute în aceasta;
- b) folosirea rațională, utilizarea, distrugerea sau înhumarea în siguranță a deșeurilor de prelucrare (zgură, praf, ape reziduale etc.);

- c) depozitarea, evidența și păstrarea deșeurilor de producție temporar nefolosite, ce conțin componente utile;
- d) măsurile ce asigură securitatea efectuării lucrărilor și prevenirea situațiilor de avarie.
- e) La proiectarea și construirea construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile, inclusiv pentru înhumarea (depozitarea) substanțelor nocive și deșeurilor, se prevăd:
 - a) asigurarea stabilității rocilor și excavațiilor miniere pe întreaga durată de existență a obiectivelor și construcțiilor;
 - b) luarea măsurilor de prevenire a situațiilor de avarie și realizarea acțiunilor de lichidare și înlăturare a consecințelor avariilor;
 - c) izolarea completă a obiectivelor și construcțiilor, destinate păstrării substanțelor chimice, a produselor lichide și gazoase, înhumării (depozitării) substanțelor nocive și a deșeurilor;
 - d) luarea măsurilor ce exclud interacțiunea substanțelor nocive și deșeurilor înhumate cu rocile-magazin.

CĂROR EXPERTIZE ESTE SUPUSĂ DOCUMENTAȚIA TEHNICĂ DE PROIECT?

Documentația tehnică (tehnologică) de proiect, aprobată de beneficiarul subsolului, precum și modificările și completările operate în aceasta sunt supuse expertizei ecologice și tehnice de stat din contul mijloacelor beneficiarului subsolului.

Rezultat al expertizei de stat a documentației tehnice (tehnologice) de proiect este avizul de conformitate (aviz pozitiv) sau de neconformitate (aviz negativ) a documentației cu reglementările tehnice și cu alte cerințe, stabilite de actele legislative.

Documentația tehnică (tehnologică) de proiect cu avizul pozitiv al expertizei de stat constituie baza pentru concretizarea limitelor perimetrului minier și începerea construcției obiectivului.

CINE EFECTUEAZĂ SUPRAVEGHEREA DE STAT A CERINȚELOR SECURITĂȚII INDUSTRIALE?

Supravegherea de stat asupra respectării de către beneficiarii subsolului a cerințelor securității industriale este asigurată de către Inspectoratul de Stat pentru supravegherea tehnică a obiectelor industriale.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN DOMENIUL FOLOSIRII ȘI PROTECȚIEI SUBSOLULUI?

De competența autorităților administrației publice locale de nivelul întâi sunt:

- a) coordonarea atribuirii terenurilor proprietate publică a unității administrativ-teritoriale pentru cercetare geologică și exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile;
- b) participarea la elaborarea programelor de extindere și folosire rațională a bazei de materie primă minerală la nivel local și luarea măsurilor pentru realizarea acestora;
- c) controlul asupra respectării regulilor de comercializare a substanțelor minerale utile solide în afara locurilor de extragere.

De competența autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea sunt:

- a) elaborarea programelor de extindere și folosire rațională a bazei de materie primă minerală la nivel local și asigurarea realizării acestora;
- b) participarea la soluționarea problemelor legate de respectarea intereselor social-economice și ecologice ale populației din teritoriu în cazul atribuirii subsolului în folosință;
- c) participarea la elaborarea programelor de stat de cercetare geologică a subsolului și de extindere a bazei de materie primă minerală.

CARE ACTIVITĂȚI SUNT CONSIDERATE ILEGALE, PENTRU CARE SE APLICĂ MECANISMUL RESPONSABILITĂȚII PENTRU NERESPECTAREA LEGISLAȚIEI SUBSOLULUI?

Persoanele fizice și juridice răspund civil, contravențional sau penal, în conformitate cu legislația, pentru:

- folosirea neautorizată a subsolului;
- încălcarea prevederilor actelor normative în domeniul efectuării în condiții de securitate a lucrărilor legate de folosirea subsolului, protecției subsolului și mediului înconjurător, inclusiv standardele, regulamentele tehnice și regulile aprobate în modul stabilit;
- încălcarea modului de atribuire în folosință a subsolului;
- construirea neautorizată pe suprafețele cu zăcăminte de substanțe minerale utile;
- încălcările ce conduc la poluarea subsolului și aduc zăcămintele de substanțe minerale utile într-o stare în care acestea nu mai pot fi exploatare;
- încălcarea normelor, regulilor și cerințelor față de efectuarea lucrărilor de cercetări geologice ale subsolului;
- încălcarea cerințelor proiectelor tehnice aprobate, schemelor tehnologice și planurilor de dezvoltare a lucrărilor miniere la exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile, construirea și exploatarea construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile;
- încălcarea dreptului de proprietate asupra informației geologice și asupra altei informații privind subsolul;
- distrugerea sau deteriorarea sondelor de observație în regim pentru apele subterane, precum și a semnelor geodezice și de topografie minieră;
- distrugerea sau pierderea documentației geologice și de topografie minieră, a duplicatelor probelor, necesare pentru cercetarea în continuare a subsolului și extragerea substanțelor minerale utile;
- exploatarea irațională și selectivă (în afara proiectului) a sectoarelor bogate în zăcăminte de substanțe minerale utile, ce condiționează pierderi neîntemeiate ale rezervelor de balanță de substanțe minerale utile;
- pierderile supranormative de substanțe minerale utile la extragerea acestora;
- neîndeplinirea cerințelor privind aducerea excavațiilor miniere și sondelor de foraj lichidate sau conservate într-o stare care ar asigura securitatea populației, precum și a cerințelor referitor la recultivarea terenurilor degradate de lucrările miniere;
- încălcarea modului de achitare a plăților la folosirea subsolului;
- prezentarea unor rapoarte conținând date neveridice privind volumele extrase și rezervele pierdute de substanțe minerale utile;
- extragerea substanțelor minerale utile, apelor minerale naturale și potabile în lipsa licenței respective.

Tragerea persoanei vinovate de încălcarea legislației cu privire la subsol la răspundere contravențională sau penală nu o eliberează de obligația de a înlătura încălcările comise de ea și de a compensa prejudiciul cauzat.

ÎN CARE CAZ PREJUDICIUL CAUZAT SUBSOLULUI POATE FI COMPENSAT?

Prejudiciul cauzat beneficiarului subsolului ca urmare a acțiunilor autorităților administrației publice, persoanelor cu funcție de răspundere, persoanelor juridice și fizice vinovate de distrugerea calităților naturale ale subsolului sau de crearea condițiilor care exclud, parțial ori total, posibilitatea folosirii în continuare a subsolului urmează a fi compensat în modul stabilit.

Prejudiciul cauzat mediului ca urmare a activității beneficiarului subsolului urmează a fi compensat din contul beneficiarului subsolului.

Gradul de răspundere și mărimea compensării prejudiciului cauzat se stabilesc în fiecare caz aparte pe cale judiciară.

Prejudiciul cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul se calculează în conformitate cu instrucțiunea elaborată și publicată în monitorul oficial al Republicii Moldova.

ADMINISTRAREA RESURSELOR ACVATICE

Relațiile privind administrarea și gestionarea resurselor de apă sunt reglementate prin Legea Apelor, nr. 272 din 23.12.2011, pusă în aplicare la 26 octombrie 2013, parțial armonizată cu directivele Consiliului Uniunii Europene: nr. 91/271/CEE din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale și nr. 91/676 CEE din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, cu directivele Parlamentului European și ale Consiliului: nr. 2000/60/CE din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru de politică comunitară în domeniul resurselor de apă; nr. 2006/7/CE din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat; nr. 2007/60/CE din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații; nr. 2008/105/CE din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, creează cadrul legal necesar gestionării, protecției și folosinței apelor.

Apa constituie principala sursă de existență a omenirii, utilizată în toate domeniile economiei naționale. Apa reprezintă o resursă naturală regenerabilă, vulnerabilă și limitată, un element indispensabil pentru viață și societate, un factor determinant în menținerea echilibrului ecologic, o materie primă pentru activități productive, o sursă de energie și o cale de transport. Apa nu este un produs comercial oarecare, ci un patrimoniu natural, care trebuie protejat, tratat și apărat ca atare. De cantitatea și calitatea apei depind nu numai produsele finale ale activităților umane, ci și sănătatea populației din zona respectivă.

CARE ESTE REGIMUL DE PROPRIETATE ASUPRA APELOR?

Apa face parte din domeniul public al statului și orice persoană fizică sau persoană juridică are dreptul la folosința apei în condițiile legii. Orice persoană fizică sau persoană juridică poate să construiască un iaz pe terenul care îi aparține cu drept de proprietate, în condițiile legii.

Terenul de sub apa iazului poate face parte atât din domeniul public, cât și din domeniul privat, iar terenul fondului de apă este un bun indivizibil.

CUM SE GESTIONEAZĂ RESURSELE DE APĂ?

Gestionarea eficientă a resurselor de apă ale Republicii Moldova se efectuează în baza bazinului hidrografic Nistru situat pe teritoriul Republicii Moldova și a bazinului hidrografic Dunărea – Prut și Marea Neagră situat pe teritoriul Republicii Moldova, numite districte ale bazinelor hidrografice. Districtul bazinului hidrografic este principala unitate de gestionare a bazinelor hidrografice și a apelor subterane asociate lor.

Districte ale bazinelor hidrografice în Republica Moldova sunt:

- a) districtul bazinului hidrografic Nistru;
- b) districtul bazinului hidrografic Dunărea – Prut și Marea Neagră.

În cadrul districtelor bazinelor hidrografice pot fi formate subbazine.

Hotarele districtelor bazinelor hidrografice, hotarele subbazinelor și hărțile speciale în care sînt determinate sunt aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 775 din 4 octombrie 2013 cu privire la hotarele bazinelor și subbazinelor hidrografice și hărțile special în care sunt determinate.

CARE SUNT PRINCIPIILE GESTIONĂRII RESURSELOR DE APĂ?

Gestionarea resurselor de apă se bazează în fond pe:

- principiul participării utilizatorilor de apă, autorităților publice centrale și locale, a societății civile și altor părți interesate la procesele de planificare și de luare a deciziilor privind folosința și protecția resurselor de apă;
- principiul „poluatorul plătește”, potrivit căruia costurile prevenirii poluării sau depoluării resurselor de apă sunt suportate de către poluator;
- principiul precauției, care presupune că, în cazul în care există riscuri de prejudiciere gravă sau ireversibilă a resurselor de apă, lipsa certitudinii științifice totale nu poate fi folosită ca justificare a evitării luării de măsuri;
- principiul folosinței durabile a apei în sensul că necesitățile generațiilor prezente și viitoare trebuie să fie luate în considerare la folosința și la protecția apelor;

- principiul valorii economice a apei în sensul că valoarea economică a resurselor de apă și a gestionării lor trebuie să fie recunoscută prin introducerea unor mecanisme de recuperare a costurilor de gestionare a resurselor de apă.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI APELOR?

Autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții de competență:

- întrețin și gestionează corpurile de apă de suprafață, zonele și fâșiile de protecție a apelor aflate în gestiune,
- informează societatea civilă și părțile interesate despre anumite aspecte din domeniul apelor, inclusiv despre restricțiile și interdicțiile folosinței apelor;
- creează, în colaborare cu asociații obștești, comitete subbazinale ale râurilor mici.

CARE ESTE REGIMUL DE PROPRIETATE ASUPRA OBIECTELOR ACVATICE?

Obiectele acvatice situate pe teritoriul a două și mai multe raioane sunt proprietate publică a statului, iar cele situate integral în limitele unității administrative teritoriale sunt proprietate a unității teritorial administrative respective. Obiectele acvatice proprietate publică a statului sunt administrate de către Agenția „Apele Moldovei”.

CARE ACTIVITĂȚI SE CONSIDERĂ FOLOSINȚĂ A APELOR?

În contextual Legii apelor se consideră folosință a apelor următoarele activități:

- captarea apei dintr-un corp de apă de suprafață sau dintr-un corp de apă subterană, transportul și folosința ulterioară a apei;
- îndiguirea sau depozitarea apei în spatele unui baraj sau al altor construcții și instalații hidrotehnice;
- colectarea, tratarea și evacuarea apei uzate;
- devierea, restricționarea sau modificarea fluxului de apă într-un corp de apă;
- modificarea albiei, a malurilor, a cursului sau a caracteristicilor unui corp de apă;
- construirea de structuri permanente pe terenul fondului de apă.

Orice persoană fizică sau juridică, indiferent de forma de proprietate poate beneficia de folosință a apei.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE UTILIZATORILOR DE APĂ?

Utilizatorii de apă sunt obligați:

- să folosească apa în mod rațional și econom;
- să întreprindă măsuri pentru protecția apelor împotriva poluării;
- să respecte drepturile altor utilizatori de apă;
- să țină evidența apei folosite și să o raporteze, conform unui regulament aprobat de Guvern.

Organizațiile publice, mijloacele mass-media, cetățenii pot prezenta autorităților pentru mediu propuneri privind optimizarea folosirii și protecției apelor. Beneficiarii de folosință a apei au dreptul să folosească obiectivele acvatice doar în scopuri pentru care acestea le-au fost atribuite.

ÎN CARE SCOPURI SE CONSIDERĂ FOLOSINȚA GENERALĂ A APEI?

Se consideră folosință generală și nu necesită autorizație de mediu pentru folosință specială utilizarea apei în următoarele scopuri:

- consumul uman și alte necesități casnice;
- adăparea animalelor fără utilizarea de structuri permanente;
- irigarea terenurilor de pe lângă casă;
- scăldatul și agrementul;
- captarea și folosința apei pentru lupta împotriva incendiilor sau în orice altă situație de urgență.

Irigarea efectuată de către o persoană aprovizionată legal cu apă printr-un sistem centralizat de irigare gestionat de o asociație a utilizatorilor de apă pentru irigare sau de o altă persoană care deține autorizație de mediu pentru folosința specială a apei nu necesită o astfel de autorizație.

DE CĂTRE CINE POATE FI LIMITATĂ SAU INTERZISĂ FOLOSINȚA APEI PENTRU SCĂLDAT ȘI AGREMENT?

Folosința apei pentru scăldat și agrement poate fi limitată sau interzisă:

- de organul central al administrației publice în domeniul mediului sau de alte organe ale administrației publice abilitate în cazul unui pericol iminent pentru viața și sănătatea oamenilor sau într-o zonă de protecție stabilită în conformitate cu legislația;
- de titularul unei autorizații de mediu pentru folosința specială a apei în conformitate cu condițiile autorizației.

Poate limita sau interzice temporar folosința generală a apei în cazul în care există un pericol iminent pentru viața și sănătatea oamenilor sau un pericol pentru starea apelor și echilibrul ecologic organul central al administrației publice în domeniul mediului l a sesizarea autorității administrației publice locale.

CARE ACTIVITĂȚI SUNT CONSIDERATE FOLOSINȚĂ SPECIALĂ A APEI?

Sunt considerate folosință specială a apei următoarele activități:

- captarea apei din sursele de apă de suprafață și din cele subterane pentru aprovizionarea cu apă destinată consumului uman;
- captarea și folosința apei din sursele de apă de suprafață și din cele subterane în scopuri tehnice și industriale, inclusiv la prelucrarea produselor alimentare și în agroindustrie;
- captarea și folosința apei din diferite surse pentru irigare;
- folosința apei în acvacultură și piscicultură;
- deversarea apelor uzate;
- bararea apei pentru generarea de energie hidro-electrică;
- construirea de pontoane, debarcadere și de alte structuri hidraulice pe terenul fondului de apă;
- dezvoltarea și exploatarea comercială a plajelor și a zonelor de agrement.

CARE SUNT PRIORITĂȚILE FOLOSINȚEI APEI?

Satisfacerea necesității populației în apă potabilă și în apă pentru necesități casnice, asigurarea debitelor salubre au prioritate față de folosința apei în alte scopuri.

În cazul în care planul de gestionare a districtului bazinului hidrografic nu specifică o altă ordine de priorități la folosința și la alocarea apei, inclusiv a celei subterane, folosința specială a apei poate fi conformată următoarelor priorități:

- irigarea și adăpatul animalelor;
- activitățile industriale, inclusiv activitățile miniere și activitățile în agroindustrie;
- pesculitul și piscicultura;
- generarea de hidroenergie;
- sportul și agrementul;
- alte domenii.

CARE ESTE MODALITATEA DE AUTORIZARE A FOLOSINȚEI SPECIALE A APEI?

Realizarea folosinței speciale a apei se admite în baza autorizației. Cererea de eliberare a autorizației de mediu pentru folosința specială a apei se înaintează instituției competente (Inspectoratul Ecologic de Stat) la care se anexează un pachet de acte nominalizate în Legea apelor și regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 894 din 12.11.2013 cu privire la organizarea și funcționarea ghișei unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosința specială a apei (pusă în aplicare la 01.04.2014).

CARE SUNT TERMENII PENTRU CARE SE ELIBEREAZĂ AUTORIZAȚIA?

Autorizația de mediu pentru folosința specială a apei se eliberează pentru un termen de 12 ani, cu excepția cazurilor în care:

- autorizația este cerută pentru un termen mai scurt;

- autorizația este cerută pentru un termen lung.

Autorizația de mediu pentru folosința specială a apei pe termen lung se eliberează pentru 25 de ani în cazul în care solicitantul se obligă să facă o investiție pe termen lung avînd ca obiect construcția, îmbunătățirea sau reabilitarea:

- unui baraj în scopuri hidroenergetice sau de altă natură;
- unei construcții hidrotehnice sau instalații pentru tratarea și furnizarea apei potabile.

Autorizația de mediu pentru folosința specială a apei, inclusiv pe termen lung, se eliberează cu titlu gratuit de către Inspectoratul Ecologic de Stat, cu avizul Serviciului de supraveghere a sănătății publice.

CARE SUNT CONDIȚIILE GENERALE CE OBLIGĂ TITULARUL/BENEFICIARUL DE FOLOSINȚĂ SPECIALĂ A APEI SĂ LE RESPECTE?

Autorizația de mediu pentru folosința specială a apei obligă titularul/beneficiarul de folosință a apei să respecte următoarele condiții generale:

- folosința rațională a apei în scopul specificat;
- prevenirea poluării apei;
- instalarea echipamentelor de măsurare a volumului de apă folosită
- furnizarea informației cu privire la volumul de apă folosit;
- respectarea normelor de deversare;
- asigurarea zonelor de protecție sanitară a sursei de apă;
- respectarea cerințelor igienice de calitate a apei.

CARE SUNT CONDIȚIILE SPECIALE CE OBLIGĂ TITULARUL/BENEFICIARUL DE FOLOSINȚĂ SPECIALĂ A APEI SĂ LE RESPECTE?

Autorizația de mediu pentru folosința specială a apei obligă titularul să respecte anumite condiții speciale privind:

- modul în care va fi folosită apa;
- variațiile sezoniere sau temporale de folosință a apei;
- luarea măsurilor de reducere a efectelor poluării și întreprinderea unor alte măsuri de protecție a mediului;
- gestionarea eficientă și protecția apelor.

Modul de folosire și protecție a apelor se administrează de Autoritățile Ministerului Mediului și organele administrației publice locale. Sistarea dreptului de folosință a apei se face în baza hotărârii organului care a eliberat autorizația.

CARE SUNT SURSELE DE POLUARE A APELOR?

Sursele de poluare a apei provenite din sectorul comunal-locativ:

- apele uzate neepurate evacuate în receptorii naturali în absența sistemelor de canalizare sau ineficiența sistemelor și instalațiilor de epurare și tratare;
- apele meteorice neepurate și evacuate prin sistemele de canalizare pluvială;
- platformele pentru depozitarea deșeurilor menajere solide, gunoiștile neautorizate și neamenajate;
- deșeurile depozitate stihinic în zonele de protecție și albia cursurilor de apă, obiectelor acvatice;
- stațiile de epurare nefuncționale sau cu eficiența redusă;
- haznale pentru acumularea apelor uzate neimpermeabile și neamenajate.

Sursele de poluare a apei provenite din sectorul agrar-industrial:

- acumulatele de deșeuri de grajd (iazuri biologice) și haznale pentru acumularea apelor uzate neimpermeabile și neamenajate;
- depozitele pentru păstrarea preparatelor chimice, îndeosebi cele deteriorate și distruse, precum și stațiile de pregătire a soluțiilor pentru protecția plantelor;
- depozitele petroliere, stațiile de alimentare cu carburanți, spălătoriile auto;
- câmpurile de filtrație de la fabricile de zahăr;
- sistemele de irigare și desecare deteriorate;

- gropile BEKKer deteriorate;
- apele reziduale deversate de la unitățile economice necanalizate și în lipsa instalațiilor de pre-purificare a apelor uzate;
- deșeurile depozitate pe teritoriul unităților economice în mod neautorizat.

ÎN CARE SCOPURI SE STABILEȘTE UN REGIM SPECIAL AL ZONELOR DE PROTECȚIE A APELOR?

Protecția râurilor și bazinelor de apă împotriva poluării, impurificării, epuizării și înnămolirii, precum și folosirea terenurilor aferente lor, se efectuează în temeiul Legii privind protecția mediului înconjurător, Legii apelor, Legii cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, nr. 440 din 27.04.1995 și altor acte normative.

Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă reglementează modul de creare a zonelor de protecție a apelor și a fâșiilor riverane de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, regimul de folosire și activitatea de ocrotire a lor. Sub incidența ei nimeresc toate persoanele juridice și fizice, inclusiv cele străine.

Zonele de protecție a apelor sunt stabilite, în cazul în care acest lucru este necesar în interesul public, în scopul:

- protejării corpurilor de apă împotriva efectelor dăunătoare pentru asigurarea curentă sau viitoare aprovizionării publice cu apă;
- protejării apei destinate captării pentru alimentare cu apă potabilă;
- realimentării apelor subterane;
- prevenirii efectelor nocive cauzate de scurgerea apei de ploaie, de eroziune, de introducerea componentelor de sol, a îngrășămintelor, a pesticidelor și a erbicidelor în corpurile de apă.

Zona de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă include lunca râului, primele terase supraluncă, muchiile și povârnișurile abrupte ale malurilor principale, râpile și vâgăunile care intră nemijlocit în valea râului.

În zona de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă se instalează un regim special de activitate economică (Legea nr. 440 din 27.04.1995). Terenurile situate în zonele de protecție a apelor, cu excepția fâșiilor de protecție a apelor și a sectoarelor luncilor înmlăștinite, pot fi plantate cu orice fel de culturi agricole, inclusiv cu plantații multianuale.

ÎN CARE CAZURI SE STABILESC ZONE SANITARE DE PROTECȚIE CU REGIM SPECIAL DE EXPLOATARE?

În cazul folosirii surselor de apă de suprafață pentru alimentarea centralizată cu apă în scopul satisfacerii necesităților de apă potabilă în locurile de captare a apei se stabilesc zone de protecție sanitară, ce prevăd un regim special de exploatare.

În zona de protecție a apelor se separă fâșia riverană de protecție a apelor în hotarele căreia activitatea economică este strict limitată.

CUM SUNT CONSIDERATE CURSURILE DE APĂ ÎN DEPENDENȚĂ DE LUNGIMEA CURENȚILOR DE APĂ?

Se consideră râuri și pâraie toți curenții de apă, care curg mai mult de 6 luni pe an în albia pe care și-au format-o de la izvor până în deltă, cu excepția izvoarelor de pe pante.

În funcție de lungimea albiei curenții de apă se împart în:

- pâraie - până la 10 kilometri;
- râulețe și râuri mici - de la 10 la 100 kilometri;
- râuri mijlocii - de la 100 la 200 kilometri;
- râuri mari - peste 200 kilometri.

CARE OBIECTE FAC PARTE DIN CATEGORIA BAZINELOR DE APĂ?

Din categoria bazinelor de apă fac parte lacurile, lacurile de acumulare și iazurile.

CARE SUNT DIMENSIUNILE LĂȚIMII ZONELOR DE PROTECȚIE A APELOR RÂURILOR ȘI BAZINELOR DE APĂ?

De-a lungul malurilor râurilor și bazinelor de apă se stabilesc zone de protecție a apelor cu o lățime de cel puțin 500 metri de la muchia taluzului riveran al albiei pe maluri, dar nu mai departe de cumpăna apelor.

Pentru pâraie (cu curent de apă permanent sau temporar) de-a lungul malurilor se stabilește zona de protecție a apelor cu o lățime de cel puțin 15 metri pe ambele maluri.

Lățimea zonelor de protecție a apelor râurilor Nistru, Prut și Dunăre constituie cel puțin 1000 metri.

CARE SUNT DIMENSIUNILE LĂȚIMII FÂȘIILOR RIVERANE DE PROTECȚIE?

Lățimea fâșiilor riverane de protecție a apelor se stabilește, în dependență de lungimea râurilor, în următoarele mărimi:

- pentru râulețe și râuri mici – cel puțin 20 metri;
- pentru râuri mijlocii – cel puțin 50 metri;
- pentru râuri mari – cel puțin 100 metri.

Hotarele fâșiilor riverane de protecție a apelor se marchează pe teren prin indicatoare de model standard.

Malurile râurilor și ale bazinelor de apă din perimetrul fâșiilor riverane de protecție a apelor se consolidează în mod obligatoriu prin plantarea de arbori și arbuști hidrofilii.

Amplasarea și construcția obiectivelor de orice menire în perimetrul fâșiilor riverane de protecție a apelor se permite numai după stabilirea dimensiunilor fâșiilor și determinarea modului de amenajare a acestora.

CUM SE STABILESC DIMENSIUNILE FÂȘIILOR RIVERANE DE PROTECȚIE ÎN TERITORIUL LOCALITĂȚILOR?

Dimensiunile fâșiilor riverane de protecție a apelor în teritoriul localităților se stabilesc pornind de la condițiile concrete ale sistematizării și construcției după planul general, aprobat în conformitate cu legislația. În lipsa planului general de sistematizare și construcție a localităților dimensiunile fâșiilor riverane de protecție a apelor se stabilesc de către organele executive ale administrației publice locale în baza documentației de proiect, coordonate cu autoritatea centrală pentru agricultură și alimentație, autoritatea centrală pentru sănătate și autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător (Ministerul Mediului).

CARE SUNT DIMENSIUNILE LĂȚIMII PERDELELOR FORESTIERE DE PROTECȚIE A MALURILOR?

Perdelele forestiere de protecție a malurilor se formează în limitele fâșiei de protecție a apelor și sunt obligatorii pe sectoarele malurilor râurilor și bazinelor de apă supuse eroziunii.

Perdelele forestiere de protecție a malului se amplasează de la muchia taluzului riveran al albiei. Lățimea lor se stabilește în următoarele proporții:

Lungimea râului (kilometri)	Lățimea perdelelor de protecție a malului (metri) în funcție de tipul malului		
	convex	concav	rectiliniu
Până la 50	15	20	15
De la 50 la 100	20	30	20
De la 100 la 200	30	50	30
Peste 200	40	70	40

În luncile râurilor pe terenurile agricole de calitate superioară lățimea perdelelor forestiere de protecție a malurilor se stabilește în mărime de la 5 la 15 metri, cu consolidarea în mod obligatoriu a taluzului riveran al albiei prin plantare de arbuști hidrofilii.

Dacă pe malurile râurilor și bazinelor de apă sunt plaje de nisip, perdelele forestiere de protecție a malurilor se amplasează începând cu hotarul superior al plajei.

Dimensiunile plantațiilor forestiere se stabilesc în funcție de condițiile locale, însă nu trebuie să fie mai înguste decât lățimea fâșiilor riverane de protecție a apelor râurilor respective.

CARE ACTIVITĂȚI SUNT INTERZISE ÎN ZONELE DE PROTECȚIE A APELOR?

În zonele de protecție a apelor se interzice aplicarea pesticidelor pe fâșii cu o lățime de 300 metri de la muchia taluzului riveran al albiei; tăierea arborilor și arbuștilor (cu excepția tăierilor de îngrijire, de igienă, de conservare și a reconstrucției ecologice pe parchete cu o suprafață de până la 1,0 ha, dacă se respectă termenul de alăturare și se creează condiții ecologice favorabile regenerării speciilor de bază).

CARE SUNT CONDIȚIILE DE ADMITERE A PĂȘUNATULUI ÎN ZONELE DE PROTECȚIE A APELOR RÂURILOR ȘI BAZINELOR DE APĂ?

Pășunatul în zonele de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă se permite în exclusivitate în partea îndepărtată de râu a zonei de protecție și se efectuează în conformitate cu normele și regimul capacității de pășunat. Responsabilitatea pentru respectarea normelor și regimului capacității de pășunat o poartă autoritățile administrației publice locale.

ÎN CARE CONDIȚII SE CERE TRANSFERAREA OBIECTELOR DIN ZONA DE PROTECȚIE A APELOR?

Dacă în zona de protecție a apelor sunt obiective care poluează sursele de apă sau implică pericolul poluării lor și care nu se încadrează în cerințele auditului ecologic, se prevede transferarea acestora dincolo de hotarele zonei de protecție.

ÎN CARE SCOPURI SUNT FOLOSITE TERITORIILE FÂȘIILOR RIVERANE DE PROTECȚIE A APELOR?

Teritoriul fâșiilor riverane de protecție a apelor se folosește pentru crearea perdelelor forestiere și pentru fânațuri, pentru fânațuri și restabilirea locurilor de depunere a icrelor din luncile inundabile și deltele râurilor. Înăuntrul acestor fâșii pot fi construite numai construcții hidrotehnice de protecție și de consolidare a malurilor pot fi amenajate locuri de trecere a peștelui (diguri, pereuri, pereți de sprijin, ecluze ș.a.), construcții și instalații provizorii pentru creșterea și prinsul peștelui și animalelor de apă.

CARE SUNT RESTRICȚIILE PENTRU DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR ÎN LIMITELE FÂȘIILOR RIVERANE DE PROTECȚIE A APELOR?

În limitele fâșiilor riverane de protecție a apelor se interzice aratul terenurilor, pășunatul și organizarea taberelor de vară pentru vite, amenajarea campingurilor și taberelor staționare de corturi.

În zonele de protecție a apelor, în afara fâșiei de 300 metri de la muchia taluzului riveran al albiei, aplicarea pesticidelor se admite numai pe timp uscat fără vânt cu mijloace terestre.

Aplicarea pesticidelor în limitele fâșiei de 300 metri de la muchia taluzului riveran al albiei se admite local în cazuri excepționale de răspândire epifitotică a dăunătorilor și bolilor, sub supravegherea strictă a specialiștilor de profilul respectiv și cu acordul organelor care exercită controlul asupra stării mediului înconjurător.

Aplicarea îngrășămintelor minerale și organice înăuntrul fâșiei de 300 metri de la muchia taluzului riveran al albiei se admite numai sub brazdă.

CINE EFECTUEAZĂ MONITORIZAREA STĂRII APELOR DE SUPRAFAȚĂ, A APELOR SUBTERANE ȘI A ZONELOR PROTEJATE?

Monitorizarea stării apelor de suprafață, a apelor subterane și a zonelor protejate se efectuează de către organul central al administrației publice în domeniul mediului, prin intermediul instituțiilor subordonate, cum ar fi Serviciul Hidrometeorologic de Stat (în cadrul căruia funcționează direcția monitoring al calității mediului), Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale (AGRM). La prizele de apă potabilă, de apă de irigare și în zonele de agrement monitorizarea se efectuează în comun cu Ministerul Sănătății.

CARE SUNT ACTIVITĂȚILE PENTRU CARE POSESORII DE TERENURI RIVERANE SUNT OBLIGAȚI SĂ ADMITĂ ACCES PE TERITORIUL DIN POSESIE FĂRĂ A PERCEPE PLATĂ?

Posesorii de terenuri riverane sunt obligați să le permită reprezentanților autorizați de organul central al administrației publice în domeniul mediului, fără a percepe plată, întreprinderea pe teren a următoarelor acțiuni:

- trecerea sau circulația personalului cu atribuții de serviciu în gestionarea apelor în scopul îndeplinirii lor;
- transportarea și depozitarea temporară a materialelor și a utilajelor, circulația acestora și a personalului, pompările experimentale, în cazul forajelor hidrogeologice, care fac parte din rețeaua națională de monitorizare;
- amplasarea, în albie și pe maluri, de borne, repere, aparate de măsură și de control sau de alte aparate ori instalații, necesare studiului apelor, precum și accesul pentru întreținerea instalațiilor destinate acestor activități;
- accesul pentru efectuarea lucrărilor de cercetare științifică pe teren.

CE REPREZINTĂ CADASTRUL DE STAT AL APELOR?

Cadastru de stat al apelor reprezintă un sistem informațional de stat ce conține evidența datelor referitoare la rețeaua hidrografică, la resursele de apă, la prelevările și la restituțiile de apă, la patrimoniul hidrotehnic. Cadastrul de stat al apelor este ținut de organul central al administrației publice în domeniul mediului, prin autoritatea administrativă de gestionare a apei. Cadastrul conține date referitor la rețeaua hidrografică, inclusiv la identificarea, delimitarea, clasificarea și la starea corpurilor de apă, la construcțiile și instalațiile hidrotehnice, la zonele și fâșiile de protecție, la ariile protejate situate în aceste zone, precum și date despre prelevările și restituțiile de apă. Structura și conținutul Cadastrului de stat al apelor sunt stabilite în regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 763 din 23.09.2013 cu privire la Regulamentul Cadastrului de stat al apelor. Informația din Cadastrul de stat al apelor este publică. Orice persoană fizică sau persoană juridică are dreptul să studieze și să primească date din Cadastrul de stat al apelor în conformitate cu legislația privind accesul la informație.

CINE DUCE EVIDENȚA PRIMARĂ ȘI PREZINTĂ RAPOARTE STATISTICE PRIVIND CONSUMUL DE APĂ?

Unitățile economice care utilizează apă duc evidența primară a consumului de apă și prezintă anual Agenției „Apele Moldovei” raportul statistic 1-gospodărirea apelor, care mai apoi este transmis Biroului Național de Statistică, anterior fiind coordonat cu autoritățile de mediu teritoriale.

MANAGEMENTUL RESURSELOR FORESTIERE

Relațiile privind gestionarea durabilă a fondului forestier prin folosirea rațională, regenerarea, paza și protecția pădurilor, menținerea, conservarea și ameliorarea diversității biologice forestiere, asigurarea cu resurse forestiere a necesităților actuale și de viitor ale societății în baza multifuncționalității acestora sunt reglementate prin Codul silvic, nr. 887 din 21.06.1996.

Relațiile apărute în cadrul folosirii fondului forestier, ce țin de folosirea și protecția terenurilor, apelor, subsolului, precum și cele referitoare la folosirea, protecția și regenerarea regnului vegetal și regnului animal, în măsura în care nu sunt reglementate de Codul Silvic, sunt reglementate prin acte legislative în vigoare. Pădurile, terenurile destinate împăduririi, terenurile afectate gospodăriei silvice, precum și terenurile neproductive, incluse în amenajamentele silvice sau în Cadastrul Funciar ca păduri și sau plantații forestiere, constituie fondul forestier.

Raportarea terenurilor la fondul forestier se face pe baza amenajamentelor silvice sau a Cadastrului funciar. Pădurile Republicii Moldova se încadrează în grupa întâi funcțională, având în exclusivitate funcții de protecție a mediului înconjurător.

CUM SE CLASIFICĂ VEGETAȚIA FORESTIERĂ?

Vegetația fondului forestier, care cuprinde:

- terenuri pentru împădurire;
- terenuri afectate gospodăriei silvice;
- terenuri neproductive: mlaștini, stâncării, pante abrupte, alunecări de teren, solonețuri etc.

Vegetația forestieră din afara fondului forestier, care cuprinde:

- perdelele forestiere de protecție amplasate pe terenurile cu destinație agricolă;
- perdelele forestiere de protecție și plantațiile de arbori și arbuști situate de-a lungul căilor de comunicație și pe terenurile fondului acvatic;
- grădinile botanice, dendrologice și zoologice, spațiile verzi ale localităților urbane și rurale.

CARE SUNT SUBGRUPELE DE PĂDURI ÎN RAPORT CU FUNCȚIILE CARE LE REVIN?

În raport cu funcțiile ce le revin, se disting următoarele subgrupe funcționale de păduri:

- de protecție a apelor;
- de protecție a terenurilor și solurilor;
- de protecție contra factorilor climatici și industriali dăunători;
- cu funcții de recreere;
- de interes științific și de conservare a genofondului și ecofondului forestier.

Pot fi de asemenea, delimitate sectoare silvice de protecție specială, având un regim special de gospodărire. Pentru fiecare subgrupă funcțională de păduri, prin amenajamentele silvice, se stabilesc măsuri de gospodărire diferențiate care asigură îndeplinirea funcțiilor ce le revin.

CARE ESTE REGIMUL DE PROPRIETATE ASUPRA FONDULUI FORESTIER?

Pădurile în Republica Moldova, sunt folosite în interes public, și fac obiectul exclusiv al proprietății publice. Astfel, pădurile sunt administrate de către autoritatea centrală pentru silvicultură Agenția "Moldsilva" și autoritățile publice locale, care dețin plantații silvice. Conform legislației, ele pot fi date în gestiune sau în folosință.

Proprietatea privată asupra pădurilor se admite în cazul plantării acestora, în condițiile legii, pe terenurile aflate în proprietate privată.

Indiferent de tipul de proprietate și forma de gospodărire toate pădurile constituie Fondul forestier al Republicii Moldova.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE PRIVIND REGLEMENTAREA RELAȚIILOR SILVICE?

De competența autorităților administrației publice locale țin:

- exercitarea controlului asupra stării, folosirii, regenerării, pazei și protecției fondurilor forestier și cinegetic;
- repartizarea terenurilor din fondul forestier;
- înregistrarea drepturilor de gestiune și de folosință a terenurilor din fondul forestier;
- organizarea ținării evidenței de stat a fondului forestier și a cadastrului silvic de stat;
- acordarea de sprijin organelor silvice de stat la amenajarea sectoarelor silvice în locurile de agrement;
- lichidarea, în comun cu organele silvice de stat, a incendiilor de pădure;
- lichidarea, în comun cu organele silvice de stat, a efectelor incendiilor de pădure și calamităților naturale;
- elaborarea, coordonarea și organizarea îndeplinirii, în comun cu organele silvice de stat, a programelor locale privind dezvoltarea durabilă, folosirea, regenerarea, paza și protecția pădurilor.

POT CETĂȚENII ȘI ASOCIAȚIILE OBȘTEȘTI SĂ OBTINĂ INFORMAȚI DESPRE STAREA FONDURILOR SILVIC ȘI CINEGETIC?

Cetățenii și asociațiile obștești au dreptul să primească de la organele silvice de stat și de la organele de stat pentru protecția mediului înconjurător informație despre starea fondurilor forestier și cinegetic, măsurile planificate și realizate de conservare și folosire a acestora, să propună și să realizeze, în conformitate cu legislația, măsuri privind paza și folosirea rațională a fondurilor forestier și cinegetic, conservarea biodiversității în ele.

CE SE ASIGURĂ PRIN ADMINISTRAREA ȘI GOSPODĂRIREA FONDULUI FORESTIER?

Administrarea și gospodărirea fondului forestier, în contextul prevederilor Codului silvic asigură:

- dezvoltarea durabilă a pădurilor și menținerea în ele a biodiversității;
- intensificarea funcțiilor de protecție a apelor, igienico-sanitare, de reglare climaterică și a altor funcții ale pădurilor în scopul ocrotirii sănătății populației și protecției mediului înconjurător;
- regenerarea, extinderea, ameliorarea compoziției și a calității pădurilor, sporirea productivității acestora;
- elaborarea și aplicarea unui complex de măsuri diverse și reglementarea activității organelor silvice de stat privind aducerea și menținerea pădurilor în starea corespunzătoare funcțiilor lor ecologice și social-economice;
- continuitatea eficienței funcționale a pădurilor și valorificarea rațională a resurselor silvice.

CINE ADMINISTREAZĂ ȘI GOSPODĂREȘTE FONDUL FORESTIER?

Administrarea de stat a fondurilor forestier proprietate publică se efectuează de către autoritatea silvică centrală (Agenția "Moldsilva") și de autoritățile administrației publice locale.

Regulamentele, instrucțiunile și indicațiile organelor silvice de stat sunt obligatorii pentru toți deținătorii de terenuri din fondul forestier (incluzând proprietarii și gestionarii de terenuri din fondul forestier, beneficiarii silvici), precum și pentru întreprinderi, instituții, organizații și cetățeni, care execută în cadrul fondului forestier lucrări nelegate de gospodărirea fondului forestier și derularea folosințelor silvice.

Administrarea și gospodărirea fondului forestier național este asigurată de Autoritatea silvică centrală, care elaborează regimul silvic, reprezintă un sistem de norme tehnice, economice, juridice și silvice privind amenajarea, folosirea, regenerarea, paza și protecția pădurilor, și exercită controlul asupra respectării acestui regim, respectând principiile dezvoltării durabile a pădurilor, conservării și ameliorării diversității biologice forestiere, folosirii raționale a resurselor forestiere.

Pe terenurile din fondul forestier, nesubordonate autorității silvice centrale, gospodărirea și respectarea regimului silvic este asigurată de deținătorii acestora. Astfel, controlul asupra respectării regimului silvic este exercitat de organele silvice de stat și de autoritățile administrației publice locale.

Administrarea și gospodărirea fondului forestier în zonele de frontieră și în pădurile cu regim special se exercită de către organele silvice de stat teritoriale în comun cu organele de resort, în modul stabilit de Guvern.

CINE ADMINISTREAZĂ VEGETAȚIA FORESTIERĂ SITUATĂ PE TERENURILE DIN AFARA FONDULUI FORESTIER?

Vegetația forestieră situată pe terenurile din afara fondului forestier (fâșiile forestiere de protecție a câmpurilor, apelor, drumurilor și căilor de comunicații, spațiile verzi) se administrează de către proprietarii acestor terenuri. Gospodărirea terenurilor acoperite cu această vegetație se efectuează în scopul plantării ei în modul stabilit de autoritățile administrației publice locale, cu acordul organelor de stat pentru protecția mediului înconjurător.

CINE ADMINISTREAZĂ TERENURILE FONDULUI FORESTIER AFLAT ÎN PROPRIETATE PRIVATĂ?

Terenurile din fondul forestier aflate în proprietate privată se administrează de către proprietarii acestora, care sunt obligați să le gospodărească conform regimului silvic și regulilor de protecție a mediului înconjurător.

CARE SUNT CRITERIILE GESTIONĂRII DURABILE A PĂDURILOR?

Se stabilesc următoarele criterii ale gestionării durabile a pădurilor:

- menținerea, conservarea și ameliorarea diversității biologice din păduri;
- menținerea sănătății și vitalității pădurilor;
- menținerea și intensificarea funcțiilor de protecție a pădurilor;
- menținerea și consolidarea capacității productive a resurselor forestiere, contribuției lor în ciclurile mondiale de carbon;
- menținerea și stimularea funcțiilor producătoare ale pădurilor (produse lemnoase și nelemnoase);
- menținerea altor funcții și condiții socio-economice.

CUM POT FI TRANSMISE ÎN FOLOSINȚĂ TERENURILE FONDULUI FORESTIER?

Terenurile din fondul forestier pot fi date în folosință, în scopurile prevăzute de Codul Silvic persoanelor fizice și juridice, asociațiilor obștești și organizațiilor religioase.

Atribuirea terenurilor din fondul forestier în folosință se efectuează de către organele silvice de stat și autoritățile administrației publice locale, în condiții dearendă, folosință gratuită și folosință de scurtă durată.

Arenda terenurilor din fondul forestier din cadrul ariilor naturale protejate este interzisă.

CARE ESTE MODALITATEA DE FOLOSINȚĂ A FONDULUI FORESTIER?

Pădurile din Republica Moldova au în exclusivitate funcția de protecție a mediului, de aceea este interzisă și se sancționează, conform legii, vătămarea sau tăierea fără autorizația autorității centrale pentru resursele naturale și mediu a arborilor și altor tipuri de vegetație din păduri, din perdelele forestiere de protecție, din zonele de protecție a câmpurilor, apelor râurilor și bazinelor acvatice și din cele limitrofe căilor ferate, drumurilor și din spațiile verzi ale localităților urbane și rurale (art.40, Legea privind protecția mediului înconjurător). Astfel, tăierea pădurilor, indiferent de forma de proprietate se admite doar în baza autorizației de tăiere a arborilor din fondul forestier și din afara lui, eliberată de către Inspectoratul Ecologic de Stat. Modul de eliberare a autorizației se stabilește conform regulamentului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.27 din 19.01.2004.

CARE SUNT DREPTURILE GESTIONARILOR DE TERENURI DIN FONDUL FORESTIER?

Gestionarii de terenuri din fondul forestier au dreptul:

- să folosească fondul forestier și să desfășoare alte activități de gospodărire a fondului forestier;
- să construiască drumuri, depozite silvice, blocuri locative și administrative pentru păstrarea și prelucrarea primară a materiei prime, precum și alte obiecte necesare pentru gospodărirea și folosirea terenurilor din fondul forestier;
- să repartizeze terenurile din fondul forestier întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și cetățenilor pentru folosire și altă asemenea activitate de gospodărire, cu acordarea autorizației de exploatare sau a biletului silvic.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE GESTIONARILOR DE TERENURI DIN FONDUL FORESTIER?

Gestionarii de terenuri din fondul forestier sunt obligați:

- să asigure regenerarea, paza, protecția, ameliorarea stării sanitare a pădurilor, îngrijirea și sporirea productivității lor, conservarea și ameliorarea diversității biologice forestiere, sporirea fertilității solurilor forestiere, organizarea folosirii și ținerea evidenței pădurilor, să îndeplinească alte obligațiuni în vederea gospodăririi fondului forestier;
- să folosească rațional produsele pădurii;
- să execute lucrările prin metode care ar asigura păstrarea funcțiilor de protecție a pădurilor, precum și condițiile optime pentru regenerarea arboreturilor, creșterea plantelor medicinale, alimentare și tehnice.

CARE SUNT DREPTURILE BENEFICIARILOR SILVICI?

Beneficiarii silvici au dreptul:

- să primească în folosință terenuri din fondul forestier pentru recoltarea produselor pădurii, precum și pentru cositul fânului, pășunatul vitelor pe anumite sectoare și pentru alte folosințe silvice;
- în conformitate cu legislația, să construiască drumuri, blocuri de producție și administrative, să amenajeze platforme pentru stivuirea producției silvice, locuri de parcare a autovehiculelor, altor mijloace de transport.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE BENEFICIARILOR SILVICI?

Beneficiarii silvici sunt obligați:

- să folosească rațional parchetele, care le-au fost puse la dispoziție pentru recoltarea masei lemnoase, fânețele, alte terenuri silvice;
- să nu admită pierderea masei lemnoase recoltate;
- să curețe parchetele de resturile de exploatare, iar terenurile deteriorate în procesul exploatării să fie aduse într-o stare bună pentru folosire conform destinației;
- să achite la termen plata pentru folosirea terenurilor din fondul forestier;
- să execute lucrările prin metode care nu afectează starea și regenerarea pădurilor, precum și starea bazinelor acvatice și a altor obiecte naturale;
- să respecte regulile de apărare împotriva incendiilor, să ia măsuri de apărare împotriva incendiilor în locurile de executare a lucrărilor, iar în cazul apariției incendiilor de pădure, să le stingă în cel mai scurt timp;
- să îndeplinească alte cerințe în conformitate cu regulamentele de folosire a fondului forestier.

CARE SUNT CONDIȚIILE DE ACCES A CETĂȚENILOR ÎN FONDUL FORESTIER?

Cetățenii, în condițiile Codului Silvic, au acces liber pe teritoriul fondului forestier. Folosirea gratuită a pădurilor de către cetățeni are loc în scopuri de recreere, pentru recoltarea fructelor și pomușoarelor sălbatice, nucilor, ciupercilor și altor produse ale pădurii, cu excepția cazurilor în care recoltarea se efectuează pe sectoare ameliorate sau artificiale, fie în locuri special amenajate. Modul și condițiile de folosire a pădurilor în scopurile menționate se stabilesc de Guvern.

Accesul cetățenilor în păduri și recoltarea produselor accesorii pot fi limitate sau interzise de către organele silvice de stat, prin decizia autorităților administrației publice locale, în scopul prevenirii incendiilor și în alte scopuri, iar în pădurile rezervațiilor și în alte păduri cu regim special de protecție în legătură cu stabilirea unui regim special.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE CETĂȚENILOR ÎN FOLOSINȚA FONDULUI FORESTIER?

Cetățenii sunt obligați să respecte în păduri regulile de apărare împotriva incendiilor, să nu comită tăierea și vătămarea arborilor și arbuștilor, distrugerea și deteriorarea mușuroaielor de furnici și cuiburilor de păsări, să recolteze produsele accesorii ale pădurii în termene și prin metode care nu prejudiciază regenerarea acestora.

CARE ESTE MODALITATEA EFECTUĂRII FOLOSINȚELOR SILVICE?

Efectuarea folosințelor silvice se admite în baza autorizației sau biletului silvic, formularul cărora se aprobă de către Agenția „Moldsilva”. Autorizația de exploatare și biletul silvic se eliberează de către Întreprinderile silvice care au în gestiune terenuri silvice.

CINE ASIGURĂ PAZA ȘI PROTECȚIA PĂDURILOR?

Sistemul de măsuri pentru asigurarea rațională a terenurilor din fondul forestier și realizării folosințelor silvice, regenerarea eficientă, paza și protecția pădurilor, promovarea unei politici tehnico-stiințifice, bazate pe concepția dezvoltării durabile a pădurilor și silviculturii sunt incluse în Amenagementul Silvic.

Autoritatea silvică centrală, alți gestionari de terenuri din fondul forestier și autoritățile administrației publice locale asigură paza fondului forestier și a vegetației forestiere din afara fondului forestier împotriva tăierilor ilegale, furturilor, distrugerilor, degradărilor, incendiilor, pășunatului neautorizat al vitelor, braconajului și altor acțiuni dăunătoare.

Persoanele fizice și juridice, activitatea cărora se desfășoară în cadrul fondului forestier și pe teritoriile aferente, sunt obligate să respecte regulile de prevenire și stingere a incendiilor de pădure.

Cine asigură sprijinul organelor silvice în acțiunile de prevenire și stingere a incendiilor în zonele cu vegetație forestieră?

Autoritățile administrației publice locale, subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării, Serviciului de Informații și Securitate sunt obligate să sprijine organelor silvice de stat în acțiunile de prevenire și stingere a incendiilor din pădurile fondului forestier și din alte zone cu vegetație forestieră.

CARE ACTIVITĂȚI SUNT INTERZISE ÎN FONDUL FORESTIER ȘI PERDELELE FORESTIERE DE PROTECȚIE?

Decopertarea litierei, păturii vii și a stratului de sol fertil de pe terenurile din fondul Forestier pentru folosirea acestora în alte scopuri decât cele silvice este interzisă. Pășunatul bovinelor, cabalinelor, caprinelor, ovinelor și altor animale domestice Pe terenurile din fondul forestier și în perdelele forestiere de protecție **este interzis**.

CARE ACȚIUNI SUNT ADMISE PE TERENURILE FONDULUI FORESTIER ȘI ÎN CE CAZURI?

Circulația autovehiculelor, altor mijloace de transport pe teritoriul fondului forestier se permite numai pe drumuri publice și alte drumuri, în modul stabilit de organelor silvice de stat.

Parcarea autovehiculelor, altor mijloace de transport pe terenurile din fondul forestier este permisă numai în locuri special repartizate în acest scop.

CINE ORGANIZEAZĂ ȘI EFECTUEAZĂ MĂSURI DE FOLOSIRE, REGENERARE, PAZĂ ȘI PROTECȚIE A PĂDURILOR?

Măsurile de folosire, regenerare, pază și protecție a pădurilor, precum și de gospodărire cinegetică se organizează și se efectuează nemijlocit de către:

- serviciul silvic al autorității silvice centrale și serviciile silvice ale unităților silvice subordonate ei;
- serviciile silvice ale gestionarilor de terenuri din fondul forestier.

ÎN BAZA CĂROR PROGRAME SE EFECTUEAZĂ PROTECȚIA PĂDURILOR ȘI CE INCLUDE ACESTEA ÎN SINE?

Protecția pădurilor se efectuează pe baza programelor privind folosirea, regenerarea, paza și protecția pădurilor și include un complex de măsuri organizatorice, economice etc., care se realizează ținându-se cont de starea diversității biologice și asigură protecția acestora de distrugere, degradare sau alte acțiuni dăunătoare.

CINE MENȚINE STAREA DE SĂNĂTATE A PĂDURILOR?

Mentținerea stării de sănătate a pădurilor la nivelul cuvenit se efectuează de către:

- Organele silvice de stat,
- deținătorii de terenuri din fondul forestier,
- prin efectuarea măsurilor de prevenire a răspândirii și de combatere a dăunătorilor și a bolilor vegetației forestiere.

CARE MĂSURI DE PROTECȚIE A PĂDURILOR URMEAZĂ A FI REALIZATE DE CĂTRE PROPRIETARII ȘI GESTIONARII DE TERENURI DIN FONDUL FORESTIER?

Proprietarii și gestionarii de terenuri din fondul forestier realizează următoarele măsuri de protecție a pădurilor:

- amenajarea sanitară a fondului forestier;
- depistarea sectoarelor de păduri din fondul forestier degradate și vătămăte de dăunătorii și bolile vegetației forestiere;
- ținerea evidenței și prognozarea dezvoltării focarelor de dăunători și de boli ale vegetației forestiere;
- efectuarea măsurilor de protecție a pădurilor împotriva dăunătorilor și a bolilor vegetației forestiere.

CINE ASIGURĂ CONTROLUL ASUPRA PROPRIETARILOR ȘI GESTIONARILOR DE TERENURI DIN FONDUL FORESTIER?

Controlul asupra asigurării și realizării măsurilor de protecție a pădurilor de către proprietarii și gestionarii de terenuri din fondul forestier este exercitat de autoritatea silvică centrală, organele de stat pentru protecția mediului înconjurător și de autoritățile administrației publice locale.

CARE ESTE MODALITATEA DE ÎMPĂDURIRE A TERENURILOR DEGRADATE?

Împădurirea terenurilor degradate din afara fondului forestier este obligatorie și se efectuează de către proprietarii acestora, conform programelor și proiectelor speciale, coordonate cu organele silvice de stat și organele de stat pentru protecția mediului înconjurător și aprobate de către autoritățile administrației publice locale.

Finanțarea lucrărilor de împădurire și de plantare a perdelelor forestiere de protecție pe terenurile din afara fondului forestier (proiectarea, plantarea și îngrijirea pădurilor și perdelelor forestiere până la realizarea stării de masiv se efectuează din bugetul de stat și din bugetele unităților administrativ-teritoriale. Statul acordă înlesniri deținătorilor funciari care efectuează asemenea lucrări pe terenurile lor în conformitate cu Legea nr. 1041-XIV din 15 iunie 2000 pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate.

Sunt supuse prevederilor legi date terenurile degradate, indiferent de tipul de proprietate, care pot fi ameliorate prin lucrări de împădurire în vederea protejării solului, refacerii echilibrului hidrologic și îmbunătățirii condițiilor de mediu.

CARE TERENURI SUNT CONSIDERATE DEGRADATE?

Sunt considerate terenuri degradate, în înțelesul legii nr.1041/2000, terenurile care, prin eroziune, poluare sau prin acțiunea distructivă a unor factori antropici, și-au pierdut definitiv capacitatea de producție agricolă, dar care pot fi ameliorate prin împădurire și prin alte lucrări pentru restabilirea ecosistemelor, și anume:

- a) terenurile cu eroziune de suprafață foarte puternică și excesivă;
- b) terenurile cu eroziune de adâncime - ogașe, ravene, torenți;
- c) terenurile afectate de alunecări active, prăbușiri, surpări și scurgeri noroioase;
- d) terenurile nisipoase expuse erodării de către vânt sau apă;
- e) terenurile cu pietriș, bolovăniș, grohotiș, stâncării și depozite de aluviuni torențiale;
- f) terenurile cu exces permanent de umiditate;
- g) terenurile săratate;
- h) terenurile poluate cu substanțe chimice, petroliere sau noxe;
- i) terenurile ocupate cu cariere deschise, cu halde miniere, cu deșeuri de producție sau menajere etc.;
- j) terenurile cu biocenoze afectate sau distruse;
- k) terenurile neproductive.

CARE TERENURI SUNT PREDISPUSE ÎMPĂDURIRII?

În funcție de tipul de proprietate, fac obiectul împăduririi, în condițiile legii:

- a) terenurile degradate proprietate publică aparținând statului;
- b) terenurile degradate proprietate publică aparținând unităților administrativ-teritoriale (comune, orașe, municipii);
- c) terenurile degradate proprietate privată.

CARE SUNT TIPURILE DE CONTRAVENȚII SILVICE?

Contravenții silvice sunt considerate:

- a) tăierea ilicită și vătămarea arborilor și arbuștilor până la gradul de încetare a creșterii lor;
- b) vătămarea ilicită a arborilor și arbuștilor care nu întrerupe creșterea lor;
- c) nimicirea și vătămarea pădurilor ca rezultat al incendierii sau folosirii neglijente a focului;
- d) încălcarea regulilor de apărare împotriva incendiilor și regulilor sanitare în pădure;
- e) distrugerea și vătămarea culturilor silvice, arboreturilor tinere provenite prin regenerare naturală, semințului natural și preexistent de pe terenurile destinate reîmpăduririi;
- f) distrugerea și vătămarea puietilor și butașilor din pepiniere și plantații silvice;
- g) încălcarea termenelor de restituire a terenurilor din fondul forestier sau neonorarea obligațiilor de aducere a terenurilor în stare utilă de folosire;
- h) încălcarea modului și a termenelor de împădurire a parchetelor exploatate și a terenurilor neîmpădurite din fondul forestier;
- i) folosirea neautorizată a terenurilor din fondul forestier pentru defrișare, construcția de clădiri administrative, depozite și alte obiecte;
- j) colectarea sau nimicirea plantelor, capturarea sau nimicirea animalelor incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova și în anexele la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (CITES);
- k) recoltarea neautorizată a ierbii și pășunatul ilicit al vitelor pe terenurile din fondul forestier;
- l) folosința specială neautorizată a obiectelor regnului animal și regnului vegetal;
- m) încălcarea modului stabilit de tăiere, colectare și transport al masei lemnoase;

- n) distrugerea și deteriorarea semnelor de restricție, indicatoarelor de amenajament silvic și bornelor silvice, obiectelor de agitație și informație vizuală, îngrădirilor de interdicție și a construcțiilor din locurile de agrement;
- o) distrugerea și deteriorarea fânețelor și pășunilor de pe terenurile din fondul forestier;
- p) distrugerea și deteriorarea canalelor de desecare, sistemelor de drenaj, drumurilor și instalațiilor inginerești de pe terenurile din fondul forestier;
- q) distrugerea și deteriorarea mușuroaielor de furnici;
- r) amplasarea neautorizată a stupilor și a prisăcilor pe terenurile din fondul forestier sau nerespectarea prescripțiilor din biletul silvic în cazul amplasării lor;
- s) decopertarea și distrugerea neautorizată a litierei, păturii vii și a stratului de sol fertil pentru a le folosi în alte scopuri decât cele silvice;
- t) poluarea fondului forestier cu deșeuri și reziduuri de construcție, menajere și de altă natură;
- u) circulația și parcarea autovehiculelor, altor mijloace de transport pe terenurile din fondul forestier, în afara drumurilor publice și în locuri interzise;
- v) nimicirea faunei de pădure, cu excepția speciilor de carantină.

CUM SE CALCULEAZĂ CUANTUMUL PREJUDICIULUI CAUZAT RESURSELOR SILVICE?

Cuquantumul despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin contravenții silvice se stabilește conform tarifelor prevăzute în anexele nr.1-15 la Codul silvic. Sumele prejudiciului cauzat prin încălcarea legislației silvice se restituie deținătorului de terenuri din fondul forestier. Producția lemnoasă, alte produse ale pădurii dobândite ilicit sunt supuse confiscării și transmiterii întreprinderii, instituției sau organizației respective care administrează gospodăria silvică sau beneficiarului silvic. Dacă confiscarea producției silvice dobândite ilicit este imposibilă, se încasează contravaloarea ei.

Persoanele vinovate de nimicirea și vătămarea ilicită a vegetației forestiere din afara fondului forestier poartă răspundere potrivit legislației ca pentru pădurile din grupa I cu regim special de protecție.

Pagubele cauzate de scoaterea și ocuparea temporară a terenurilor din fondul forestier, de limitarea drepturilor deținătorilor de terenuri din fondul forestier și de înrăutățirea stării calitative a pădurilor, ca rezultat al activității întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și cetățenilor, sunt supuse compensării integrale, inclusiv veniturile ratate, în folosul deținătorilor de terenuri din fondul forestier păgubiți.

Mijloacele financiare încasate în urma recuperării pierderilor produselor silvice se folosesc pentru regenerarea, paza, protecția și sporirea productivității pădurilor.

MANAGEMENTUL ECOSISTEMELOR ȘI COMPLEXELOR NATURALE PROTEJATE DE STAT

Relațiile privind managementul ecosistemelor și complexelor naturale protejate de stat sunt reglementate prin Legea privind protecția mediului înconjurător, nr. 1515/1993, Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, nr. 1538 din 16.07.1998, Codul Silvic, nr. 887/1996, alte acte normative din domeniu. Spațiul natural, delimitat geografic cu elemente naturale reprezentative și rare, desemnat și reglementat în scopul conservării și protecției tuturor factorilor de mediu din limitele lui constituie aria naturală protejată.

CINE CONSTITUIE FONDUL ARIILOR NATURALE PROTEJATE DE STAT?

Obiectele și complexele naturale protejate constituie Fondul ariilor naturale protejate de stat, cu o valoare primordială incontestabilă pentru:

- conservarea biodiversității și habitatelor naturale, în special de importanță internațională și transfrontalieră;
- conservarea habitatelor naturale de importanță specială pentru speciile migratoare de animale, în special în zonele lor de zbor, concentrare, hibernare, năpârlire și înmulțire;
- studierea proceselor naturale;
- restabilirea echilibrului ecologic;
- educarea ecologică a populației;
- dezvoltarea turismului ecologic.

CARE SUNT CATEGORIILE DE OBIECTE ȘI COMPLEXE NATURALE PROTEJATE?

Fondul ariilor protejate constă din următoarele categorii de obiecte și complexe naturale:

1. delimitate în conformitate cu clasificarea Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii:
 - rezervație științifică;
 - parc național;
 - monument al naturii;
 - rezervație naturală;
 - rezervație peisajeră (de peisaj geografic);
 - rezervație de resurse;
 - arie cu management multifuncțional;
2. care nu țin de clasificarea Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii:
 - grădină dendrologică;
 - monument de arhitectură peisajeră;
 - grădină zoologică.
3. stabilite prin alte reglementări internaționale:
 - rezervație a biosferei (Programul UNESCO);
 - zonă umedă de importanță internațională (Convenția Ramsar).

Obiectele și complexele din fondul ariilor protejate sunt de importanță internațională, națională și locală. Modul de atribuire a acestor grade de importanță este stabilit de legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat, de alte acte normative privind fondul ariilor protejate, precum și de convențiile internaționale din domeniu (Convenția privind diversitatea biologică, Rio de Janeiro, 1992; Convenția privind viața sălbatică și habitatele naturale din Europa, Berna, 1979; Convenția privind speciile migratoare de animale, Bonn, 1979; Convenția privind zonele umede de importanță internațională, Ramsar, 1971 etc.).

PENTRU CARE SCOPURI SUNT FOLOSITE OBIECTELE ȘI COMPLEXELE NATURALE?

Obiectele și complexele din fondul ariilor protejate se folosesc pentru:

- protecția celor mai reprezentative arii naturale;
- păstrarea genofondului;
- conservarea biodiversității;
- păstrarea aspectului natural al peisajului geografic și protecția căilor de migrație și a locurilor de reproducere;

- efectuarea de cercetări științifice;
- monitorizarea ariilor naturale protejate;
- educarea ecologică, culturală, estetică și recrearea cetățenilor.

Anumite spații naturale din teritoriu pot fi declarate drept arii naturale protejate de Autoritatea publică locală, care urmează să fie incluse în documentația urbanistică și de amenajare a lor. Propuneri privind luarea sub protecția statului a obiectelor și complexelor naturale și includerea lor în fondul ariilor naturale protejate de stat sunt în drept s-o facă cetățenii, în condițiile legii.

CE REPREZINTĂ CADASTRUL DE STAT AL OBIECTELOR ȘI COMPLEXELOR DIN FONDUL ARIILOR PROTEJATE?

Cadastrul de stat al obiectelor și complexelor din fondul ariilor protejate cuprinde date despre statutul juridic, apartenența, amplasamentul, regimul de protecție, importanța științifică, cognitivă și recreativă a acestor obiecte și complexe.

Ținerea cadastrului de stat al obiectelor și complexelor din fondul ariilor protejate este de competența autorității centrale pentru mediu și se finanțează de la bugetul de stat. Pentru instituirea cadastrului de stat, pot fi folosite mijloace bănești din fondurile ecologice și de la bugetele unităților administrativ-teritoriale.

CARE ESTE DESTINAȚIA OBIECTELOR ȘI COMPLEXELOR NATURALE PROTEJATE?

Obiectele și complexele din fondul ariilor protejate se folosesc pentru:

- protecția celor mai reprezentative arii naturale;
- păstrarea genofondului;
- conservarea biodiversității;
- păstrare aspectului natural al peisajului geografic și protecția căilor de migrație și a locurilor de reproducere;
- efectuarea de cercetări științifice;
- monitorizarea ariilor naturale protejate;
- educarea ecologică, culturală, estetică și recrearea cetățenilor.

Toate proiectele și programele de refacere ecologică și de amenajare, de edificare administrativă și socială, de construcție a rețelelor de comunicații și a altor obiective economice în ariile naturale protejate sunt supuse, de către autoritatea centrală pentru mediu, expertizei ecologice de stat.

ÎN CARE CAZURI POATE AVEA LOC RETRAGEREA TERENURILOR DIN FONDUL ARIILOR PROTEJATE?

Retragerea de terenuri din fondul ariilor protejate este strict interzisă, cu excepția cazurilor când acestea își pierd valoarea în urma calamităților naturale sau catastrofelor și când nu mai pot fi restabilite. În astfel de situații, retragerea de terenuri din fondul ariilor protejate se face la propunerea autorității centrale pentru mediu și a Academiei de Științe a Moldovei, în temeiul unui act al Parlamentului.

Arborii seculari, în caz de uscăre, se retrag din regimul de protecție cu avizul autorității centrale pentru mediu.

CARE ESTE REGIMUL DE PROPRIETATE ASUPRA OBIECTELOR ȘI COMPLEXELOR NATURALE PROTEJATE?

Terenurile obiectelor și complexelor din fondul ariilor protejate sunt destinate ocrotirii naturii, fac parte din proprietatea publică, nu pot fi privatizate și nici arendate, au un regim de protecție și gospodărire conform legislației în vigoare. În fondul ariilor protejate pot fi incluse și terenuri private, luate sub protecția statului la inițiativa titularilor, ele rămânând în continuare proprietatea lor. Delimitarea drepturilor și obligațiilor fiecărei părți se stabilește conform unui regulament special.

Astfel, obiectele și complexele fondului ariilor naturale protejate se pot afla pe terenurile din proprietatea Autorităților administrației publice centrale și locale, deținătorilor de terenuri, care furnizează gratuit, în mod obligatoriu, autorității centrale pentru mediu datele necesare monitoringului ecologic.

CARE ESTE REGIMUL DE ADMINISTRARE A FONDULUI ARIILOR NATURALE PROTEJATE?

Rezervația științifică are ca obiectiv prioritar protecția mediului, efectuarea de cercetări științifice, educarea și instruirea ecologică a populației și se subordonează autorității centrale pentru mediu.

Parcul național are ca obiectiv păstrarea complexelor naturale de o deosebită importanță ecologică, estetică și istorică în vederea armonizării peisajelor geografice și folosirii lor în scopuri științifice, culturale, instructive și educaționale. Parcul național are statut de instituție de cercetări științifice. Subordonarea lui se stabilește la momentul fondării.

Monumentele naturii se clasifică în:

- **geologice** și paleontologice: peșteri, grote, denudații, stânci, râpe, recife, falii, cariere, pâlnii carstice, alte obiecte unice sau reprezentative din punct de vedere geologic, descoperiri paleontologice;
- **hidrologice**: lacuri, alte bazine acvatice, izvoare, râuri, albiile vechi și alte obiecte unice sau reprezentative din punct de vedere hidrologic;
- **zoologice**: arii luate sub protecție în scopul conservării habitatelor unice sau tipice ale speciilor de animale rare, precum și a unor specii de animale rare sau periclitare;
- **botanice**: teritorii luate sub protecție în scopul conservării habitatelor unice sau tipice ale speciilor de plante endemice, relice, comunități ale lor, precum și a unor specii de plante rare sau periclitare, a arborilor seculari;
- **mixte**: spații în care se întâlnesc elementele enumerate la lit.a)-d);
- specii de plante și animale rare.

Monumentele naturii se află în gestiunea autorităților administrației publice centrale sau locale.

Rezervația naturală are ca obiectiv asigurarea condițiilor optime de protejare și restabilire a speciilor, a comunităților vegetale și animale semnificative din punct de vedere național și se află în subordinea autorităților administrației publice centrale sau locale.

Rezervația peisajeră (de peisaj geografic) are ca obiectiv conservarea peisajelor geografice de importanță națională, utilizarea lor reglementată în scopuri economice, estetice, culturale și recreative și se află în subordinea autorităților administrației publice centrale sau locale.

Rezervația de resurse are ca obiectiv conservarea resurselor naturale pentru menținerea lor în stare naturală în vederea valorificării ulterioare și se află în subordinea autorităților administrației publice centrale sau locale, iar teritoriile acestora rămân deținătorilor.

Statutul de rezervație de resurse are un caracter provizoriu, în funcție de importanța ei ecologică și economică, evaluată de organizațiile și instituțiile științifice de domeniu de comun acord cu autoritatea centrală pentru mediu.

Aria cu management multifuncțional are ca obiectiv conservarea naturii și gospodărirea reglementată a resurselor naturale și se află în subordinea autorităților administrației publice centrale sau locale.

Rezervația biosferei se fondează în conformitate cu Programul UNESCO "Omul și biosfera" și are ca obiectiv conservarea elementelor și formațiunilor fizico-geografice, speciilor de plante și de animale de importanță națională și internațională, efectuarea de cercetări în sistemul monitoringului global și se află în subordinea autorității centrale pentru mediu.

Statutul de funcții al rezervației biosferei se stabilește de autoritatea centrală pentru mediu.

Grădina dendrologică are ca obiectiv conservarea unui anumit genofond de specii de arbori, arbuști și de alte plante cu flori ce prezintă interes științific aplicativ și se află în subordinea autorității administrației publice locale.

Monumentul de arhitectură peisajeră are ca obiectiv păstrarea și dezvoltarea compozițiilor arhitectonice peisajere și servesc ca depozit al genofondului de plante.

Se declară monument de arhitectură peisajeră parcurile vechi, parcurile silvice, aleile cu valoare istorică, culturală, științifică, estetică, economică și recreativă.

Terenul monumentului de arhitectură peisajeră se exclude din circuitul economic, dar rămâne la dispoziția deținătorului, și se află în subordinea autorității administrației publice locale.

Pe teritoriul monumentului de arhitectură peisajeră se interzice orice activitate nelegată de destinația lui, care amenință integritatea configurațiilor arhitectonice peisajere.

Orice lucrare de reconstrucție și restabilire a monumentului de arhitectură peisajeră se efectuează după un proiect aprobat de autoritatea centrală pentru mediu.

Grădina zoologică are ca obiectiv conservarea și studierea faunei sălbatice în condiții de captivitate în scopuri cognitive, educaționale și de cercetare științifică și se află în subordinea autorității administrației publice locale. Grădina zoologică, pentru a-și asigura activitatea, poate dispune de ateliere, pepiniere și de magazine zoologice și poate practica diverse alte activități prevăzute de statutul ei.

Statutul de funcții al grădinii zoologice se aprobă de autoritatea ierarhic superioară cu acordul autorității centrale pentru mediu și al Academiei de Științe a Moldovei. Paza grădinii zoologice este asigurată de formațiunile Ministerului Afacerilor Interne prin contract și/ori de corpul special de pază al grădinii zoologice.

Zona umedă de importanță internațională se declară în conformitate cu hotărârea Secretariatului General al Convenției Ramsar și are ca obiectiv protecția și conservarea habitatelor naturale cu diversitate biologică specifică zonelor umede.

Terenurile zonei umede de importanță internațională rămân la dispoziția deținătorilor, managementul lor realizându-se conform planurilor de management și Regulamentului-cadru al zonelor umede de importanță internațională.

CARE ESTE REGIMUL DE PROTECȚIE A OBIECTELOR ȘI COMPLEXELOR NATURALE PROTEJATE?

Pentru reducerea impactului antropic asupra obiectelor și complexelor din fondul ariilor protejate, pe teritoriul adiacent lor se stabilește zonă de protecție. Limitele acestei zone sunt trasate în documentația de urbanism și amenajare a teritoriului, care se aprobă de Guvern.

Lățimea zonei de protecție a categoriilor de obiecte și complexe din fondul ariilor protejate se stabilește astfel:

- pentru rezervația științifică, parcul național, rezervația biosferei - 1000 - 1500 m;
- pentru monumentul naturii:
- geologic și paleontologic, hidrologic, zoologic, botanic și mixt - 500-1000 m;
- arbore secular și specie de plante rară -30-50 m;
- pentru rezervația naturală, rezervația peisajeră (de peisaj geografic), rezervația de resurse, aria cu management multifuncțional - 700-1000 m;
- pentru grădina dendrologică, monumentul de arhitectură peisajeră și grădina zoologică -100-150m;
- pentru zona umedă de importanță internațională - 1000 - 1500 m.

Zona de protecție a ariilor naturale protejate se stabilește în funcție de configurația hotarelor naturale ale localităților, terenurilor agricole, drumurilor etc. Terenurile din zona de protecție rămân la dispoziția deținătorilor. Hotarele ei se marchează în natură cu borne de reprezentanții autorităților administrației publice locale și de reprezentanții Inspectoratului Ecologic de Stat.

CARE ACTIVITĂȚI SUNT ADMISE ÎN ZONELE DE PROTECȚIE A ARIILOR PROTEJATE?

În zona de protecție se admite:

- desfășurarea de activități economice tradiționale ce nu conduc la schimbări esențiale în evoluția proceselor naturale;
- crearea de condiții optime de trai pentru animalele sălbatice;
- tăierile de igienă, de îngrijire și de regenerare a pădurilor;
- organizarea unor zone de recreație reglementată.

CARE ACTIVITĂȚI SUNT INTERZISE ÎN ZONELE DE PROTECȚIE A ARIILOR PROTEJATE?

În zona de protecție sunt interzise:

- efectuarea fără autorizație a vânatului, pescuitului și capturării de animale;
- tăierile rase;
- construirea de obiecte și depozite pentru păstrarea de chimicale și îngrășăminte minerale, alte obiecte auxiliare;
- staționarea vehiculelor în alte locuri decât cele indicate special.
- aplicarea pesticidelor;

- amplasarea fermelor și complexelor zootehnice;
- construcția și amplasarea stațiilor de alimentare cu petrol, obiectelor pentru prepararea soluțiilor chimice și pentru depozitarea produselor petroliere, sălilor de cazane, acumulatele de ape reziduale, punctelor de deservire tehnică, spălătoriilor, obiectelor agricole și industriale, care pot avea un impact ecologic distructiv;
- construcția colectoarelor de canalizare și a instalațiilor de epurare a apelor reziduale.

CARE ACȚIUNI SUNT CONSIDERATE CONTRAVENȚII?

Se consideră contravenții:

- folosirea ariilor naturale protejate în alte scopuri decât în cele prevăzute de lege;
- organizarea fără expertiză ecologică a activității economice în ariile naturale protejate, precum și în zonele lor de protecție;
- deteriorarea sau distrugerea ariilor naturale protejate;
- nelichidarea urmărilor ecologice ale avariilor, catastrofelor și ale altor fenomene distructive;
- introducerea de plante și animale străine zonei respective, care poluează fondul genetic autohton;
- încălcarea regulilor de export al plantelor și animalelor luate sub protecția statului;
- executarea neautorizată a oricărei lucrări de amenajare și construcție;
- deversarea deșeurilor industriale și menajere în ape sau pe terenuri, depozitarea lor în ariile naturale protejate și în zonele lor de protecție;
- folosirea peste normele admise a chimicalelor în zonele de protecție;
- recoltarea neautorizată a fructelor și pomușoarelor de pădure, a ciupercilor, plantelor medicinale, semințelor și a organismelor acvatice;
- strămutarea nesanționată a hotarelor ariilor naturale protejate;
- deteriorarea, ștergerea sau ridicarea bornelor de hotar, geodezice sau topografice, a panourilor de avertizare sau a indicatoarelor;
- intrarea persoanelor neautorizate, cu sau fără autovehicule, în zonele cu protecție integrală;
- camparea în zonele interzise;
- pășunatul în zonele interzise;
- organizarea și desfășurarea neautorizată de activități economice, de turism și agrement;
- fotografierea sau filmarea în scopuri comerciale fără achitarea de taxe.

Deținătorii de terenuri din fondul ariilor protejate nu poartă răspundere pentru pagubele pricinuite agenților economici de animalele sălbatice.

MANAGEMENTUL SPAȚIILOR VERZI

Relațiile în domeniul dezvoltării și protecției spațiilor verzi ale localităților urbane și rurale în scopul asigurării dreptului fiecărui om la un mediu sănătos și estetic plăcut sunt reglementate prin legea cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, nr. 591 din 29.09.1999.

Concomitent, dezvoltarea și protecția spațiilor verzi ale localităților urbane și rurale, se efectuează în baza prevederilor Constituției și în conformitate cu Legea nr. 1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător, Codul silvic nr. 887-XIII din 21 iunie 1996 și alte acte normative. Spațiile verzi, indiferent de apartenență și destinație, servesc la îmbunătățirea calității mediului, menținerea echilibrului ecologic și a genofondului autohton, la îmbogățirea asortimentului de plante ornamentale, menținerea și protejarea obiectelor naturale prețioase și la armonizarea peisajelor artificiale cu cele naturale în vederea realizării unei ambianțe favorabile desfășurării activităților antropogene.

CE REPREZINTĂ UN SPAȚIU VERDE?

Spațiu verde este un sistem armonizat arhitectural, format din elemente ale complexelor peisagistice intravilane și extravilane ale localităților urbane și rurale (peisaje naturale, sectoare ale cursurilor de apă și bazine acvatice, construcții rutiere, horticole, locative), important din punct de vedere estetic, biologic și ecologic, care include, de regulă, o comunitate de vegetație (lemnoasă arborescentă, arbustivă, floricolă și erbacee).

CE REPREZINTĂ UN PARC?

Parcul este un spațiu verde, cu suprafața de peste 20 de hectare, care oferă, într-un cadru vegetal bogat și variat, posibilități de recreere cu exercitare de activități compensatorii din sfera odihnei active (sport, jocuri în aer liber) și pasive sau de activități cu caracter cultural (spectacole etc.)

CE REPREZINTĂ O PĂDURE-PARC?

Pădurea-parc reprezintă un spațiu verde, rezultat din amenajarea pentru odihnă și agrement a masivelor forestiere existente în raza de folosință a spațiului urban, care cuprinde adăposturi pentru vizitatori, terenuri de camping, terenuri de sport, etc.

CE REPREZINTĂ O GRĂDINĂ PUBLICĂ?

Grădină publică reprezintă un spațiu verde, cu suprafața de circa 3-20 de hectare, care servește pentru odihna și recreerea zilnică a locuitorilor din zonele limitrofe, cuprinzând arii plantate cu arbori și arbuști decorativi, plante floricole și de gazon.

CE REPREZINTĂ UN SCUAR?

Scuarul reprezintă un spațiu verde, cu suprafață de până la 3 hectare, amplasat, de obicei, între străzi, cu funcții de odihnă și de facilitare a circulației pietonilor de la o stradă la alta.

CE REPREZINTĂ SPAȚIILE VERZI DIN CUPRINSUL ARTERELOR DE CIRCULAȚIE?

Spațiile verzi din cuprinsul arterelor de circulație reprezintă aliniamente de arbori și fâșii de vegetație cu lățime diferită, în funcție de caracterul și importanța arterei, pentru ameliorarea ambianței urbane și aspectului estetic al căilor de circulație.

CARE ESTE IMPORTANȚA SPAȚIILOR VERZI?

Importanța spațiilor verzi este condiționată de următoarele funcții:

- îmbunătățirea calității mediului prin reducerea poluanților și îmbogățirea atmosferei cu oxigen;
- conservarea resurselor de apă, combaterea eroziunii solurilor și alunecărilor de teren;
- reducerea zgomotului;
- influența pozitivă asupra stării de sănătate fizică și psihică a oamenilor;
- armonizarea peisajelor artificiale cu cele naturale;
- îmbunătățirea aspectului estetic-arhitectural al localităților;
- crearea cadrului adecvat practicării sportului, turismului și altor activități recreative.

CARE TERENURI SE INCLUD ÎN SPAȚIILE VERZI?

Spațiile verzi includ:

- terenuri de folosință generală din perimetrul intravilanului și extravilanului localităților urbane;
- terenuri cu spații verzi din localitățile rurale;
- terenuri din zonele turistice și de agrement;
- terenuri ocupate de rețeaua rutieră a spațiilor verzi, linii parcelare și linii de transport de energie electrică, iazuri și lacuri;
- pepiniere și plantații de arbori și arbuști decorativi;
- terenuri ocupate de construcții și instalații care aparțin gospodăriei spațiilor verzi;
- terenuri neproductive: mlaștini, stâncării, pante abrupte, terenuri afectate de alunecări, sărături.

CARE VEGETAȚIE NU FACE PARTE DIN SPAȚIILE VERZI?

Nu fac parte din spațiile verzi vegetația inclusă în fondul forestier, zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, perdelele de protecție amplasate pe terenurile cu destinație agricolă, perdelele de protecție și plantațiile de arbori și arbuști situate de-a lungul căilor de comunicație, fondul ariilor naturale protejate de stat, zonele de protecție ale stațiilor și posturilor hidrometeorologice și ale prizelor de apă.

CARE ESTE REGIMUL DE PROPRIETATE ASUPRA SPAȚIILOR VERZI?

Spațiile verzi sunt folosite în interes public și constituie obiectul exclusiv al proprietății publice, nu pot fi privatizate sau arendate. Spațiile verzi de pe terenurile aflate în proprietate privată sunt proprietatea deținătorilor de terenuri private, relațiile dintre ei și autoritățile abilitate cu administrarea spațiilor verzi fiind reglementate de Legea privind spațiile verzi ale localităților urbane și rurale, nr.591/1999.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE?

Autorităților administrației publice Locale:

- elaborează, coordonează cu autoritatea centrală pentru mediu și adoptă actele normative locale privind dezvoltarea și protecția spațiilor verzi; participă la elaborarea actelor legislative în domeniu;
- aplică normele tehnice, economice și juridice care asigură respectarea regimului spațiilor verzi;
- repartizează noi terenuri pentru extinderea spațiilor verzi;
- precizează, în comun cu organele subordonate autorității centrale pentru mediu, și stabilesc hotarele spațiilor verzi;
- organizează evidența și reglementează folosirea spațiilor verzi;
- finanțează activitățile legate de dezvoltarea, paza și protecția spațiilor verzi;
- respectă prevederile amenajamentelor în domeniu;
- asigură regenerarea pădurilor-parc și a altor categorii de spații verzi, împădurirea terenurilor libere;
- respectă tehnologiile corespunzătoare la executarea lucrărilor de creare și întreținere a spațiilor verzi;
- organizează paza și protecția spațiilor verzi;
- țin cadastrul și efectuează monitoringul spațiilor verzi;
- asigură starea fitosanitară cuvenită a spațiilor verzi, indiferent de apartenența acestora, organizând acțiunile necesare pentru depistarea, prevenirea și combaterea bolilor și dăunătorilor;
- țin registrul local al spațiilor verzi.

CARE ESTE MODALITATEA DE ACCES A CETĂȚENILOR LA SPAȚIILE VERZI?

Statul recunoaște dreptul fiecărui om la un mediu sănătos și estetic plăcut, precum și la odihnă în spațiile verzi, asigurând în acest scop:

- accesul deplin și liber pentru odihnă în spațiile verzi proprietate publică;
- dreptul de a contribui la amenajarea teritoriilor, la crearea aliniamentelor de arbori și arbuști.

Dezvoltarea și protecția spațiilor verzi constituie o obligație generală a locuitorilor țării, aceștia fiind datori:

- să nu contribuie la formarea gunoiștilor, la poluarea cu chimicale, resturi animaliere, deșeuri menajere, produse petroliere și cu alte substanțe nocive a teritoriilor și bazinelor de apă din spațiile verzi;
- să respecte, în spațiile verzi, regulile de apărare împotriva incendiilor;
- să nu efectueze tăieri neautorizate sau vătămări ale arborilor și arbuștilor, deteriorări ale rondourilor de flori și ale gazoanelor, distrugerii ale mușuroaielor și cuiburilor de păsări, ale construcțiilor utilitare și ornamentale.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE PERSOANELOR JURIDICE?

Persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, sunt obligate:

- să asigure integritatea și îngrijirea spațiilor verzi;
- să contribuie, prin crearea de spații verzi, la prevenirea alunecărilor de teren, combaterea salinizării, înmlăștinirii și eroziunii solurilor;
- să asigure, în termene optime, renovarea și reparația capitală a spațiilor verzi;
- să coordoneze cu organele teritoriale ale autorității centrale pentru mediu și cu autoritățile administrației publice locale toate lucrările preconizate în spațiile verzi și propunerile privind îmbunătățirea amenajării acestora.

Persoanele fizice sunt obligate să nu contribuie la formarea gunoiștilor, la poluarea cu resturi animaliere și cu alte produse nocive a teritoriilor și bazinelor de apă din spațiile verzi.

CUM SE CLASIFICĂ SPAȚIILE VERZI?

Spațiile verzi se împart, conform amplasamentului, în spații verzi urbane și rurale.

Spațiile verzi urbane se împart în:

- spații verzi intravilane, incluzând formațiuni de spații verzi cuprinse în perimetrul construit al orașului, precum și masivele verzi alăturate acestora;
- spații verzi extravilane, cuprinzând pădurile-parc, spațiile verzi din zonele de agrement și alte categorii de spații verzi suburbane care au în principal funcția de a asigura odihna într-un cadru natural.

Spațiile verzi rurale se aseamănă, în general, cu cele urbane, dar au și unele caracteristici particulare:

- spațiile verzi de folosință generală (parcuri, grădini, scuaruri etc.) sînt mai reduse ca dimensiuni, în cadrul acestora, adeseori, fiind amplasate terenuri de sport și alte dotări;
- în cadrul plantațiilor predomină speciile locale, rezistente și adaptate, care nu necesită îngrijiri speciale.

CUM SE DISTING CATEGORIILE DE SPAȚII VERZI ÎN DEPENDENȚĂ DE FUNCȚIILE ȘI MODUL DE FOLOSINȚĂ A ACESTORA?

În dependență de funcțiile și modul de folosință, se disting următoarele categorii de spații verzi:

1. spații verzi de folosință generală:

- a) scuaruri;
- b) grădini;
- c) parcuri;
- d) păduri-parc;
- e) spații verzi din cuprinsul arterelor de circulație;

2. spații verzi cu acces limitat:

- a) parcuri sportive;

- b) spații verzi de pe lângă instituțiile preșcolare, de învățământ și de cercetări științifice;
 - c) spații verzi de pe lângă instituțiile sanitare și curative;
 - d) spații verzi pentru recreerea copiilor și tineretului;
 - e) spații verzi din incinta întreprinderilor și din zonele de protecție ale acestora;
 - f) spații verzi de pe lângă locuințe;
- 3. spații verzi cu profil specializat:**
- a) grădini botanice;
 - b) grădini dendrologice;
 - c) grădini și parcuri zoologice;
 - d) parcuri pentru expoziții;
 - e) grădini de trandafiri, liliac, plante alpine etc.;
 - f) plantații în cimitire;
- 4. spații verzi cu funcții utilitare:**
- a) plantații pentru consolidarea terenurilor;
 - b) plantații de protecție a surselor de apă;
 - c) plantații de protecție contra incendiilor;
- 5. spații verzi din zonele turistice și de agrement.**

CARE SUNT OBIECTIVELE CE POT FI ASIGURATE PRIN ADMINISTRAREA ȘI GOSPODĂRIREA SPAȚIILOR VERZI?

Administrarea și gospodărirea spațiilor verzi este chemată să asigure următoarele obiective:

- dezvoltarea durabilă a spațiilor verzi și menținerea în ele a biodiversității;
- intensificarea funcțiilor de protecție a apelor, igienico-sanitare, de reglare climatică și a altor funcții ale plantelor în scopul ocrotirii sănătății populației și protecției mediului;
- regenerarea, extinderea, ameliorarea compoziției și a calității spațiilor verzi;
- elaborarea și aplicarea unui complex de măsuri privind aducerea și menținerea spațiilor verzi în starea corespunzătoare funcțiilor lor.

CINE ADMINISTRĂ ȘI DUCE EVIDENȚA SPAȚIILE VERZI?

Administrarea spațiilor verzi proprietate publică este exercitată de către autoritățile administrației publice locale.

Administrarea spațiilor verzi extravilane care nu cad sub incidența acestei legi este exercitată de către autoritățile silvice, administrația drumurilor auto și căilor ferate, de alte organe împuternicite în acest scop.

Administrarea și gospodărirea spațiilor verzi de pe terenurile proprietate privată sau de pe cele ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor este exercitată de către proprietarii acestor terenuri. Evidența spațiilor verzi se efectuează de către autoritățile administrației publice locale, în baza datelor de inventariere, pentru toate categoriile de spații verzi.

Autoritatea centrală pentru mediu ține Registrul național al spațiilor verzi, iar autoritățile administrației publice locale - registrele locale ale spațiilor verzi.

CARE SUNT RESTRICȚIILE PRIVIND CONSTRUCȚIILE ÎN SPAȚIILE VERZI?

Construcțiile și amenajările incompatibile cu destinația spațiilor verzi (obiective industriale, locative, stații de alimentare cu combustibil etc.) sunt interzise.

Se interzice, în spațiile verzi, efectuarea construcțiilor fără avizul pozitiv al expertizei ecologice de stat și obștești și fără acordul populației din zonele limitrofe.

CE CUPRINDE ÎN SINE CADASTRUL SPAȚIILOR VERZI?

Cadastrul spațiilor verzi cuprinde datele evidenței spațiilor verzi conform indicilor de calitate și cantitate, funcționalității, precum și datele folosirii și evaluării sub aspect economic, social, decorativ și ecologic.

Ținerea cadastrului spațiilor verzi se efectuează de către autoritățile administrației publice locale în baza amenajamentelor, inventarierilor și cercetărilor, conform unui sistem unic, și este coordonată cu organele teritoriale ale autorității centrale pentru mediu.

CE REPREZINTĂ MONITORINGUL SPAȚIILOR VERZI?

Monitoringul spațiilor verzi reprezintă un sistem de observații și prognozări ale stării spațiilor verzi pentru relevarea modificărilor și preîntâmpinarea urmărilor proceselor și tendințelor negative.

CINE ASIGURĂ PAZA ȘI PROTECȚIA SPAȚIILOR VERZI?

Paza spațiilor verzi și integritatea obiectivelor din ele este asigurată de către proprietarii și gestionarii acestora și colaboratorii organelor de interne.

Colaboratorii organelor de interne și ai gărzii forestiere sunt obligați să acorde ajutorul solicitat de proprietarii și gestionarii spațiilor verzi în vederea prevenirii și combaterii acțiunilor ilicite de deteriorare sau distrugere a obiectivelor și vegetației din spațiile verzi.

Proprietarii și gestionarii spațiilor verzi pot apela la susținerea organizațiilor obștești, a populației și organelor mass-media privind efectuarea controlului obștesc și informarea opiniei publice asupra respectării regimului spațiilor verzi.

Pentru anumite categorii de spații verzi, autoritățile administrației publice locale stabilesc, de comun acord cu organele teritoriale ale autorității centrale pentru mediu, restricții de folosire a acestora, care au destinație de a asigura protecția spațiilor verzi.

Protecția spațiilor verzi se efectuează în baza programelor privind folosirea, regenerarea, paza și protecția acestora și include un complex de măsuri organizatorice și economice, care se realizează ținându-se cont de particularitățile biologice ale vegetației și funcționalitatea spațiilor verzi și care asigură protecția acestora de distrugere, degradare și alte acțiuni dăunătoare.

Menținerea stării fitosanitare cuvenite a spațiilor verzi se efectuează de către proprietarii și gestionarii acestora prin realizarea măsurilor de prevenire a răspândirii și de combatere a bolilor și dăunătorilor plantelor.

CARE MĂSURI DE PROTECȚIE A SPAȚIILOR VERZI URMEAZĂ A FI REALIZATE DE PROPRIETARII ȘI GESTIONARII SPAȚIILOR VERZI?

Proprietarii și gestionarii spațiilor verzi realizează următoarele măsuri de protecție:

- efectuează amenajarea sanitară a spațiilor verzi;
- depistează sectoarele degradate și vătămate de boli și dăunători;
- țin evidența și prognozează dezvoltarea bolilor și dăunătorilor;
- efectuează măsurile de protecție împotriva bolilor și dăunătorilor.

CARE SUNT DREPTURILE CETĂȚENILOR ȘI ORGANIZAȚIILOR OBȘTEȘTI ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI SPAȚIILOR VERZI?

Cetățenii și organizațiile obștești au dreptul:

1. să solicite și să primească de la autoritățile administrației publice locale și organele teritoriale ale autorității centrale pentru mediu informația despre:
 - a) starea spațiilor verzi proprietate publică;
 - b) amplasarea de noi obiective pe terenurile spațiilor verzi proprietate publică;
 - c) măsurile planificate și realizate pentru conservarea biodiversității și dezvoltarea spațiilor verzi proprietate publică;
 - d) schimbarea destinației terenurilor spațiilor verzi proprietate publică;
 - e) asigurarea protecției și pazei spațiilor verzi proprietate publică;
2. să propună măsuri privind folosirea rațională, paza și protecția spațiilor verzi proprietate publică și conservarea biodiversității din ele;
3. să organizeze și să efectueze, în conformitate cu legislația în vigoare, expertiza ecologică obștească a proiectelor de amplasare a noilor obiective și amenajări pe terenurile spațiilor verzi proprietate publică;
4. să participe la elaborarea și examinarea deciziilor privind dezvoltarea și protecția spațiilor verzi proprietate publică, să inițieze în aceste scopuri consultări ale populației, inclusiv referendumuri locale.

CINE ASIGURĂ INTEGRITATEA ȘI DEZVOLTAREA SPAȚIILOR VERZI?

Asigurarea integrității și dezvoltării spațiilor verzi constituie una din sarcinile de bază ale autorității centrale pentru mediu și ale organelor ei teritoriale, precum și ale autorităților publice locale.

Reducerea suprafețelor spațiilor verzi este interzisă. Răspunderea deplină pentru reducerea suprafețelor spațiilor verzi o poartă autoritățile administrației publice locale și autoritatea centrală pentru mediu.

În cazuri excepționale, construcția obiectivelor de menire socială (drumuri de folosință generală, instalații tehnico-edilitare, clădiri) și alte modificări ale destinației terenurilor spațiilor verzi se permit numai în baza unei hotărâri de Guvern, cu avizul autorității centrale pentru mediu și acordul populației din zona respectivă.

CARE ACTIVITĂȚI SUNT CONSIDERATE CONTRAVENȚII ȘI SE SUPUN SANȚIONĂRII?

Persoanele fizice și juridice pot fi sancționate în cazul:

- a) folosirii neautorizate a terenurilor cu spații verzi;
- b) nerespectării cerințelor privind proiectarea, construirea și darea în exploatare a obiectivelor în spațiile verzi;
- c) atribuirii terenurilor pentru construcții în spațiile verzi fără coordonarea cu organele teritoriale ale autorității centrale pentru mediu și informarea populației;
- d) desfășurării neautorizate a activităților economice, de turism și agrement în spațiile verzi;
- e) ocupării nelegitime a terenurilor cu spații verzi;
- f) tăierilor ilicite, vătămării plantelor sau a unor părți din ele;
- g) nimicirii sau vătămării spațiilor verzi în urma incendiilor sau comportării iresponsabile cu focul;
- h) distrugerii sau deteriorării indicatoarelor de avertizare și restricție, panourilor informaționale, construcțiilor utilitare;
- i) poluării spațiilor verzi cu ape reziduale, chimicale, deșeuri de producție și menajere;
- j) reducerii suprafețelor spațiilor verzi;
- k) distrugerii sau deteriorării drumurilor, aleilor, sistemelor de drenaj, instalațiilor tehnice și ingineresti;
- l) decopertării litierei și deteriorării păturii vii și a stratului de sol fertil în alte scopuri decât cele silvice;
- m) colectării plantelor medicinale, pomușoarelor, fructelor, ierbii de gazon;
- n) pășunatului;
- o) capturării și nimicirii animalelor;
- p) pescuitului în perioadele de prohibiție;
- q) amplasării neautorizate a stupilor sau prisăcilor;
- r) circulației și parcării autovehiculelor și altor mijloace de transport în locurile neautorizate;
- s) plimbării și scâldării câinilor și altor animale care pot afecta starea spațiilor verzi;
- t) spălării autovehiculelor și altor mijloace de transport în bazinele acvatice, în apropierea izvoarelor și în alte locuri neautorizate
- u) încălcării regulilor sanitare în spațiile verzi.

CUM SE REPARĂ PREJUDICIUL CAUZAT SPAȚIILOR VERZI?

Repararea prejudiciilor cauzate spațiilor verzi se efectuează benevol sau prin hotărâre judecătorească.

În cazul nimicirii sau vătămării spațiilor verzi în urma incendiilor, se stabilește compensarea nu numai a pagubei pricinuite spațiilor verzi, ci și a cheltuielilor suportate pentru stingerea incendiului și curățarea teritoriului de deșeurile provenite în urma acestuia.

Producția lemnoasă și alte produse dobândite ilicit sunt supuse confiscării și transmise organelor care gospodăresc spațiile verzi. Dacă confiscarea producției dobândite ilicit este imposibilă, ea va fi compensată conform tarifelor aprobate.

Quantumul plății pentru prejudiciul cauzat spațiilor verzi se calculează conform instrucțiunii aprobate de autoritatea centrală pentru mediu.

MANAGEMENTUL RESURSELOR CINEGETICE ȘI PISCICOLE

Relațiile privind managementul resurselor cinegetice și piscicole sunt reglementate prin Legile privind protecția mediului înconjurător (1993), Legea regnului animal, nr. 439 din 27.04.1995 și Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, nr. 149 din 08.06.2006, Codului silvic (1996), alte acte normative din domeniu.

DE CĂTRE CINE SE REALIZEAZĂ ADMINISTRAȚIA DE STAT ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI ȘI FOLOSIRII RESURSELOR REGNULUI ANIMAL?

Administrația de stat în domeniul protecției și folosirii resurselor regnului animal se realizează de către Guvern prin intermediul Ministerului Mediului, autorităților administrației publice locale.

Guvernul adoptă acte normative și standarde ecologice în domeniul protecției și folosirii raționale a animalelor și habitatului lor, aprobă programele de stat în scopul menținerii echilibrului ecologic și diversității regnului animal, organizează realizarea lor.

Autoritățile administrației publice locale de comun acord cu Ministerul Mediului exercită controlul asupra protecției și folosirii resurselor regnului animal, coordonează amplasamentele obiectelor care afectează starea regnului animal, programele de acțiuni în domeniul protecției, folosirii și reproducerii regnului animal, efectuează măsuri de protecție și ameliorare a habitatului animalelor, limitează drepturile beneficiarilor regnului animal.

CARE SUNT ACTIVITĂȚILE LA CARE POT PARTICIPA ORGANIZAȚIILE OBȘTEȘTI ȘI ȘTIINȚIFICE ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI RESURSELOR REGNULUI ANIMAL?

Organizațiile social-politice, sindicatele, societățile vânzătorilor și pescarilor, societățile științifice și alte organizații obștești pot acorda sprijin autorităților publice și pot participa nemijlocit la munca de educație ecologică a populației, la realizarea măsurilor de protecție și folosire rațională a resurselor regnului animal, pot crea, conform regulamentelor (statutelor) lor, de comun acord cu Ministerul Mediului și cu autoritățile administrației publice locale inspectorate ecologice obștești.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE CETĂȚENILOR ÎN FOLOSIREA ȘI PROTECȚIA RESURSELOR REGNULUI ANIMAL?

Cetățenii sunt datori să păstreze și să ocrotească regnul animal. Ei pot participa personal sau prin intermediul organizațiilor obștești la realizarea măsurilor de protecție, folosirea rațională a resurselor regnului animal, pot prezenta propuneri corespunzătoare autorităților publice și organizațiilor obștești, pot comunica despre încălcările legislației cu privire la protecția și folosirea resurselor regnului animal.

CARE SUNT OBIECTIVELE ACVATICE PISCICOLE?

Obiective acvatice create în regim natural sau artificial, împreună cu zonele inundabile, în care există sau pot fi create condiții pentru reproducerea și creșterea peștelui și altor organisme acvatice constituie obiective acvatice piscicole. Obiective acvatice piscicole artificiale sunt iazurile, heleșteiele, lacurile de acumulare și alte obiective acvatice create prin îndiguirea apei, folosite pentru creșterea peștelui.

Obiective acvatice piscicole naturale sunt fluviile, râurile și afluenții lor, bălțile, lacurile naturale și lacurile de acumulare create în regim natural sau ameliorativ, cu zonele lor inundabile.

CARE ORGANISME ACVATICE CONSTITUIE RESURSELE BIOLOGICE ACVATICE/HIDROBIONȚI?

Totalitatea organismelor acvatice vii, a căror viață (permanent sau la anumite etape de dezvoltare) este imposibilă fără aflarea lor în mediul acvatic: vertebratele și nevertebratele acvatice, algele, alte plante care viețuiesc în condiții naturale în obiective acvatice constituie resursele biologice acvatice/hidrobionți.

CARE SUNT PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE GESTIONĂRII RESURSELOR BIOLOGICE?

Gestionarea resurselor biologice acvatice se face pe următoarele principii de bază:

- conservarea resurselor biologice acvatice;
- menținerea potențialului și diversității biologice;
- utilizarea durabilă a resurselor biologice acvatice;

- revitalizarea și protecția resurselor biologice acvatice;
- dezvoltarea pescuitului;
- monitorizarea calității apei și stării resurselor biologice acvatice;
- dezvoltarea pisciculturii;
- caracterul public și transparent al atribuirii dreptului de pescuit în obiectivele acvatice naturale.

CARE SUNT COMPETENȚELE SERVICIULUI PISCICOL ÎN DOMENIUL FOLOSIRII ȘI PROTECȚIEI RESURSELOR PISCICOLE?

Serviciul Piscicol are următoarele obligații:

- asigură, în obiectivele acvatice piscicole naturale, protecția resurselor biologice acvatice, reglementarea pescuitului, efectuarea măsurilor de ameliorare piscicolă și de reproducere a peștilor, a altor organisme acvatice, prevenirea și depistarea încălcării legislației în vigoare;
- ține evidența pescuitului hidrobionților;
- determină, în comun cu instituțiile științifice de profil, starea resurselor biologice acvatice și propune spre aprobare cotele;
- prezintă în instanță de judecată materialele privind încălcarea prevederilor legislației în vigoare;
- sistează, limitează și interzice activitățile prin care se încalcă prevederile privind protecția resurselor biologice acvatice;
- remite persoanelor fizice și juridice prescripții sau indicații obligatorii de înlăturare a încălcărilor depistate în domeniul protecției resurselor biologice acvatice;
- calculează prejudiciul cauzat resurselor biologice acvatice prin diferite activități (poluare, distrugere a boiștilor și gropilor de iernat, captare a apei, extragere a nisipului, instalare de conducte și cabluri, efectuare a exploziilor, pescuit ilegal etc.);
- stabilește hotarele boiștilor și ale gropilor de iernat.

Care sunt competențele autorităților administrației publice locale?

Autoritatea publică locală:

- asigură implementarea politicii de stat în domeniul protecției și utilizării raționale a resurselor biologice acvatice din raza sa teritorială;
- ține cadastrul resurselor biologice acvatice locale
- exercită controlul asupra protecției și utilizării raționale a resurselor biologice acvatice din obiectivele acvatice piscicole proprietate publică a unității administrativ-teritoriale;
- organizează elaborarea și realizarea programelor locale, asigură efectuarea lucrărilor de reconstrucție ecologică a obiectivelor acvatice piscicole și de restabilire a resurselor biologice acvatice;
- contribuie la instruirea și sensibilizarea populației în problemele protecției și utilizării raționale a resurselor biologice acvatice;
- sistează activitățile de utilizare neautorizată a resurselor biologice acvatice în obiectivele acvatice piscicole naturale.

CINE POATE BENEFICIA DE RESURSELE REGNULUI ANIMAL ȘI PISCICOL?

Beneficiari ai regnului animal pot fi persoane fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică.

CARE SUNT MODALITĂȚILE DE FOLOSIRE A RESURSELOR REGNULUI ANIMAL?

În condițiile prevăzute de legislație, pot fi practicate următoarele modalități de folosire a resurselor regnului animal:

- a) vânătoarea sportivă și de amatori;
- b) pescuitul industrial, sportiv și de amatori;
- c) dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vânatului și pescuitului;
- d) folosirea în scopuri economice, științifice, cultural-educative și estetice;
- e) folosirea proprietăților utile ale animalelor și a produselor activității vitale a acestora.

ÎN CARE ACT NORMATIV ESTE STABILIT MODUL DE GESTIUNE A GOSPODĂRIEI CINEGETICE?

Terenurile de vânătoare, modul de gestiune a gospodăriei cinegetice, speciile de animale și regulile vânătorului sunt stabilite de Regulamentul gospodăriei cinegetice, expus în anexa nr. 1 la legea regnului animal. Controlul asupra respectării acestui regulament este exercitat de către Inspectoratul Ecologic de Stat, Asociația pentru Silvicultură "Moldsilva" și autoritățile administrației publice locale.

CUM SE CREEAZĂ GOSPODĂRIILE CINEGETICE?

Gospodăriile cinegetice de importanță republicană se înființează prin hotărâre a Guvernului, gospodăriile cinegetice de importanță locală - prin decizia autorităților administrației publice locale. Gestionarea gospodăriei cinegetice (protecția, reproducerea și folosirea rațională a resurselor cinegetice) în fondurile cinegetice ale teritoriului preponderent neîmpădurit se efectuează de către Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova în baza contractelor încheiate cu autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi de comun acord cu autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

CARE ACTIVITĂȚI SUNT INTERZISE ÎN SCOPUL PROTECȚIEI FONDULUI PISCICOL?

Pentru protecția fondului piscicol se interzic următoarele acțiuni și activități:

- deversarea și aruncarea în obiectivele acvatice piscicole a apelor reziduale industriale, meteorice și menajere neepurate, a apelor de la fermele și complexe zootehnice și de la spălarea mijloacelor de transport, a deșeurilor industriale și menajere, a molozului;
- construirea de zăgazuri și diguri continue pe râuri, afluenți și canale, scurgerea apei din bălți, limanuri și lacuri, cu excepția cazurilor când, cu avizul expertizei ecologice de stat, se realizează măsuri hidrotehnice de ameliorări sanitare;
- extragerea nisipului, pietrișului, altor materiale din albiile sau din malurile obiectivelor acvatice, aruncarea, în locurile de depunere a icrelor, în gropile de iernat și în locurile de pescuit, a nămolului extras în timpul lucrărilor de adâncire;
- înmuierea pieilor, cojii de tei, spălarea mijloacelor de transport auto, butoaielor și ambalajelor în care s-au păstrat chimicale și alte substanțe care afectează regimul hidrochimic;
- folosirea îngrășămintelor, a pesticidelor și a altor chimicale pe terenurile din jurul lacurilor, iazurilor, heleșteielor și de-a lungul cursului de apă al fluviilor și râurilor pe o fâșie având lățimea de 300 m de la muchia povârnișului din preajma albiei;
- efectuarea fără avizul expertizei ecologice de stat a exploziilor, a lucrărilor de adâncire pentru menținerea nivelului navigabil și de preîntâmpinare a calamităților naturale;
- cositul stufului, papurii, altor plante acvatice în obiectivele acvatice piscicole naturale fără acordul Serviciului Piscicol;
- distrugerea sau deteriorarea digurilor, barajelor și canalelor pescărești, povârnișurilor și malurilor înierbate;
- reducerea nivelului minim de apă admisibil în obiectivele acvatice piscicole naturale sau folosirea apei în scopuri industriale, agricole și menajere fără acordul Serviciului Piscicol;
- folosirea apelor din obiectivele acvatice piscicole în scopuri industriale, agricole și menajere fără echiparea prizelor de apă cu instalații de protecție a peștelui;

În obiectivele acvatice piscicole naturale este interzis, pescuitul speciilor incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova.

CINE ȚINE EVIDENȚA DE STAT AL REGNULUI ANIMAL?

Ținerea evidenței de stat a animalelor și a folosirii lor se efectuează de către:

- Academia de Științe a Moldovei - a animalelor rare, periclitate și vulnerabile, a animalelor folosite pentru agricultură și silvicultură a animalelor care au importanță pentru cercetări științifice;
- Ministerul Agriculturii și Alimentației - a dăunătorilor culturilor agricole, pădurilor și a animalelor de vânat;
- Ministerul Sănătății - a animalelor parazite și agenților de boli infecțioase;
- Societatea vânătorilor și pescarilor - a animalelor de vânat, a altor animale care viețuiesc în terenurile de vânătoare ale fondului cinegetic, atribuțiile societății;
- alte organizații și subunități - a speciilor de animale ce țin de genul de activitate a acestor unități.

CINE ȚINE CADASTRUL DE STAT AL REGNULUI ANIMAL?

Cadastrul de stat al regnului animal, care conține totalitatea informațiilor despre arealul, efectivul, locurile de viețuire și reproducere a animalelor și folosirea lor, se întocmește pe o perioadă de 10 ani de către Academia de Științe a Moldovei pe baza evidenței de stat a animalelor.

Controlul asupra ținerii Cadastrului de stat al regnului animal se exercită de către Ministerul Mediului.

Ținerea evidenței de stat și a Cadastrului de stat al regnului animal se efectuează din contul statului, conform regulamentului și formularelor elaborate de către Academia de Științe a Moldovei și care sunt obligatorii pentru toți subiecții prevăzuți de lege.

CINE ORGANIZEAZĂ AMENAJAREA CINEGETICĂ A FONDULUI SILVIC?

Amenajarea cinegetică a fondului silvic este organizată de către autoritatea silvică centrală și se efectuează o dată la 10 ani concomitent cu amenajarea silvică de către expediția de amenajare silvică.

CARE SUNT ACTELE PERMISIVE PENTRU VÂNĂTOARE?

Drept adeverință pentru dreptul de vânătoare servesc carnetul de vânător, aprobat de Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova, permisul (foaia, fișa pentru recoltare) eliberate de Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova pentru vânătoarea sportivă a păsărilor de baltă și a animalelor cu blană sau autorizația (licența) de a vâna animale sălbatice copitate, eliberată de autoritatea silvică centrală.

Dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vânatului și pescuitului (melci, șerpi, broaște etc.) se efectuează în baza autorizației, eliberate de către autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

CUM POT FI FOLOSITE ANIMALELE INCLUSE ÎN CARTEA ROȘIE A R. MOLDOVA?

Folosința animalelor incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova se permite numai în scopuri științifice, de selecție, inclusiv de reproducere, răspândire, cultivare/creștere, aclimatizare a fiecărui reprezentant în parte, în scopuri culturale (circ, expoziții zoologice, acvarii etc.), precum și în caz de epizootii, în bază de autorizație specială, eliberată de autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător, cu avizul Academiei de Științe a Moldovei și al Institutului Național de Ecologie.

CARE SUNT ACTELE PERMISIVE PENTRU PESCUIT?

Dreptul la pescuit în obiectivele acvatice piscicole naturale se acordă persoanelor fizice și juridice în baza *certificatului de atribuire a cotei anuale de pescuit industrial/comercial, permisului de pescuit industrial/comercial, permisului de pescuit sportiv și de amator.*

Taxa pentru eliberarea certificatului de atribuire a cotei anuale de pescuit industrial/comercial, permisului de pescuit industrial/comercial și permisului de pescuit sportiv și de amator se stabilește de către Guvern. Permisele de pescuit industrial/comercial, de pescuit sportiv și de amator se eliberează anual de către Serviciul Piscicol. Cotele de pescuit se aprobă de către Serviciul piscicol în baza observațiilor ihtiologice.

CARE ACȚIUNI SUNT CONSIDERATE ILEGALE ȘI SE SUPUN SANȚIONĂRII?

Persoanele fizice și juridice vinovate de:

- încălcarea regulilor vânatului, pescuitului și a altor modalități de folosire a resurselor regnului animal;
- încălcarea regulilor de protecție a habitatului, condițiilor de reproducere și căilor de migrație a animalelor;
- incendierea vegetației uscate pe terenurile habitate de animale;
- utilizarea neautorizată a resurselor regnului animal;
- scoaterea ilicită a animalelor din mediul lor de trai;
- transmiterea neautorizată a dreptului de folosință a resurselor regnului animal;
- strămutarea, aclimatizarea și încrucișarea neautorizată a animalelor;
- comportarea crudă cu animalele
- încălcarea regulilor de aplicare a mijloacelor de protecție a plantelor, a pesticidelor, îngrășămintelor minerale, microelementelor și altor preparate ce pot cauza pagube regnului animal;
- păstrarea materialelor și deșeurilor de producție fără respectarea măsurilor stabilite pentru prevenirea pieirii animalelor;
- construirea de obiective fără respectarea măsurilor de protecție a regnului animal și a habitatului lor și fără efectuarea expertizei ecologice de stat a proiectelor acestor obiective sau fără respectarea cerințelor ei;
- neinformarea la timp a organelor controlului de stat despre starea și efectivul animalelor, despre schimbările observate;
- neîndeplinirea măsurilor de protecție, precum și a indicațiilor organelor controlului de stat privind protecția regnului animal;
- ne-repararea tuturor pagubelor cauzate și nealocarea de mijloace pentru restabilirea efectivului de animale sau a habitatului lor;
- poartă responsabilitate contravențională, penală și civilă.

Persoanele fizice și juridice sunt obligate să repare pagubele cauzate prin încălcarea legislației cu privire la protecția și folosirea resurselor regnului animal, precum și să recupereze profitul ratat, în modul și cuantumul stabilite de legislație.

MANAGEMENTUL CALITĂȚII AERULUI ATMOSFERIC

Păstrarea purității și ameliorarea calității aerului atmosferic- component al mediului, prevenirea și reducerea efectelor nocive ale factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei, cu consecințe nefaste pentru populație și/sau mediul înconjurător sunt obiective ale Legii cu privire la protecția aerului atmosferic, nr.1422 din 17.12.1997 care reglementează activitatea persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, în cazul în care aceasta, direct sau indirect, afectează sau poate afecta calitatea aerului atmosferic.

CARE ESTE COMPOZIȚIA AERULUI ATMOSFERIC?

În sensul legii cu privire la protecția aerului atmosferic, aerul este un amestec unic de gaze (azot și oxigen, mici cantități de argon, neon, heliu, cripton, xenon, radon, dioxid de carbon, hidrogen, vapori de apă și diverse particule) de importanță vitală majoră, în care pot viețui organisme vii, cel mai mobil component al mediului, nedefinit prin hotare.

CE SE SUBÎNȚELEGE PRIN NOȚIUNEA DE POLUANT?

Calitate a aerului reprezintă un ansamblu de caracteristici calitative și cantitative ale aerului atmosferic, care determină starea acestuia. Prin noțiunea de poluant se subînțelege orice substanță în stare solidă, lichidă, gazoasă (de vapori) sau energie (radiantă, electromagnetică, ionizantă, termică, fonică sau vibrantă), prezentă în aer, care poate avea o acțiune negativă asupra sănătății oamenilor și/sau a mediului.

CE REPREZINTĂ MONITORIZAREA POLUĂRII AERULUI ȘI CONCENTRAȚIA MAXIMAL ADMISIBILĂ A POLUANȚILOR DIN ATMOSFERĂ (CMA)?

Monitorizarea poluării aerului constituie sistemul de supraveghere sistematică a concentrațiilor de poluanți din aerul atmosferic în scopul estimării nivelului de poluare a acestuia.

CMA de poluanți este concentrația maximă admisibilă a poluanților din atmosferă, permisă de reglementările în vigoare pentru anumite zone și intervale de timp, care nu are acțiune negativă asupra mediului, normative de calitate a aerului localităților, criteriu de calitate a aerului.

CINE ASIGURĂ ADMINISTRAREA ÎN PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC?

Administrarea în domeniul protecției aerului atmosferic se efectuează de Guvern prin intermediul autorității centrale de mediu și gestionare a resurselor naturale, al Ministerului Sănătății, precum și al autorităților administrației publice locale în conformitate cu atribuțiile de competență.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚII CENTRALE DE MEDIU?

Autoritatea centrală de mediu și gestionare a resurselor naturale:

- elaborează și promovează politica ecologică în domeniu;
- elaborează proiecte de acte normative, inclusiv normativele ELA, programele ecologice și direcțiile prioritare privind protecția aerului atmosferic;
- elaborează sistemul național pentru evidența de stat a acțiunilor nocive asupra aerului atmosferic;
- efectuează monitorizarea poluării aerului;
- efectuează controlul de stat asupra respectării prevederilor actelor legislative, ale altor acte normative privind protecția aerului atmosferic;
- informează operativ Guvernul, autoritățile administrației publice locale și populația despre nivelul de poluare a aerului atmosferic, inclusiv în cazurile excepționale.

CARE SUNT COMPETENȚELE MINISTERULUI SĂNĂTĂȚII?

Ministerul Sănătății:

- promovează politica de asigurare a calității aerului corespunzătoare securității sănătății și bunăstării oamenilor;
- elaborează normativele CMA de poluanți și gradul de influență fizică nocivă a acestora asupra aerului atmosferic;

- estimează starea de sănătate a populației în raport cu nivelul de poluare a aerului și eventualele daune pentru sănătatea oamenilor;
- înaintează pretențiile pentru repararea prejudiciilor cauzate sănătății oamenilor;
- exercită controlul de stat asupra respectării normativelor CMA de poluanți;
- examinează documentele și ia decizii în cazurile de încălcare a legislației privind protecția aerului atmosferic referitoare la ocrotirea sănătății

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE?

Autoritățile administrației publice locale:

- elaborează măsurile de amenajare și de creare a spațiilor verzi în localități;
- asigură planificarea și realizarea măsurilor de prevenire a acțiunilor nocive ale poluanților asupra aerului atmosferic;
- asigură informarea sistematică și operativă a populației, a persoanelor fizice și juridice interesate asupra nivelului de poluare a aerului;

CARE ESTE ROLUL ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI ȘI CETĂȚENILOR ÎN MĂSURILE DE PROTECȚIE A ATMOSFEREI?

Asociațiile obștești și cetățenii/persoanele fizice pot să participe la realizarea măsurilor de protecție a atmosferei, la elaborarea și examinarea proiectelor de programe ecologice, de scheme regionale complexe, de alte documente, pot să solicite și să primească informația necesară privind starea aerului atmosferic.

Asociațiile obștești și persoanele fizice poartă răspundere în conformitate cu legislația privind protecția mediului, precum și cu statutele și regulamentele organizațiilor menționate, pentru neonorarea obligațiilor asumate privind protecția aerului atmosferic.

Autoritățile publice sunt obligate să țină cont de propunerile asociațiilor obștești și ale persoanelor fizice la elaborarea și realizarea măsurilor de protecție a aerului atmosferic.

CARE SUNT SURSELE DE POLUARE A AERULUI ATMOSFERIC?

Calitatea aerului atmosferic în Republica Moldova este influențată de emisiile provenite din trei tipuri de surse de poluare:

- Sursele fixe, care include centralele termoelectrice (CET-urile) și cazangeriile, întreprinderile industriale în funcțiune;
- Sursele mobile, care includ transportul auto, feroviar, aerian, fluvial și tehnica agricolă;
- Transferul transfrontalier de noxe.

Statistica demonstrează că, calitatea aerului atmosferic în orașele mari, cum ar fi Chișinău, Bălți și altele este influențată preponderant de emisiile de la transport, CET-uri, întreprinderi mari, pe când în centrele raionale și localitățile rurale de la emisiile întreprinderilor mai mici, cazangeriilor și surselor casnice.

Calitatea aerului atmosferic, în mare măsură, este condiționată de fluxul intensiv al transportului auto, care din an în an crește cu 10-15%. Cantitatea emisiilor de poluanți în atmosferă constituie 80-90% din cantitatea sumară de poluanți în aerul atmosferic din sectorul transporturi. În cazul depășirii normativelor admisibile de poluanți în atmosferă de la mijloacele de transport exploatarea acestora poate fi interzisă.

CE REPREZINTĂ NORMATIVELE CALITĂȚII AERULUI?

În scopul evaluării calității aerului, se stabilesc normativele CMA de poluanți și gradul de influență fizică nocivă a acestora asupra atmosferei și sănătății oamenilor.

Normativele CMA de poluanți, inclusiv de microorganisme patogene și substanțe biologice nocive, precum și concentrațiile admisibile de radionuclizi în aerul atmosferic se stabilesc de către Ministerul Sănătății și sunt unice pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

În caz de necesitate, pentru o perioadă concretă de timp, în unele raioane se stabilesc normativele CMA de poluanți și gradul de influență fizică nocivă asupra aerului atmosferic mai drastice în comparație cu cele stabilite.

Normativele CMA de poluanți, gradul de influență fizică nocivă asupra atmosferei și metodele de determinare a acestora se aprobă și se pun în aplicare în modul stabilit de către Ministerul Sănătății.

Folosirea substanțelor pentru care nu sunt stabilite CMA de poluanți este interzisă. În lipsa normativelor stabilite pentru tipurile de acțiune nocivă asupra aerului atmosferic se elaborează Inventarul emisiilor de poluanți.

PRIN CARE ACT NORMATIV SE ADMIT EMISIILE DE POLUANȚI ÎN ATMOSFERĂ?

Emisiile de poluanți în atmosferă de la sursele fixe de poluare se admit, în fiecare caz concret, în baza autorizației eliberate de Inspectoratul Ecologic de Stat.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE CARE DESFĂȘOARĂ ACTIVITĂȚI GENERATOARE DE POLUANȚI ÎN ATMOSFERĂ?

Persoanele fizice și juridice care desfășoară activități de producție generatoare de emisii poluante în aerul atmosferic sunt obligate:

- să întreprindă acțiuni de ordin economico-organizatoric, tehnic și de altă natură pentru a asigura îndeplinirea condițiilor și reglementărilor autorizațiilor de emisie, să respecte normele de protecție a aerului;
- să ia măsuri în scopul reducerii emisiilor de poluanți;
- să asigure menținerea în bună stare, funcționarea eficientă și continuă și controlul instalațiilor, utilajelor și aparatelor pentru purificarea emisiilor;
- să țină evidența permanentă a compoziției, calității și cantității emisiilor de poluanți în atmosferă;
- să creeze rețeaua de automonitorizare și înregistrare automată a emisiilor de poluanți în aerul atmosferic, precum și de folosire a unei metodologii unitare de culegere și prelucrare primară a datelor, cu transmiterea lor către subdiviziunile teritoriale de mediu;
- să respecte principiul "cel care poluează - plătește" în limitele normelor stabilite, cu transferul taxelor respective pentru emisiile de poluanți către fondurile ecologice.

În cazul în care sunt depășite CMA, Inspectoratul Ecologic de Stat este în drept să aplice sancțiuni în limitele stabilite de Codul Contravențional.

ÎN CE CAZ ȘI CARE ESTE MODALITATEA DE SUSPENDARE A ACTIVITĂȚII BENEFICIARULUI DE RESURSE NATURALE?

În cazul în care sunt depășite emisiile limitat admisibile (ELA), Inspectoratul Ecologic de Stat poate cere suspendarea activității beneficiarului de resurse naturale în condițiile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, nr.235 din 20.07.2006.

CARE SUNT ACȚIUNILE CONDUCĂTORILOR DE ÎNTREPRINDERI ÎN CAZUL DEPĂȘIRII NORMATIVELOR ADMISIBILE DE POLUANȚI ÎN ATMOSFERĂ?

Conducătorii întreprinderilor sunt obligați să informeze de îndată autoritățile care exercită controlul de stat în domeniul protecției aerului atmosferic și autoritățile administrației publice locale despre cazurile de depășire a normativelor ELA de poluanți, ca urmare a poluării excepționale a aerului și să ia măsurile corespunzătoare pentru lichidarea cauzelor și consecințelor poluării aerului atmosferic. Emisiile de poluanți în aerul atmosferic de la mijloacele și utilajele de transport nu trebuie să depășească normativele ELA. Este interzisă exploatarea mijloacelor de transport cu emisii care depășesc normativele ELA de poluanți.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE ȘI AGENȚILOR ECONOMICI ÎN VEDEREA REDUCERII ȘI ELIMINĂRII IMPACTULUI DĂUNĂTOR ASUPRA ATMOSFEREI?

Autoritățile administrației publice locale și agenții economici sunt obligați să elaboreze și să realizeze măsuri în vederea prevenirii, reducerii și eliminării impactului dăunător asupra atmosferei al proceselor radiante, vibrațiilor, undelor sonore, inclusiv al radiațiilor și zgomotelor.

Se interzice exploatarea întreprinderilor, instalațiilor și altor obiective care nu corespund cerințelor de protecție a aerului atmosferic stabilite prin lege.

CARE OBIECTIVE SUNT SUPUSE EVIDENȚEI DE STAT?

Sunt supuse evidenței de stat obiectivele cu influență nocivă asupra aerului atmosferic, tipurile și volumele noxelor emise de ele în aer, precum și parametrii calitativi și cantitativi ai efectelor nocive asupra acestuia.

CINE EFECTUEAZĂ MONITORIZAREA POLUĂRII AERULUI?

Monitorizarea poluării aerului se realizează de către Serviciul "Hidrometeo", în modul stabilit de legislație.

CINE EFECTUEAZĂ CONTROLUL DE STAT ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI AERULUI?

Controlul de stat în domeniul protecției aerului atmosferic se efectuează pentru a asigura respectarea prevederilor legale, a normativelor ELA de poluanți, a gradului stabilit de influență fizică nocivă asupra atmosferei, a altor legi care conțin norme privind protecția aerului atmosferic și este exercitat de către Inspectoratul Ecologic de Stat și serviciul sanitaro-epidemiologic (Centrul de sănătate publică).

CINE EFECTUEAZĂ CONTROLUL DEPARTAMENTAL ASUPRA PROTECȚIEI AERULUI ATMOSFERIC?

Controlul departamental asupra protecției aerului atmosferic, inclusiv asupra respectării normativelor ELA de poluanți și a gradului de influență fizică nocivă asupra atmosferei, este exercitat de către ministerele și departamentele de resort.

CARE ACȚIUNI SUNT CONSIDERATE CONTRAVENȚII PENTRU APLICAREA MECANISMULUI RESPONSABILITĂȚII?

Pentru nerespectarea legislației ecologice persoanele fizice și juridice poartă răspundere administrativă sau penală în caz de:

- depășire a normativelor ELA de poluanți;
- depășire a normativelor influenței fizice nocive asupra aerului atmosferic;
- emisie a poluanților în atmosferă fără autorizația organului de stat abilitat;
- încălcare a regulilor de exploatare și neutilizare a utilajului, aparatajului, instalațiilor care servesc pentru purificarea și controlul emisiilor în atmosferă;
- dare în exploatare a întreprinderilor noi și a celor reconstruite, a instalațiilor și a altor obiective neconforme;
- producere și exploatare a mijloacelor de transport la care concentrația emisiei de poluanți depășește normativele CMA de poluanți;
- implementare a descoperirilor științifice, invențiilor, propunerilor de raționalizare, de noi sisteme tehnologice, substanțe și materiale, precum și aplicare a utilajului tehnologic și a altor obiecte, substanțe și materiale de import neconforme cu reglementările naționale privind protecția aerului atmosferic și neînregistrate cu certificate de calitate a producției și cu mijloace tehnice de control al emisiilor de poluanți.

CUM SE REPARĂ PREJUDICIUL CAUZAT MEDIULUI PRIN POLUAREA AERULUI?

Persoanele fizice și juridice care prin activitatea lor au contribuit la poluarea aerului atmosferic sunt obligate să repare prejudiciul cauzat mediului. Repararea prejudiciului se face benevol sau în baza deciziei instanței judecătorești, în corespundere cu taxele aprobate și metodologia de calculare a cuantumului plății pentru prejudiciul cauzat, iar în lipsa acestora - în mărimea cheltuielilor suportate de facto pentru restabilirea stării aerului atmosferic, luându-se în calcul pierderile suportate.

MANAGEMENTUL DEȘEURILOR, PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR NOCIVE

În conformitate cu prevederile Legii privind protecția mediului înconjurător, gestionarea deșeurilor de producție și menajere în scopul reducerii acestora și reintroducerii lor maximale în circuitul economic, prevenirii poluării mediului se reglementează prin Legea privind deșeurile de producție și menajere, nr.1347 din 09.10.1997.

CE SUNT DEȘEURILE?

Deșeuri se numesc orice substanțe, materiale, obiecte, resturi de materii prime provenite din activități economice, menajere și de consum, care și-au pierdut, integral sau parțial, valoarea inițială de întrebuințare, dintre care unele sunt reutilizabile după prelucrare.

CARE SUNT CRITERIILE DE CLASIFICARE A DEȘEURILOR?

Există mai multe criterii de clasificare, cum ar fi:

- a) după sursa de provenire
 - deșeuri menajere - provenite din sectorul casnic sau din sectoare similar, sectorul public sau administrativ, sectorul comercial, etc;
 - deșeuri stradale-specifice căilor de circulație publică, provenite din activitatea cotidiană a populației, din spațiile verzi, din depunerea substanțelor solide din atmosferă;
 - deșeuri industriale-provenite din sectorul industrial și parțial minier prin desfășurarea proceselor tehnologice;
 - deșeuri agricole - provenite de la unitățile agricole și zootehnice sub formă de gunoi de grajd, dejecții animaliere, de la abatoare și industria cărnii, deșeuri vegetale de la fabricile de zahăr, precum și cele provenite din gospodăriile particulare ale cetățenilor de la sate și întovărășirile pomi-legumicole.
- b) după compoziție:
 - deșeuri din substanțe organice - conțin resturi vegetale, resturi animaliere, hârtie, carton resturi de la prelucrarea blănurilor și pieilor de animale, țesături;
 - deșeuri din substanțe neorganice - conțin metale, nemetale, ciment, ceramică, cenușă.
- c) după tipul de prelucrare:
 - deșeuri supuse arderii - resturi din hârtie, carton, lemn, dopuri din plută, țesături;
 - deșeuri supuse fermentării - resturile alimentare, legume, fructe, resturi animaliere;
 - deșeuri inerte-resturile metalelor negre, colorate, resturi de la construcție, sticlă, ceramică, zgură, cenușă.
- d) după tipul de agresivitate asupra mediului înconjurător:
 - deșeuri periculoase-toxice, inflamabile, explozive, radioactive, infecțioase, sau de altă natură, care prezintă pericol direct sau indirect pentru tot ce este viu.

În ultima vreme, pentru definirea deșeurilor menajere, se folosește noțiunea inclusă Directiva UE, *de deșeuri municipale*, care reprezintă toate deșeurile generate în zonele urbane și rurale, cele din gospodăria, instituții, unități comerciale și de servicii, deșeurile colectate din spații publice stradale, străzi, parcuri, spații verzi, deșeurile din construcții și demolări, nămolul de la stațiile de epurare a apelor municipale uzate.

CE REPREZINTĂ GESTIONAREA DEȘEURILOR?

Gestionarea deșeurilor este orice activitate legată de formarea, tratarea, ambalarea, depozitarea, transportarea, acumularea, neutralizarea, prelucrarea, utilizarea, înhumarea sau distrugerea deșeurilor.

CE REPREZINTĂ DEPOZITAREA DEȘEURILOR?

Depozitarea deșeurilor - depunerea deșeurilor în locuri autorizate și special amenajate în acest scop (poligoane, gunoiști, spații subterane), în vederea înhumării sau păstrării lor temporare pentru o posibilă prelucrare și utilizare ulterioară.

CE REPREZINTĂ PRELUCRAREA DEȘEURILOR?

Prelucrarea deșeurilor reprezintă efectuarea unor operațiuni tehnologice (dezmembrare, tăiere, presare, brichetare, măcinare, topire-turnare, fermentare, etc.), care modifică compoziția și proprietățile fizice, chimice sau biologice ale deșeurilor în scopul transformării acestora în materii prime secundare sau neutralizării și evacuării lor fără riscuri ecologice.

CE REPREZINTĂ NEUTRALIZAREA ȘI RECUPERAREA DEȘEURILOR?

Neutralizarea deșeurilor este prelucrarea fizică, chimică sau biologică a deșeurilor în vederea lichidării ori diminuării proprietăților care prezintă pericol pentru calitatea mediului și sănătatea populației; iar recuperarea deșeurilor constă în prelucrarea deșeurilor în vederea obținerii substanțelor reutilizabile ce se conțin în ele în stare pură, folosirea căldurii reacțiilor chimice rezultate din arderea deșeurilor.

ÎN CE CONSTĂ UTILIZAREA DEȘEURILOR?

Utilizarea deșeurilor constă în reintroducerea în circuitul economic a deșeurilor, ca atare ori ca materii prime secundare, a semifabricatelor, produselor finite sau energiei, obținute în urma prelucrării deșeurilor.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR PUBLICE CENTRALE ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI DEȘEURILOR?

Ministerul Mediului:

- efectuează controlul de stat asupra respectării de către persoanele fizice și juridice a legislației privind gestionarea deșeurilor;
- eliberează și retrage autorizațiile pentru desfășurarea activității de gestionare a deșeurilor;
- efectuează expertiza ecologică a programelor, schemelor, proiectelor de transportare, depozitare, prelucrare, neutralizare, recuperare, utilizare, înhumare și distrugere a deșeurilor;
- limitează sau sistează activitatea agenților economici când aceasta se efectuează cu încălcarea legislației;
- elaborează și prezintă Guvernului propuneri privind cuantumul taxelor pentru depozitarea deșeurilor;
- aprobă, în comun cu Ministerul Sănătății și Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, Lista deșeurilor periculoase
- controlează și evaluează, în comun cu Ministerul Sănătății, situația ecologică din Republica Moldova din punct de vedere al gestionării deșeurilor și informează populația despre aceasta;
- coordonează proiectele de construcție și reconstrucție a obiectivelor economice și sociale;
- colaborează cu organisme similare din alte țări, efectuează studiul, sintetizarea și propagarea experienței internaționale în domeniu, controlează îndeplinirea obligațiilor ce îi revin Republicii Moldova conform acordurilor internaționale pe linie de gestionare a deșeurilor.

Deciziile luate, în limitele competenței sale, de autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător în domeniul gestionării deșeurilor sunt executorii pentru toți agenții economici și pot fi atacate în instanța de contencios administrativ competentă.

Ministerul Sănătății:

- efectuează supravegherea sanitaro-epidemiologică a formării, transportării, depozitării, prelucrării, neutralizării, utilizării, înhumării și distrugerii deșeurilor, ia deciziile privind prevenirea încălcărilor legislației sanitare;
- stabilește gradul de toxicitate a deșeurilor, elaborează Clasificatorul deșeurilor toxice și metodicele de determinare a gradului de toxicitate;
- coordonează deciziile privind afectarea terenurilor pentru depozitarea și neutralizarea deșeurilor periculoase;
- prezintă avizele privind admisibilitatea și condițiile sanitaro-igienice de utilizare a produselor fabricate din deșeuri sau cu utilizarea acestora;

- coordonează, sub aspectul respectării cerințelor sanitaro-epidemiologice, documentația de proiect pentru construcția sau reconstrucția întreprinderilor și altor obiective generatoare de deșeuri;
- îndeplinește alte funcții prevăzute de Legea privind asigurarea sanitaro-epidemiologică a populației și de alte acte normative în domeniu.

Organul central de mediu în comun cu Ministerul Sănătății stabilesc modul de întocmire și ținere a registrului locurilor de depozitare a deșeurilor.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE?

Autorităților administrației publice locale:

- asigură executarea pe teritoriile din subordine a legislației privind gestionarea deșeurilor;
- efectuează coordonarea și reglementarea economico-organizatorică a acțiunilor persoanelor fizice și juridice, aflate pe teritoriile din subordine, în domeniul gestionării deșeurilor în vederea depistării și reintroducerii lor maximale în circuitul economic;
- adoptă, de comun acord cu autoritățile teritoriale pentru protecția mediului și pentru sănătate, deciziile privind afectarea terenurilor pentru depozitarea deșeurilor și construcția (extinderea) obiectivelor destinate prelucrării și neutralizării acestora, efectuează controlul asupra distrugerii deșeurilor și reparării prejudiciilor cauzate mediului de către deșeurile de producție și menajere;
- efectuează comasarea mijloacelor bănești ale persoanelor fizice și juridice, situate pe teritoriile din subordine, a fondurilor ecologice și a bugetelor unităților administrativ-teritoriale pentru finanțarea construcției obiectivelor noi, extinderea și reconstrucția obiectivelor existente de prelucrare, neutralizare și distrugere a deșeurilor;
- efectuează evidența sistematică a formării, depozitării și prelucrării deșeurilor pe teritoriul din subordine;
- organizează colectarea și evacuarea deșeurilor menajere, precum și a celor ce aparțin micilor producători, afectează locurile pentru depozitarea lor;
- întocmesc și țin registrele locurilor de depozitare a deșeurilor;
- adoptă, în comun cu Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, măsurile de protecție civilă la obiectivele economice generatoare de deșeuri periculoase;
- iau măsurile necesare pentru lichidarea gunoiștilor neautorizate și necontrolate;
- propagă prevederile legislației privind gestionarea deșeurilor;
- informează populația asupra situației privind depozitarea, păstrarea și prelucrarea deșeurilor în localitatea, zona respectivă, antrenând-o la colectarea deșeurilor inofensive și a materiilor prime secundare.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI DEȘEURILOR?

Persoanele fizice și juridice sunt obligate:

- să utilizeze tehnologii non-poluante, fără sau cu puține deșeuri;
- să asigure colectarea și sortarea deșeurilor în dependență de natura acestora (sticlă, carton, masă plastică, metal, reziduuri alimentare etc.);
- să țină evidența strictă a tuturor deșeurilor rezultate din activitățile lor de producție;
- să utilizeze deșeurile cu riscuri ecologice minime;
- să efectueze controlul de laborator al calității mediului în spațiile de depozitare și păstrare provizorie a deșeurilor;
- să repare integral prejudiciul cauzat mediului, sănătății și bunurilor populației, precum și persoanelor juridice, în cazul încălcării legislației în domeniul gestionării deșeurilor;
- să pună la dispoziția populației orice informație privind situația în domeniul nominalizat. Persoanele fizice și juridice poartă răspunderea prevăzută de legislație pentru furnizarea cu premeditare a informațiilor incomplete și inexacte;
- să informeze de îndată autoritățile teritoriale pentru protecția civilă și situații excepționale, pentru protecția mediului și pentru sănătate, precum și autoritățile administrației publice locale despre apariția cazurilor de avarie legate de poluarea mediului cu deșeuri toxice și periculoase și despre acțiunile întreprinse în legătură cu aceasta;

- să asigure transportarea, depozitarea, prelucrarea, neutralizarea și utilizarea deșeurilor toxice și periculoase în baza contractelor încheiate cu agenții economici, deținători de autorizații corespunzătoare, supraveghind riguros procesele nominalizate;
- să asigure deșeurile toxice depozitate și cele transportate cu etichete indicând gradul de toxicitate, denumirea completă a deșeurilor, starea lor de agregare, culoarea, mirosul, proprietățile inflamabile și explozibile, tipul ambalajului, denumirea procesului tehnologic din care au rezultat, cerințele speciale de comportament în condiții normale și în situații excepționale, adresa întreprinderii, organizației unde s-au format;
- să asigure importul și fabricarea produselor alimentare și a mărfurilor de larg consum în ambalaje reutilizabile și reciclabile, inofensive pentru mediu, colectarea și recuperarea ambalajelor proprii sau importate, să nu admită ambalarea excesivă.

CARE SUNT CERINȚELE PRIVIND DEPOZITAREA ȘI PĂSTRAREA DEȘEURILOR?

Depozitarea (înhumarea) și păstrarea deșeurilor se efectuează prin metode și mijloace care exclud periclitarea calității mediului, sănătății populației și provocarea altor daune. Selectarea și afectarea terenurilor pentru depozitarea deșeurilor, construcția, amenajarea și exploatarea obiectivelor adecvate (depozite, poligoane) și conservarea lor se efectuează în conformitate cu normele și regulile de construcție și sanitare în modul stabilit de autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător de comun acord cu Ministerul Sănătății. Fiecare loc de depozitare a deșeurilor (depozit, poligon) trebuie să aibă un pașaport special (certificat), în care se indică natura deșeurilor, originea acestora, indicii lor calitativi și cantitativi și numărul de înregistrare.

CARE DEȘEURI SUNT SUPUSE EVIDENȚEI?

Sunt supuse evidenței toate deșeurile de producție și menajere. Persoanele fizice și juridice care desfășoară activități de producție țin evidența primară a deșeurilor și prezintă autorităților teritoriale pentru statistică și pentru protecția mediului dări de seamă despre prezența, formarea, prelucrarea și utilizarea deșeurilor rezultate din aceste activități.

Sistemul și formele de evidență și dări de seamă cu privire la deșeuri se stabilesc de către Biroul Național de Statistică de comun acord cu autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

CINE ELABOREAZĂ PROGRAME DE GESTIONARE A DEȘEURILOR?

Ministerele, departamentele, autoritățile administrației publice locale, asociațiile, întreprinderile și organizațiile elaborează, în limitele competenței lor, programe de gestionare a deșeurilor, ce includ măsuri care asigură reducerea volumului acestora, reintroducerea lor maximală în circuitul economic în calitate de materii prime secundare sau evacuarea lor fără riscuri ecologice.

CINE ELABOREAZĂ REGISTRELE LOCURILOR DE DEPOZITARE A DEȘEURILOR?

În scopul asigurării unei evidențe și descrieri cât mai complete a locurilor de depozitare, acumulare și înhumare a deșeurilor, precum și pentru controlul influenței acestora asupra mediului și sănătății populației, autoritățile administrației publice locale sunt obligate să întocmească, cu sprijinul metodologic al autorităților competente pentru sănătate și pentru protecția mediului, registrele locurilor de depozitare a deșeurilor, conform indicilor lor calitativi și cantitativi.

Registrele se întocmesc în baza datelor evidenței deșeurilor, a datelor din dările de seamă ale întreprinderilor generatoare de deșeuri și a informațiilor prezentate de autoritățile care efectuează controlul locurilor de depozitare a deșeurilor. Modul de întocmire și ținere a registrelor nominalizate se stabilește de către autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător de comun acord cu Ministerul Sănătății.

CINE EXERCITĂ CONTROLUL DE STAT ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI DEȘEURILOR?

Controlul de stat în domeniul gestionării deșeurilor este exercitat de către autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

Supravegherea de stat asupra respectării cerințelor sanitaro-epidemiologice în domeniul nominalizat constituie atribuția Ministerului Sănătății.

CINE EXERCITĂ CONTROLUL PRIMAR ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI DEȘEURILOR?

Controlul primar al formării, utilizării, depozitării, neutralizării și evacuării deșeurilor constituie atribuția persoanelor fizice și juridice, care desfășoară activități de producție.

CARE SUNT RESTRICȚIILE ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI DEȘEURILOR?

În contextul legii privind deșeurile de producție și menajere se interzice:

- o) aruncarea deșeurilor în sistemele de drenaj și obiective acvatiche, depozitarea și prelucrarea lor pe teritoriul zonelor de protecție a bazinelor și a cursurilor de apă, în zonele de protecție sanitară a surselor de aprovizionare cu apă potabilă și a apeductelor, în spații de recreere, rezervații naturale și parcuri, precum și în fâșiile de protecție ale căilor ferate și rutiere;
- p) înhumarea și prelucrarea deșeurilor periculoase, deșeurilor de producție și menajere în perimetrul localităților urbane și rurale, în orizonturile subterane, în zonele balneoclimaterice și de agrement, precum și în alte locuri unde aceasta ar periclita calitatea mediului și sănătatea populației;
- q) introducerea în țară de deșeuri și reziduuri de orice natură, în stare brută, cu excepția maculaturii prelucrate, a deșeurilor și resturilor din fontă, fier sau oțel și a cioburilor din sticlă, destinate utilizării în calitate de materie primă secundară la întreprinderile autohtone existente, în scopul prelucrării, acumulării temporare, depozitării, înhumării sau distrugerii prin orice metode
- r) arderea deșeurilor de orice proveniență.

CARE ACȚIUNI CONSTITUIE CONTRAVENȚII ÎN DOMENIUL GESTIONĂRII DEȘEURILOR?

Constituie contravenții în domeniul gestionării deșeurilor:

- a) nerespectarea modului stabilit de colectare, păstrare, transportare, depozitare, ardere, neutralizare și evacuare a deșeurilor, care a condus sau poate să conducă la poluarea mediului;
- b) depozitarea arbitrară în locurile interzise sau utilizarea altor procedee de evacuare a deșeurilor fără autorizarea autorităților abilitate;
- c) neexecutarea dispozițiilor și prescripțiilor autorităților împuternicite cu exercitarea controlului de stat asupra depozitării, prelucrării, evacuării și înhumării deșeurilor;
- d) tănuirea sau prezentarea informațiilor false sau incomplete privind gestionarea deșeurilor, precum și evacuarea lor în caz de avarie;
- e) încălcarea regulilor de evidență și control primar în domeniul nominalizat;
- f) nerespectarea termenelor de prezentare a dărilor de seamă asupra gestionării deșeurilor;
- g) transmiterea deșeurilor periculoase unor persoane fizice sau juridice ce nu dețin autorizații pentru transportarea, păstrarea și prelucrarea lor;
- h) nerespectarea regimului și regulilor stabilite de exploatare a instalațiilor pentru prelucrarea și neutralizarea deșeurilor, precum și a locurilor pentru depozitarea ori înhumarea deșeurilor de producție, menajere și de altă natură;
- i) proiectarea și construcția întreprinderilor și altor obiective, precum și implementarea de materiale și tehnologii, care nu satisfac cerințele de securitate privind utilizarea, prelucrarea și evacuarea deșeurilor;
- j) nerespectarea altor reguli și cerințe prevăzute de prezenta lege și de alte acte normative.

CARE ACT NORMATIV REGLEMENTEAZĂ REGIMUL PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR NOCIVE?

Cadrul juridic al activităților în domeniul fabricării, depozitării, transportării și utilizării produselor și substanțelor nocive, al importului și exportului lor, în scopul excluderii, reducerii sau prevenirii impactului acestor produse și substanțe asupra omului și asupra mediului înconjurător se stabilește prin legea cu privire la produsele și substanțele nocive, nr.1236 din 03.07.1998.

CE REPREZINTĂ PRODUSUL NOCIV ȘI SUBSTANȚA NOCIVĂ?

Produsul nociv este un material, destinat utilizării în economia națională, a cărui prezență în mediul înconjurător poate dereglă funcțiile normale ale organismelor umane, vegetale și animale, ale ecosistemelor; iar substanța nocivă - orice substanță care, venind în contact cu organismele vii, le poate cauza prejudicii.

CE ÎNSEAMNĂ ÎNCĂRCĂTURI PERICULOASE?

Încărcături periculoase sunt substanțe, materiale, articolele fabricate din ele, precum și deșeurile acestora care, în virtutea stării lor fizice, proprietăților chimice și biologice, în procesul de transportare și depozitare pot genera pericole pentru viața și sănătatea oamenilor, pot polua mediul înconjurător.

CE CONSTITUIE REGIM AL PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR NOCIVE?

Regim al produselor și substanțelor nocive este un sistem de norme și reguli care reglementează activitățile în domeniul fabricării, livrării, transportării, depozitării, manipulării, utilizării, importării și exportării acestor produse și substanțe, precum și cultivarea plantelor în scopul obținerii substanțelor nocive.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR CENTRALE ÎN REGLEMENTAREA REGIMULUI PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR NOCIVE?

Ministerul Sănătății:

- exercită controlul de stat asupra respectării legislației privind regimul produselor și substanțelor nocive;
- instituie, ține și actualizează Registrul național al substanțelor chimice potențial toxice;
- actualizează Regulamentul privind modul de utilizare și neutralizare a produselor și substanțelor nocive și a deșeurilor lor;
- avizează Regulamentul privind modul de transportare, păstrare și utilizare a îngrășămintelor minerale și a pesticidelor și Lista preparatelor chimice și biologice de protecție și de stimulare a creșterii plantelor;
- autorizează activitățile în domeniul utilizării produselor și substanțelor nocive;
- aprobă concentrațiile maxime admise de substanțe nocive în sol, în apă, în aer și în produsele alimentare;
- efectuează expertiza toxico-igienică a substanțelor chimice potențial toxice și avizează înregistrarea lor;

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare:

- exercită controlul departamental asupra respectării legislației la gestionarea pesticidelor și a îngrășămintelor minerale;
- întocmește Lista preparatelor chimice și biologice de protecție și de stimulare a creșterii plantelor și o prezintă spre aprobare Consiliului republican interdepartamental pentru aprobarea produselor chimice și biologice de protecție și de stimulare a creșterii plantelor;
- atestă produsele chimice și biologice de protecție și de stimulare a creșterii plantelor, ține evidența strictă a aplicării pesticidelor în agricultură;
- organizează rețeaua de laboratoare pentru analiza și controlul calității pesticidelor și îngrășămintelor minerale, controlul respectării normelor stabilite de concentrare a acestora în sol, în furaje, în produsele alimentare vegetale și animale.

Ministerul Mediului:

- exercită controlul de stat asupra respectării legilor și altor acte normative referitoare la protecția mediului înconjurător în procesul de fabricare, depozitare, transportare, utilizare, neutralizare și înhumare a produselor și substanțelor nocive și a deșeurilor lor;
- coordonează Regulamentul privind modul de utilizare și neutralizare a produselor și substanțelor nocive și a deșeurilor lor, Regulamentul privind modul de transportare, păstrare și utilizare a îngrășămintelor minerale și a pesticidelor, Lista preparatelor chimice și biologice de protecție și de stimulare a creșterii plantelor;

- coordonează Registrul național al substanțelor chimice potențial toxice, amplasarea platformelor specializate pentru neutralizarea și înhumarea produselor și substanțelor nocive inutilizabile și a deșeurilor lor.

Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne în comun cu Ministerul Mediului:

- Coordonează și supraveghează importul, exportul, transportarea, utilizarea și neutralizarea produselor și substanțelor nocive (chimice, biologice, explozive, inflamabile);
- autorizează importul și exportul produselor și substanțelor nocive, precum și transportul încărcăturilor periculoase pe teritoriul țării;
- înregistrează și aprobă listele încărcăturilor periculoase;
- aprobă listele agenților economici care utilizează produse și substanțe nocive, precum și listele unităților autorizate cu transportarea încărcăturilor periculoase;
- elaborează și aprobă, de comun acord cu Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, decontul forțelor și mijloacelor necesare pentru prevenirea situațiilor de avarie la transportarea și utilizarea produselor și substanțelor nocive, precum și pentru înlăturarea consecințelor eventualelor avarii; supraveghează respectarea de către persoanele fizice și juridice a cerințelor protecției civile la fabricarea și utilizarea produselor și substanțelor nocive și la transportarea încărcăturilor periculoase;
- coordonează măsurile preconizate de autoritățile administrației publice locale în vederea prevenirii și înlăturării consecințelor eventualelor avarii și incendii.

Ministerul Economiei efectuează reglementarea de stat a chestiunilor ce țin de asigurarea securității persoanelor care în activitatea lor vin în contact cu produse și substanțe nocive.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ÎN DOMENIUL REGLEMENTĂRII REGIMULUI PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR NOCIVE?

Autoritățile administrației publice locale în comun cu autoritățile teritoriale pentru sănătate și pentru mediu:

- stabilesc perimetrele pentru amplasarea depozitelor destinate stocării produselor și substanțelor nocive;
- întocmesc anual listele agenților economici din teritoriul administrat care fabrică, utilizează ori comercializează substanțe deosebit de nocive și listele întreprinderilor de transport autorizate cu transportarea încărcăturilor periculoase pe teritoriul dat și prezintă aceste liste spre aprobare Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne și Ministerul Mediului;
- elaborează și aprobă decontul forțelor și mijloacelor necesare pentru prevenirea situațiilor de avarie, precum și pentru înlăturarea consecințelor eventualelor avarii pe teritoriul administrat;
- aprobă anual, de comun acord cu organele de resort, măsurile de protecție a populației din teritoriul administrat și a mediului înconjurător contra efectelor negative ale produselor și substanțelor nocive;
- asigură menținerea într-o stare tehnică satisfăcătoare a mijloacelor de înștiințare a populației din teritoriul administrat în caz de pericol cauzat de calamități naturale, de utilizarea produselor și substanțelor nocive sau de avarii tehnogene;
- informează imediat Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, Ministerul Mediului și Ministerul Sănătății în cazul evacuării de substanțe deosebit de nocive în mediul înconjurător și iau măsuri pentru înlăturarea consecințelor acestor evacuări;
- supraveghează, în comun cu autoritățile teritoriale pentru agricultură, respectarea reglementărilor privind transportarea, depozitarea, păstrarea și utilizarea pesticidelor și îngrășămintelor minerale.

CARE ESTE MODALITATEA DE AUTORIZARE A ACTIVITĂȚILOR CE ȚIN DE GESTIONAREA DEȘEURILOR?

Depozitarea (înhumarea) și păstrarea deșeurilor se efectuează în locuri și obiective destinate pentru aceasta de autoritățile administrației publice locale în cazurile când depozitarii dețin autorizații speciale, în care este indicat volumul deșeurilor în limitele stabilite. Eliberarea autorizațiilor și stabilirea limitelor de depozitare (înhumare) a deșeurilor se efectuează în temeiul Legii privind protecția mediului înconjurător, în modul stabilit de autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător. Persoanele fizice și juridice sunt obligate să se conformeze termenului de valabilitate a autorizației, procedurii de prelungire a acestuia și limitelor stabilite de depozitare (înhumare) a deșeurilor. Locurile de depozitare sunt utilizate numai pentru deșeurile indicate în autorizație. Normele și modul de depozitare provizorie a deșeurilor pe teritoriul întreprinderilor și organizațiilor se stabilesc de către autoritățile pentru protecția mediului de comun acord cu cele ale supravegherii sanitare.

CARE ESTE MODALITATEA DE AUTORIZARE A ACTIVITĂȚILOR CE ȚIN DE GESTIONAREA PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR NOCIVE?

Activitățile în domeniul fabricării și utilizării produselor și substanțelor nocive în scopuri medicinale, sanitaro-veterinare, industriale, agricole, silvice, instructive, științifice și comerciale, precum și în domeniul importului și exportului lor, se efectuează în baza autorizațiilor eliberate și înregistrate de organele abilitate ale Ministerului Sănătății, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Mediului, Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne.

Se interzice importul, depozitarea și utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor minerale fără licența ori autorizația eliberată de organele abilitate.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE ÎN DOMENIUL GESTIONĂRII PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR NOCIVE?

Persoanele fizice și juridice au următoarele obligații:

- să respecte la fabricarea, utilizarea, păstrarea, transportarea, prelucrarea, neutralizarea și înhumarea produselor și substanțelor nocive, la importul și exportul lor regulile sanitare și normativele tehnice de utilizare, să întreprindă măsuri de prevenire și de înlăturare a efectelor nocive asupra omului și asupra mediului înconjurător;
- să țină un registru special al produselor și substanțelor nocive utilizate, să prezinte, la cerere, acest registru autorităților pentru mediu și pentru sănătate.

Nerespectarea acestor cerințe, care generează ori poate genera poluarea mediului și periclitarea sănătății populației, atrage după sine interzicerea, în baza deciziilor adoptate de organele centrale de control, a fabricării și utilizării produselor și substanțelor nocive.

CINE EFECTUEAZĂ CONTROLUL ASUPRA RESPECTĂRII CADRULUI LEGAL DIN DOMENIUL MANAGEMENTULUI PRODUSELOR ȘI SUBSTANȚELOR NOCIVE?

Controlul asupra respectării prevederilor legislației din domeniu este exercitat de organele centrale de specialitate ale administrației publice conform competențelor menționate mai sus și și legislației în vigoare.

CINE REPARĂ PREJUDICIILE CAUZATE SĂNĂTĂȚII OMULUI ȘI MEDIULUI PRIN NERESPECTAREA PREVEDERILOR LEGALE?

Prejudiciile cauzate sănătății omului și mediului înconjurător ca urmare a nerespectării prevederilor legale privind managementul deșeurilor, precum și a importului, fabricării, utilizării, prelucrării, depozitării, transportării și înhumării produselor și substanțelor nocive sunt reparate integral de culpabili conform legislației.

EVALUAREA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI ȘI EXPERTIZA ECOLOGICĂ A DOCUMENTAȚIEI DE PROIECT

Cadru juridic de funcționare a mecanismului de evaluare a impactului asupra mediului al unor proiecte publice și private sau al unor genuri de activitate planificate, pentru asigurarea prevenirii sau minimizării, la etapele inițiale, a impactului negativ asupra mediului și sănătății populației reprezintă legea nr. 86 din 29.05.2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.

CE SE SUBÎNȚELEGE PRIN IMPACTUL ASUPRA MEDIULUI?

Prin impactul asupra mediului, în condițiile legii, se subînțelege schimbările directe sau indirecte ale mediului, provocate de realizarea unor activități planificate care afectează sau pot afecta atât sănătatea omului, cât și diversitatea biologică, solul, subsolul, apa, aerul, clima, landsaftul, bunurile materiale, patrimoniul cultural, precum și interacțiunea dintre factorii enumerați.

CE REPREZINTĂ EVALUAREA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI?

Evaluare a impactului asupra mediului reprezintă procedura efectuată conform Legii nr.86/2014 pentru evaluarea impactului eventual al activității planificate asupra mediului, precum și pentru elaborarea propunerilor privind prevenirea și minimizarea impactului negativ sau, în cazul încălcării cerințelor prevăzute de această lege, pentru interzicerea demarării activității planificate.

CARE SUNT DOMENIILE DE APLICARE A EVALUĂRII IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR?

Evaluarea impactului asupra mediului trebuie să scoată în evidență, să descrie și să evalueze, în mod corespunzător, în fiecare caz în parte, efectele directe și indirecte ale activității planificate asupra următorilor factori:

- populație, faună și floră;
- sol, subsol, apă, aer, climă și landsaft;
- bunuri materiale și patrimoniu cultural;
- interacțiunea dintre factorii menționați la și consecințele lor pe termen lung, precum și consecințele cumulative.

CARE ACTIVITĂȚI PLANIFICATE SUNT SUPUSE ÎN MOD OBLIGATORIU ȘI PENTRU CARE TREBUIE STABILITĂ NECESITATEA EVALUĂRII IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI?

Lista activităților planificate supuse în mod obligatoriu evaluării impactului asupra mediului, precum și lista activităților planificate pentru care trebuie stabilită necesitatea evaluării impactului asupra mediului sunt menționate în anexele 1,2 la Legea nr. 86/2014

CE SE ARE ÎN VEDEREA PRIN ACTIVITATE PLANIFICATĂ?

Activitate planificată este un proiect public sau privat ori gen de activitate planificată, care constă în construcția de obiecte noi, extinderea, reconstrucția, modernizarea, reprofilarea, planificarea unor genuri noi de activitate, dobândirea sau utilizarea resurselor naturale, influența asupra teritoriului sau landsaftului neatins sau puțin modificat de activitatea omului, precum și alte acțiuni a căror efectuare sau al căror rezultat final poate avea impact semnificativ asupra mediului.

CINE POATE FI INIȚIATOR AL ACTIVITĂȚII PLANIFICATE?

Inițiator poate fi persoană fizică sau juridică, inclusiv unitățile publice și administrativ-teritoriale, care solicită obținerea dreptului de realizare a activității planificate.

CINE FINANȚEAZĂ ACTIVITĂȚILE DE EVALUARE A IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR?

Cheltuielile ce țin de elaborarea și prezentarea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, precum și de informare, de organizare a consultărilor publice, traducere a documentației

privind evaluarea impactului asupra mediului, în cazul impactului transfrontalier, sunt suportate de inițiator.

CÂND ȘI CUI SE DEPUNE CEREREA PRIVIND ACTIVITATEA PLANIFICATĂ?

Cererea se depune după efectuarea studiului de fezabilitate privind activitatea planificată organului central de mediu al administrației publice.

CARE ESTE CONȚINUTUL CERERII PRIVIND ACTIVITATEA PLANIFICATĂ?

Cererea va conține informația privind activitatea planificată și cel puțin două soluții (alternative) cu privire la locul și tipul tehnologiilor utilizate, cu indicarea impactului posibil asupra mediului și a aspectelor sociale și economice ale acestui impact. Conținutul cererii privind activitatea planificată este prevăzut în anexa nr.3 la Legea nr.86/2014.

Cererea depusă constituie temei pentru efectuarea de către organul central de mediu al administrației publice a evaluării prealabile.

CARE POT FI DECIZIILE PE REZULTATELE EVALUĂRII PREALABILE?

În urma evaluării prealabile, organul central de mediu al administrației publice aprobă una din următoarele decizii:

- activitatea planificată urmează a fi supusă evaluării impactului asupra mediului în context transfrontalier;
- activitatea planificată urmează a fi supusă evaluării impactului asupra mediului la nivel național;
- nu este necesară efectuarea evaluării impactului asupra mediului.

Decizia cu privire la evaluarea prealabilă se comunică inițiatorului, autorității/autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea pe al căror teritoriu se va desfășura activitatea planificată și se plasează pe pagina web a autorității central de mediu în termen de 5 zile lucrătoare de la data aprobării.

Dacă autoritatea central de mediu decide că pentru activitatea planificată nu este necesară efectuarea evaluării impactului asupra mediului, se elaborează documentația tehnică, care se supune expertizei ecologice de stat.

CINE ELABOREAZĂ DOCUMENTAȚIA PRIVIND EVALUAREA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI?

Elaborarea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului poate fi realizată de către persoane juridice care au dreptul de a desfășura acest gen de activitate, atât din Republica Moldova, cât și din alte țări.

Inițiatorul este în drept să solicite de la autoritatea central de mediu, instituțiile publice, autoritățile administrației publice locale informația necesară pentru pregătirea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, în conformitate cu procedura și termenele stabilite de legislația în vigoare.

Dacă în cadrul pregătirii documentației privind evaluarea impactului asupra mediului inițiatorul decide să renunțe la activitatea planificată, acesta comunică decizia sa autorității central de mediu. Informația prezentată cu privire la renunțare se plasează pe pagina web oficială a acesteia.

Documentația privind evaluarea impactului asupra mediului constituie bază pentru elaborarea capitolului „Protecția mediului” din documentația de proiect.

CARE ESTE PROCEDURA DE EXAMINARE ȘI DISCUTARE A DOCUMENTAȚIEI PRIVIND EVALUAREA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI?

Inițiatorul prezintă documentația privind evaluarea impactului asupra mediului spre examinare autorității central de mediu, care o plasează pe pagina sa web oficială și o examinează în termen de 60 de zile de la data prezentării acesteia.

La indicația acestei autorități, inițiatorul prezintă spre examinare documentația privind evaluarea impactului asupra mediului autorităților administrației publice centrale de profil și autorității administrației publice locale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se va realiza activitatea planificată. Comentariile la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului se prezintă inițiatorului în scris de către organele menționate în termen de 50 de zile de la prezentarea documentației, copii de pe comentarii fiind transmise totodată autorității central de mediu.

Autoritatea administrației publice locale, în termen de 5 zile de la primirea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, plasează documentația respectivă într-un loc accesibil publicului, informează despre aceasta inițiatorul, autoritatea central de mediu și publicul și comunică datele despre persoana care oferă sprijin inițiatorului în organizarea dezbaterilor publice.

Inițiatorul plasează pe pagina sa web oficială documentația privind evaluarea impactului asupra mediului sau asigură accesul publicului la aceasta prin intermediul altor mijloace. După prezentarea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, inițiatorul publică, în cel puțin unul din ziarele naționale și în unul local, anunțul privind posibilitatea publicului de a se familiariza cu conținutul acesteia, de a prezenta pe marginea ei comentarii scrise și de a participa la dezbaterile publice pe marginea documentației menționate. Comentariile publicului vor fi prezentate inițiatorului în termen de 30 de zile de la asigurarea accesului publicului, copii de pe acestea fiind transmise totodată autorității central de mediu.

Inițiatorul este obligat să examineze opinia publicului prin intermediul consultărilor publice. În urma totalurilor dezbaterilor publice și comentariilor parvenite în scris, inițiatorul întocmește un raport privind participarea publicului, care este parte componentă a documentației privind evaluarea impactului asupra mediului. Inițiatorul prezintă raportul autorității central de mediu în termen de 50 de zile de la depunerea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului. Conținutul raportului privind participarea publicului este specificat în anexa nr. 7 la legea nr.86/2014.

Autoritatea centrală de mediu participă la toate dezbaterile publice privind impactul activității planificate.

Autoritatea central de mediu, până la emiterea acordului de mediu, desfășoară consultări cu inițiatorul referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului. La consultări pot participa, după caz, autoritățile care ar putea fi interesate de activitatea planificată, prin natura responsabilităților lor specifice în materie de mediu.

CARE ESTE PROCEDURA DE DESFĂȘURARE A DEZBATERILOR PUBLICE?

Dezbaterile publice referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului se desfășoară pentru:

- a) realizarea dreptului publicului de participare la dezbateri și la luarea deciziilor importante de mediu;
- b) luarea în considerație a obiecțiilor și a propunerilor publicului referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului și adoptarea deciziilor ce țin de realizarea activității planificate;
- c) găsirea de soluții reciproc acceptabile pentru inițiator și pentru public de prevenire și minimizare a impactului negativ asupra mediului în urma realizării activității planificate.

Dezbaterile publice se desfășoară pe teritoriul autorității administrației publice locale unde va fi realizată activitatea planificată. După prezentarea documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, inițiatorul, împreună cu autoritatea administrației publice locale, stabilește locul, data și ora desfășurării dezbaterilor publice.

Inițiatorul informează publicul despre desfășurarea dezbaterilor publice prin publicarea anunțurilor în mass-media și plasarea lor pe pagina sa web oficială. Autoritatea administrației publice locale, de asemenea, plasează anunțul cu privire la desfășurarea dezbaterilor publice pe pagina sa web, în sediul său și în alte locuri publice. Anunțul se plasează cu cel puțin 10 zile înainte de începerea dezbaterilor publice.

Rezultatele dezbaterilor publice se consemnează într-un proces-verbal, cu indicarea numărului total de participanți, a listei întrebărilor, a obiecțiilor și propunerilor parvenite în procesul de desfășurare a dezbaterilor publice referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului.

Procesul-verbal se întocmește în termen de 3 zile de la data desfășurării dezbaterilor publice și se semnează de președintele ședinței privind dezbaterile publice.

Dacă în procesul desfășurării dezbaterilor publice referitoare la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului nu au fost oferite răspunsuri la întrebările formulate, inițiatorul (titularul documentației privind evaluarea impactului asupra mediului) transmite răspunsurile, în termen de 15 zile de la data desfășurării dezbaterilor publice, autorilor întrebărilor pe adresele poștale și electronice indicate în procesul înregistrării.

CE REPREZINTĂ ȘI CINE ELIBEREAZĂ ACORDUL DE MEDIU?

Acord de mediu reprezintă actul permisiv, emis de organul central de mediu al administrației publice, prin care sunt stabilite condițiile și, după caz, măsurile pentru protecția mediului care trebuie respectate în cazul realizării proiectului și se eliberează gratuit. Acordul de mediu este valabil 4 ani. Dacă la expirarea termenului menționat inițiatorul nu a obținut actul permisiv pentru desfășurarea activității planificate, acesta urmează să reia întregul proces de evaluare a impactului asupra mediului, începând cu depunerea cererii.

CARE ESTE PROCEDURA DE INFORMARE PRIVIND APROBAREA ACTIVITĂȚII PLANIFICATE?

Autoritatea administrației publice locale care a eliberat actul permisiv de realizare a activității planificate pentru care a fost emis un acord de mediu informează în scris autoritatea centrală de mediu despre eliberarea actului permisiv, în termen de 10 zile de la data emiterii acestuia.

Autoritatea centrală de mediu plasează pe pagina sa web oficială copia actului permisiv de realizare a activității planificate. Inițiatorul, în termen de 10 zile, informează publicul despre primirea actului permisiv prin publicarea anunțurilor în mass-media și plasarea lor pe pagina sa web oficială.

CE REPREZINTĂ EXPERTIZA ECOLOGICĂ?

Expertiză ecologică este un gen de activitate în domeniul protecției mediului înconjurător, constând în aprecierea prealabilă a influenței activităților economice preconizate asupra stării mediului, a corespunderii parametrilor acestor activități actelor legislative și altor acte normative, normelor și standardelor în vigoare.

CARE SUNT SUBIECȚII EXPERTIZEI ECOLOGICE?

Subiecții expertizei ecologice sunt:

- a) Inspectoratul Ecologic de Stat care efectuează expertiza ecologică de stat în condițiile Legii privind expertiza ecologică, nr. 851 din 20.05.1996, Legii privind protecția mediului înconjurător, nr.1515/1993, Hotărârea Guvernului nr. 77 din 30.04.2004.
- b) Ministere și departamente care efectuează expertiza ecologică departamentală în organizațiile și întreprinderile din subordine.
- c) Asociațiile obștești care organizează și efectuează expertiza ecologică obștească în condițiile legii nr.851//996 (capitolul III).

Rezultatele expertizelor ecologice departamentale și obștești au caracter de recomandare.

CARE SUNT SCOPURILE EXPERTIZEI ECOLOGICE?

Expertiza ecologică a documentației pentru obiectele și activitățile economice preconizate, la etapa de planificare și proiectare, se efectuează în scopul:

- a) adoptării unor decizii argumentate și aprobării actelor care prevăd utilizarea resurselor naturale și măsuri de protecție a mediului înconjurător și componentelor lui;
- b) prevenirii sau minimizării eventualului impact direct, indirect sau cumulativ al obiectelor și activităților economice preconizate asupra mediului înconjurător, componentelor lui, ecosistemelor și sănătății populației;
- c) menținerii echilibrului ecologic, fondului genetic și biodiversității, creării condițiilor optime de viață pentru oameni;
- d) corelării dezvoltării social-economice cu capacitățile ecosistemelor.

CARE SUNT PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE EXPERTIZEI ECOLOGICE?

Principiile de bază ale expertizei ecologice sunt:

- a) prezumția că orice activitate economică sau altă activitate materială preconizată care presupune utilizarea resurselor naturale poate dăuna mediului;
- b) efectuarea în mod obligatoriu a expertizei ecologice de stat înainte de adoptarea deciziilor privind realizarea obiectelor;
- c) aprecierea complexă a influenței activității economice preconizate asupra mediului înconjurător;
- d) fundamentarea științifică, obiectivitatea și legalitatea avizelor expertizei ecologice;
- e) transparența, participarea asociațiilor obștești și luarea în considerare a opiniei publice.

PENTRU CARE OBIECTE ÎN MOD OBLIGATORIU SE SUPUNE EXPERTIZEI ECOLOGICE DE STAT DOCUMENTAȚIA DE PROIECT?

Expertiza ecologică de stat este obligatorie pentru documentația de proiect pentru obiectele și activitățile economice preconizate care influențează sau pot influența asupra stării mediului înconjurător și/sau prevăd folosirea resurselor naturale, indiferent de destinație, amplasare, tipul de proprietate și subordonarea acestor obiecte, volumul investițiilor capitale, sursa de finanțare și modul de execuție a lucrărilor de construcții (ca ex: proiecte vizând dezvoltarea socio-economică a raionului, municipiului, orașului, satului; alimentarea cu căldură, apă, gaze, energie electrică; construcția sistemelor de canalizare; urbanismul și amenajarea teritoriului în localitățile urbane și rurale; amplasarea și amenajarea platformelor pentru deșeuri industriale, menajere, agricole și reziduuri toxice, construcția sau amplasarea instalațiilor de prelucrare, neutralizare sau distrugere a acestor deșeuri și reziduuri; alte activități care pot afecta starea mediului înconjurător, prevăzute de Legea nr.851/1996 (art.6).

CARE SUNT DREPTURILE CETĂȚENILOR ȘI ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI ÎN DOMENIUL ORGANIZĂRII EXPERTIZEI ECOLOGICE OBȘTEȘTI?

Cetățenii și asociațiile obștești au dreptul:

- să înainteze organelor sistemului expertizei ecologice de stat propuneri și obiecții privind proiectele obiectelor economice concrete, noile activități și tehnologii;
- să solicite organelor sistemului expertizei ecologice de stat informații privind rezultatele expertizării noilor obiecte și activități economice preconizate;
- să organizeze expertiza ecologică obștească a documentației de proiect și planificare pentru obiectele economice noi și potențial periculoase pentru mediul înconjurător.

CARE SUNT DREPTURILE ASOCIAȚIILOR OBȘTEȘTI ÎN DOMENIUL EFECTUĂRII EXPERTIZEI ECOLOGICE OBȘTEȘTI?

Asociațiile obștești care efectuează expertiza ecologică obștească au dreptul:

- să primească de la beneficiar, în volum deplin, documentația de proiect, iar în cazul în care aceasta conține secrete comerciale și/sau alte secrete apărute de lege (cu excepția secretelor de stat), în volumul care nu permite divulgarea acestor secrete;
- să ia cunoștință de documentația tehnico-normativă cu privire la efectuarea expertizei ecologice de stat;
- să participe, prin reprezentanții săi, la ședințele comisiilor de experți la care se iau în dezbateră avizele expertizei ecologice obștești.

CINE SUPOARTĂ CHELTUIELILE DE EFECTUARE A EXPERTIZEI ECOLOGICE DE STAT?

Cheltuielile legate de efectuarea expertizei ecologice de stat, cu concursul experților netitulari, a documentației de proiect pentru obiectele și activitățile economice complexe și potențial periculoase pentru mediul înconjurător, inclusiv a documentației pentru obiectele și activitățile care necesită derularea unor cercetări științifice speciale suplimentare, le suportă beneficiarul.

Cheltuielile legate de efectuarea expertizei ecologice de stat repetate le suportă organizația care a elaborat documentația prezentată pentru examinare.

Activitatea privind efectuarea expertizei ecologice obștești este finanțată din contul mijloacelor proprii ale asociațiilor obștești.

PLANUL LOCAL DE ACȚIUNI PENTRU MEDIU (PLAM)

CE ESTE PLAM ȘI CARE ESTE ROLUL ACESTUIA ÎN SAT, COMUNĂ, ORAȘ, MUNICIPIU?

Planul local de acțiune pentru mediu (PLAM) reprezintă un proces de planificare a resurselor disponibile pentru soluționarea problemelor și aspectelor de mediu, definitivarea priorităților și planificarea implementării acestora prin prisma unui sistem de colaborare și parteneriat între comunitate, autorități locale și structurile de finanțare.

PLAM reprezintă un punct de pornire deosebit de important în dezvoltarea durabilă a comunității și oferă disponibilitatea acestora de a aborda și examina adecvat principalele aspecte de mediu care afectează în mod responsabil atât sănătatea umană cât și sănătatea ecosistemelor din regiune.

PLAM reprezintă un cadru de abordare a evaluării problemelor de mediu din punct de vedere a priorităților de elaborare a soluțiilor reale în mod eficient și cu costuri acceptabile.

PLAM reflectă un set de măsuri care pot fi puse în aplicare prin acțiuni imediate, pe termen scurt, având în vedere ca aceste măsuri să fie în concordanță cu obiectivele pe termen lung din domeniul economic, social și al protecției mediului înconjurător.

Prin PLAM se stabilesc foarte clar care sunt obiectivele și acțiunile care trebuie întreprinse pentru soluționarea problemelor de mediu, în funcție de responsabilitățile și posibilitățile administrației publice și ale instituțiilor locale în ceea ce privește coordonarea eficientă în această activitate.

PLAM asigură dreptul publicului de acces liber la informația de mediu și în procesul de luare a deciziilor de mediu, una dintre cele mai eficiente căi de participare a publicului în procesul de decizie al autorității locale.

PLAM oferă posibilitatea întâlnirii diverselor grupuri de persoane cu idei și interese, lucrând împreună pe o perioadă bine determinată pentru obținerea consensului asupra priorităților și acțiunilor prin care pot fi soluționate problemele de mediu.

Obiectivele PLAM trebuie să fie realiste, să poată fi atinse într-o anumită perioadă de timp și cu un buget asigurat, estimate în funcție de sursele de finanțare existente. Planul trebuie concentrate pe priorități pe termen scurt și mediu, fără a compromite și o viziune a comunității asupra obiectivelor pe termen lung.

CARE AR FI OBIECTIVELE CUPRINSE ÎN PLAM?

Principalele obiective cuprinse în PLAM ar putea fi:

- identificarea, stabilirea și evaluarea unor priorități de acțiuni în domeniul mediului în conformitate cu necesitățile comunității (ex: aprovizionarea cu apă și sanitație, conservarea biodiversității, administrarea deșeurilor, etc.);
- respectarea prevederilor legale și reglementărilor stabilite în domeniul mediului (ex: la construcția și exploatarea obiectelor cu menire de protecție a mediului, economice în zonele de protecție a componentelor de mediu, etc.);
- monitorizarea acțiunilor și asigurarea unei baze de date privind utilizarea resurselor naturale sub aspect cantitativ și calitativ;
- întărirea capacității autorității locale, organizațiilor neguvernamentale (ONG) de a gestiona și implementa programe/proiecte de mediu;
- îmbunătățirea participării publicului la luarea deciziei pentru a schimba atitudinea și percepția populației în ceea ce privește abordarea problemelor de mediu, conștientizarea publicului, creșterea responsabilității acestuia și sprijinului acordat în realizarea acțiunilor planificate;
- întărirea capacității instituțiilor locale, promovarea parteneriatului între cetățeni, reprezentanții autorităților locale, ONG-urilor și mediul de afaceri.

CARE SUNT PRINCIPALELE ETAPE PARCURSE ÎN PROCESUL DE ELABORARE A PLAM?

a) Lansarea proiectului și identificarea problemelor de mediu locale

Primul pas în inițierea planului este identificarea părților interesate/ persoanele cheie ce trebuie implicate în PLAM. Care sunt organizațiile, sectoarele de afaceri, instituțiile publice care ar putea avea interes direct în protecția mediului? Apoi se organizează prima întâlnire publică cu participarea membrilor echipei formate din reprezentanții autorității locale, organelor de mediu și sănătate, unităților economice, profesioniști în domeniul mediului din cadrul instituțiilor de învățământ, locuitorii comunității, mass-media (în caz de există), unde cei prezenți își exprimă disponibilitatea de a face parte din Echipă. Concomitent la această întâlnire se identifică problemele de mediu importante pentru comunitate și grupate pe factori de mediu-apa, aer, sol, biodiversitate, managementul deșeurilor și altele.

b) Evaluarea problemelor de mediu

Evaluările de mediu descriu efectul problemelor de mediu, exprimat prin riscul asupra sănătății populației mediului și calității vieții. Se i-a în considerație sursa poluantă, factorul poluant, dimensiunea impactului, tipul de impact și se prioritizează problemele de mediu spre soluționare.

c) Prioritizarea acțiunilor necesare rezolvării problemelor locale de mediu

Se selectează acțiuni prioritare pe fiecare categorie de problem de mediu-apă, aer, biodiversitate sol și deșeuri, iar mai apoi după importanța soluționării se obține o ierarhie a prioritizării acțiunilor de mediu.

d) Stabilirea obiectivelor generale, specific și acțiunile necesare rezolvării problemelor de mediu

Pentru fiecare component de mediu-apă, aer, biodiversitate și managementul deșeurilor se stabilesc obiective generale și specifice, indicatorii, activitățile pentru îndeplinirea obiectivelor, responsabilii pentru realizarea activităților, termenele de realizare și costurile.

Planul Local de Acțiune pentru Mediu se aprobă de Consiliul local.

NECESITATEA REVIZUIRII PLAM

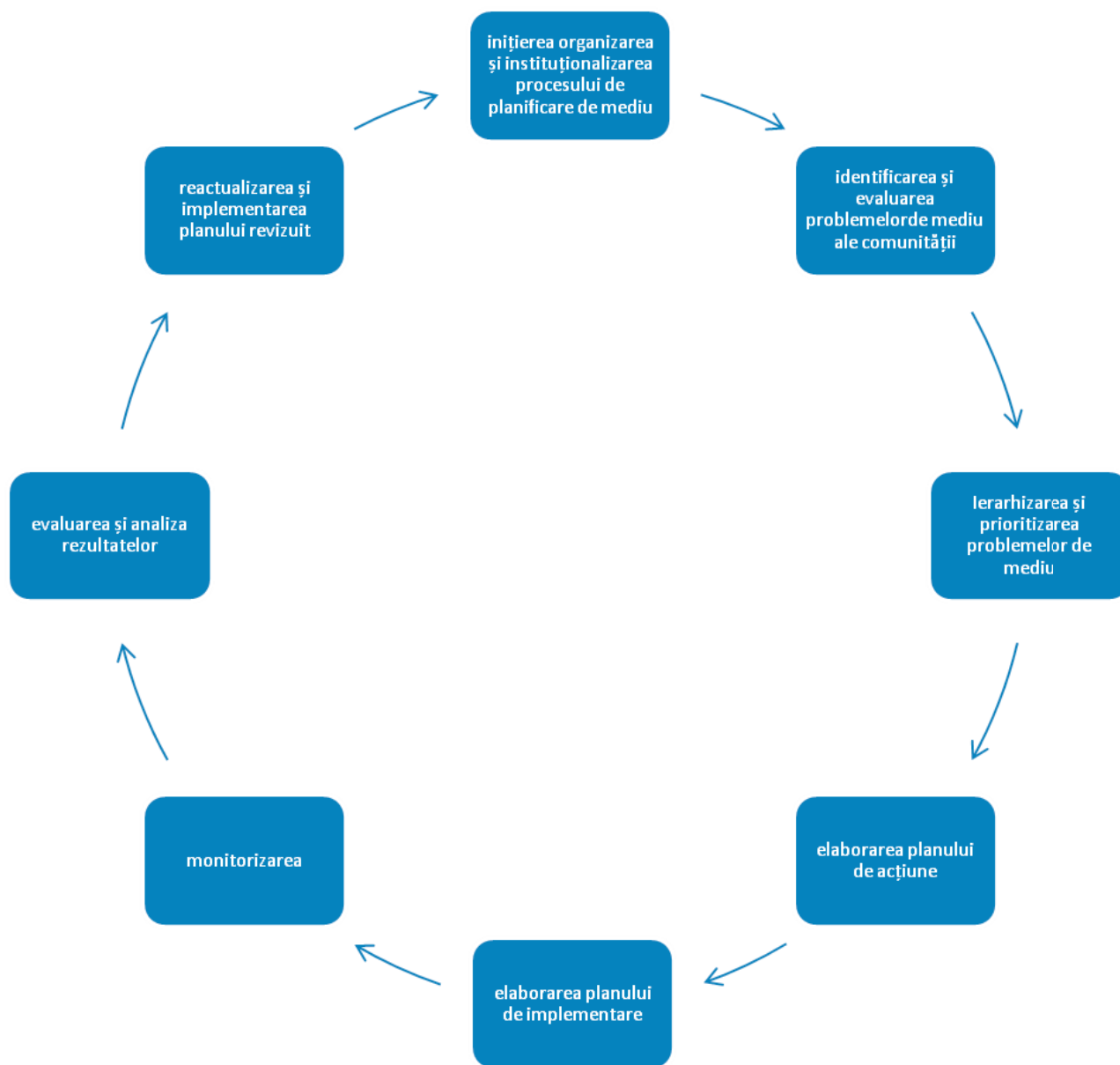
Având în vedere dinamica acțiunilor întreprinse în domeniul protecției mediului și noile cerințe determinate de angajamentele asumate în procesul de aderare la UE, revizuirea actelor legislative normative și ajustarea acestora la cerințele și standardele europene, precum și cele realizate din calendarul PLAM se impune revizuirea acestuia pe parcurs.

Se evaluează situația măsurilor realizate, realizate în avans, în curs de realizare, nerealizate, amânate și anulate, până la data revizuirii PLAM și măsurile care au rămas de implementat.

La această etapă se iau în considerație modificările apărute în starea mediului, în situația socio-economică a comunității, în legislația de protecție a mediului, în tehnologiile de producție și de protecție a mediului înconjurător.

Ciclul elaborării și implementării PLAM cuprinde etapele formulate în figura nr.1

Figura nr.1 Ciclul elaborării și implementării Planului local de acțiune de mediu

SERVICIILE PUBLICE DE APROVIZIONARE CU APĂ ȘI CANALIZARE

Cadrul legal pentru înființarea, organizarea, gestionarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului constituie Legea nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

CE ACTIVITĂȚI CUPRINDE ÎN SINE SERVICIUL PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE CANALIZARE?

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare cuprinde totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general efectuate în scopul captării, tratării, transportului, înmagazinării și distribuirii apei potabile sau tehnologice la toți consumatorii de pe teritoriul unei sau al mai multor localități, precum și în scopul colectării, transportului, epurării și evacuării apelor uzate.

DE CĂTRE CINE SE ÎNFIINȚEAZĂ ȘI SE GESTIONEAZĂ SERVICIUL PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANALIZARE?

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se înființează, se organizează și se gestionează de autoritățile administrației publice locale pentru satisfacerea necesităților colectivităților locale.

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se furnizează prin crearea și exploatarea unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice, denumită sistem public de alimentare cu apă și de canalizare.

În localitățile rurale se poate organiza, după caz, doar serviciul public de alimentare cu apă.

CARE SUNT COMPETENȚELE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE?

Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi:

- elaborează și implementează planuri proprii de dezvoltare și de funcționare, pe termen scurt, mediu și lung, a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în conformitate cu planurile urbanistice generale, cu programele de dezvoltare social-economică a unității administrativ-teritoriale, precum și potrivit angajamentelor internaționale în domeniul de protecție a mediului;
- înființează, organizează, coordonează, monitorizează și controlează funcționarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, în condițiile legii;
- aprobă tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă și de canalizare și pentru serviciile auxiliare furnizate de către operatori consumatorilor, calculate în conformitate cu metodologiile elaborate și aprobate de către Agenție;
- administrează sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare ca parte a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale respective;
- aprobă regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- decid asocierea unităților administrativ-teritoriale în vederea înființării și organizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și a încurajării investițiilor în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- delegă gestiunea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și a bunurilor publice corespunzătoare conform legislației în vigoare;
- participă cu mijloace financiare și/sau cu bunuri la constituirea patrimoniului operatorilor pentru realizarea de lucrări și pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- contractează sau garantează, în condițiile legii, împrumuturile pentru finanțarea programelor de investiții în vederea dezvoltării sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare a localităților, pentru efectuarea de lucrări noi sau de extinderi, pentru dezvoltarea de capacități, inclusiv pentru reabilitarea, modernizarea și reechiparea sistemelor existente;
- asigură alimentarea cu apă, precum și serviciul de canalizare în situații excepționale;
- alocă compensații pentru unele categorii de consumatori casnici considerați vulnerabili, în modul și în condițiile stabilite de lege;
- decid asupra delegării către Agenție a competenței de aprobare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Municipiile Chișinău și Bălți exercită aceste competențe cu aplicarea particularităților stabilite de legislația în vigoare pentru unitățile administrativ-teritoriale respective.

CARE SUNT ACȚIUNILE ÎN CAZUL REORGANIZĂRII SAU LICHIDĂRII OPERATORULUI?

În cazul reorganizării sau lichidării operatorilor care își desfășoară activitatea în baza unor contracte de delegare a gestiunii în condițiile legii nr.303/2013, autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi organizează proceduri noi de încheiere a contractelor de delegare a gestiunii serviciului cu un nou operator.

CINE ESTE OPERATORUL?

Operatorul, în sensul legii 303/2013 este persoana juridică care dispune, dirijează, exploatează și întreține un sistem public de alimentare cu apă și de canalizare și furnizează consumatorilor serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în baza unui contract

CARE SUNT CONDIȚIILE PRIVIND ALIMENTAREA CU APĂ POTABILĂ?

Apa potabilă distribuită prin sistemele publice de alimentare cu apă este destinată pentru satisfacerea cu prioritate a necesităților gospodărești ale populației, ale instituțiilor publice, agenților economici, precum și, în lipsa apei tehnologice, pentru combaterea și stingerea incendiilor.

Apa potabilă distribuită consumatorilor trebuie să întrunească, la bransamentele acestora, condițiile de potabilitate prevăzute în normele tehnice și în reglementările legale în vigoare, precum și parametrii de debit și de presiune precizați în condițiile tehnice eliberate de către operator și în contractele de furnizare a serviciului respectiv.

La elaborarea condițiilor tehnice pentru lucrările de proiectare, operatorii se vor încadra în prevederile planului urbanistic general al localității sau în planul local de amenajare a teritoriului. În cazul în care localitatea nu dispune de planul urbanistic general actualizat sau de planul local de amenajare a teritoriului actualizat, operatorul, înainte de eliberarea condițiilor tehnice, va aproba prin decizia respectivă a autorităților publice locale planul de dezvoltare a rețelelor.

CUM SE PROCEDEAZĂ CU REȚELELE PUBLICE DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANALIZARE CONSTRUITE PE TEREN PUBLIC?

La finalizarea lucrărilor de construcție, instalațiile și rețelele publice de alimentare cu apă și de canalizare, situate pe teren public, construite de persoane fizice și/sau de persoane juridice, precum și cele construite până la intrarea în vigoare a legii nr.303/2014, indiferent de sursa de finanțare, se transmit gratuit la balanța autorității administrației publice locale sau direct operatorului în conformitate cu decizia consiliului local.

CÂND SE INTERZICE FORAREA DE NOI FÂNTÂNI ARTEZIENE PENTRU ALIMENTAREA CU APĂ?

În localitățile care dispun de sisteme publice de alimentare cu apă ai căror consumatori sunt asigurați cu apă în volum deplin se interzice forarea de noi fântâni arteziene și exploatarea celor existente pentru utilizarea apelor subterane, cu excepția cazurilor în care se obține acordul operatorului coordonat cu autoritatea administrației publice locale când:

- este necesară crearea surselor de rezervă pentru alimentarea cu apă a obiectelor de importanță strategică și pentru funcționarea normală a acestora în situații excepționale;
- cerințele de apă ale consumatorului nu pot fi acoperite integral de către operator.

ÎN CARE CAZURI SE ADMITE CONSTRUCȚIA REȚELELOR ȘI INSTALAȚIILOR PROVIZORII?

În cazurile în care este necesară alimentarea cu apă a obiectelor pentru comerțul sezonier, a celor pentru amenajarea teritoriului, gospodăriei drumurilor și a spațiilor verzi, precum și a celor aflate în construcție, operatorul are dreptul să permită construcția rețelelor și a instalațiilor provizorii. În aceste cazuri, consumurile de apă vor fi contorizate, iar plata pentru serviciul furnizat se va efectua conform indicilor contorului. Racordarea rețelelor și a instalațiilor provizorii la coloanele de distribuție a apei sau la hidranți este interzisă. În exteriorul clădirilor, rețelele provizorii se instalează în pământ la o adâncime stabilită de normele în construcții în vigoare sau în canale subterane. Instalarea rețelelor la suprafața

terenului se permite numai în cazul în care rețelele respective urmează a fi folosite doar în perioada caldă a anului.

CUM SE ASIGURĂ ALIMENTAREA CU APĂ TEHNOLOGICĂ?

Pentru satisfacerea necesităților, cum sunt stropitul străzilor și al spațiilor verzi, spălarea piețelor și a străzilor, spălarea periodică a sistemului de canalizare, spălarea autovehiculelor și consumul tehnologic al unităților industriale, se va utiliza cu precădere apa tehnologică.

Alimentarea cu apă tehnologică se asigură fie prin sisteme centralizate publice de alimentare cu apă, fie prin sisteme individuale realizate și exploatate de consumatori.

Se interzice orice legătură sau interconectare a rețelelor de alimentare cu apă tehnologică cu rețelele de alimentare cu apă potabilă și/sau cu rețelele fântânilor arteziene.

CARE SUNT CERINȚELE PRIVIND EVACUAREA APELOR UZATE ÎN SISTEMELE DE CANALIZARE?

Cantitatea de substanțe poluante în apele uzate evacuate în sistemele publice de canalizare trebuie să nu depășească concentrația maxim admisibilă. Apele uzate trebuie să corespundă prevederilor actelor normative în vigoare și ale contractului de furnizare a serviciului, astfel încât prin natura, cantitatea ori calitatea lor să nu conducă la:

- degradarea construcțiilor și instalațiilor componente ale sistemelor centralizate publice de canalizare;
- diminuarea capacității de transport a rețelelor și a canalelor colectoare;
- perturbarea funcționării normale a stației de epurare, cauzată de depășirea debitului și a încărcării sau de inhibarea proceselor de epurare;
- apariția unor pericole pentru igiena și sănătatea populației sau a personalului în procesul de exploatare a sistemului;
- apariția pericolelor de explozie.

Cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale sunt stabilite în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.950 din 25.11.2013. Preluarea în sistemele publice de canalizare a apelor uzate provenite de la întreprinderile industriale sau de la alți consumatori neracordați la rețelele publice de transportare și/sau de distribuție a apei se poate aproba numai în măsura în care capacitatea sistemelor nu este depășită din punct de vedere hidraulic sau al încărcării cu substanțe impurificatoare și doar dacă apele uzate nu conțin poluanți toxici sau care pot inhiba ori bloca procesul de epurare.

Evacuarea apelor uzate în sistemele publice de canalizare se efectuează numai în baza *autorizațiilor* de racordare și/sau de deversare întocmite în scris, eliberate de operatorii care administrează și exploatează sistemele de canalizare și care exercită controlul calității apelor recepționate și al contractelor de furnizare a serviciului de canalizare încheiate. O condiție obligatorie pentru eliberarea autorizațiilor de deversare a apelor uzate agenților economici care dispun de fântâni arteziene este deținerea autorizației de mediu pentru folosința specială a apei conform Legii apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011.

CARE SUNT CERINȚELE PRIVIND EVACUAREA APELOR UZATE EPURATE ÎN RECEPTORII NATURALI?

Evacuarea în receptorii naturali a apelor uzate epurate și depozitarea nămolurilor provenite de la stațiile de epurare se efectuează numai în condiții de calitate și de cantitate precizate în documentele de mediu eliberate de autoritățile competente și potrivit reglementărilor în vigoare din domeniul protecției calității apei și a mediului, astfel încât să se garanteze protecția și conservarea mediului. Condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă sunt prevăzute în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.802 din 09 octombrie 2013.

CARE ESTE MODALITATEA DE OBTINERE A AUTORIZAȚIILOR DE DEVERSARE A APELOR INDUSTRIALE ÎN REȚEAUA PUBLICĂ DE CANALIZARE?

Pentru obținerea autorizațiilor de deversare a apelor industriale uzate în rețeaua publică de canalizare sau pentru înnoirea acesteia, agentul economic (consumatorul) depune o cerere de forma stabilită de către operator, la care se anexează:

- documentația de proiect, avizată de Inspectoratul Ecologic de Stat – pentru unitățile economice noi sau re tehnologizate, sau cartea tehnică a gospodăririi apelor – pentru întreprinderile existente (la înnoirea acordului de racordare);
- schema sistemului de canalizare a întreprinderii;
- schema stației locale de pre-epurare a apelor uzate (dacă există);
- informația despre parametrii de evacuare a apelor industriale uzate
- normativele privind compoziția și debitele de ape industriale uzate evacuate;
- datele despre compoziția apelor uzate la deversarea în rețeaua publică: rezultatele analizelor probelor de ape uzate la debite medii și maxime, în perioadele unor cantități medii și maxime de substanțe poluante (variația sau cronograma concentrațiilor poluanților), până la și după stația locală de epurare, precum și în punctele principale ale rețelei de canalizare, după finalizarea proceselor tehnologice;
- cantitatea de nămoluri formate, metodele de prelucrare și utilizare;
- raportul despre realizarea planului de măsuri tehnico-organizatorice de reducere a debitelor de ape uzate evacuate în rețeaua publică și de respectare a valorilor admisibile ale indicatorilor de calitate și a regimului de deversare a apelor uzate (la înnoirea acordului de racordare);
- certificatele igienice și de calitate, denumirea substanțelor folosite în procesul tehnologic și componența acestora;
- ordinul privind abilitarea persoanelor responsabile (cel puțin a două persoane) pentru prelevarea probelor de ape uzate evacuate și pentru semnarea actelor respective.

CINE STABILEȘTE CONDIȚIILE DE EVACUARE A APELOR UZATE DE LA AGENȚII ECONOMICI ÎN SISTEMELE DE CANALIZARE ALE LOCALITĂȚILOR?

Stabilirea condițiilor de evacuare a apelor uzate de la agenții economici în sistemele de canalizare ale localităților, precum și a concentrațiilor maximal admisibile de poluanți în apele uzate, se efectuează de către operator, reieșind din normativele deversării limitat admisibile în emisari, eliberate în modul stabilit de legislația în vigoare.

La depunerea cererilor de racordare a agenților economici la sistemele de canalizare ale localităților, solicitantul prezintă operatorului documentația de proiect însoțită de avizul pozitiv al expertizei ecologice de stat și datele despre volumul și compoziția apelor uzate care urmează a fi evacuate în sistemul de canalizare, iar în cazul reconstrucției întreprinderii sau al extinderii capacităților de producție, prezenta și informația privind compoziția apelor uzate și graficul orar de evacuare a acestora.

CARE ESTE MODUL DE OBTINERE A AUTORIZAȚIEI DE DEVERSARE A APELOR UZATE ÎN REȚEAUA PUBLICĂ DE CANALIZARE PENTRU ÎNTREPRINDERILE NOU-CONSTRUITE SAU RECONSTRUITE?

Autorizația de deversare a apelor uzate în rețeaua publică de canalizare pentru întreprinderile nou-construite sau reconstruite/re tehnologizate se eliberează după darea în exploatare a obiectivului respectiv, construit în conformitate cu proiectul avizat de Inspectoratul Ecologic de Stat și cu condiția existenței capacităților necesare ale instalațiilor de epurare ale sistemului de canalizare al localității. În cazul în care condițiile de recepționare a apelor uzate în rețeaua publică prevăd epurarea/pre-epurarea locală a acestora, operatorul eliberează autorizația de conectare și deversare numai după darea în exploatare a stației de pre-epurare care trebuie să asigure eficiența de epurare necesară/suficientă pentru deversarea apelor uzate în rețeaua publică de canalizare a localității.

CARE SUNT CONDIȚIILE LUATE ÎN CALCUL LA PERFECTAREA AUTORIZAȚIEI DE DEVERSARE A APELOR INDUSTRIALE UZATE ÎN REȚEAUA PUBLICĂ DE CANALIZARE?

La perfectarea autorizației de deversare a apelor industriale uzate în rețeaua publică de canalizare, operatorul trebuie să examineze materialele explicative justificate prezentate de consumatorul apei, luând în calcul:

- pre-epurarea apelor industriale uzate sau a unei părți din acestea la stația de epurare locală a consumatorului;
- pre-epurarea apelor industriale uzate în comun cu ale altor întreprinderi în cadrul unor stații de epurare ale grupului de întreprinderi (dacă așa ceva există);
- reutilizarea maximă a apelor uzate epurate pentru asigurarea proceselor tehnologice cu apă tehnologică sau pentru alte folosințe;
- implementarea de tehnologii noi care oferă posibilitatea de reducere a consumului de apă sau a debitului de ape uzate, precum și a gradului lor de poluare;
- folosirea sistemelor închise de alimentare cu apă sau utilizarea repetată și succesivă a apei în procesele tehnologice ale întreprinderii;
- recuperarea substanțelor utile conținute în apele industriale uzate;
- tratarea și utilizarea nămolurilor rezultate din procesele tehnologice și din pre-epurarea apelor industriale uzate.

CERINȚELE PENTRU ELIBERAREA AUTORIZAȚIEI DE DEVERSARE A APELOR UZATE ȘI ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI PRIVIND EVACUAREA APELOR UZATE ÎN SISTEMUL DE CANALIZARE AL LOCALITĂȚII ÎN CAZUL MODIFICĂRII PARAMETRILOR NORMATIVI

Eliberarea autorizației de deversare a apelor uzate și încheierea contractului privind evacuarea apelor uzate în sistemul de canalizare al localității a apelor uzate ce necesită modificarea tehnologiei sau a parametrilor de funcționare a stației de epurare poate fi efectuată numai după îndeplinirea tuturor măsurilor necesare pentru asigurarea condițiilor de evacuare a apelor uzate epurate în emisar.

Orice modificare a indicatorilor normativi de calitate și/sau a regimului de deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare al localității, stabiliți în contractul de furnizare a serviciului de canalizare, atrage sancțiuni stipulate în contract.

CUM SE APLICĂ TARIFELE PENTRU SERVICIU DE EVACUARE A APELOR UZATE?

La deversarea de către agenții economici a apelor uzate în sistemul de canalizare al localității, ale căror volum și nivel de poluare nu depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare, se aplică tarifele în vigoare pentru serviciul de evacuare a apelor uzate.

În cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CB05), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislația în vigoare, se aplică tarife diferențiate, calculate proporțional cu indicii normativelor indicate, conform condițiilor contractuale, iar în lipsa acestor clauze în contractul obligatoriu – conform modalității stabilite prin Legea nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului și prin alte acte legislative în vigoare.

ÎN CARE CAZURI CONSUMATORII DE APĂ RECUPEREAZĂ PREJUDICIILE CAUZATE MEDIULUI?

Consumatorii care au admis deversarea în rețeaua publică de canalizare a materialelor ce au provocat ieșirea, parțială sau totală, din funcțiune a sistemului de canalizare al localității, inclusiv a stațiilor de epurare, recuperează prejudiciul în modul stabilit de legislația în vigoare. Toate litigiile apărute se soluționează în instanțele de judecată.

DE CĂTRE CINE SE STABILESC CMA DE POLUANȚI ÎN APELE UZATE?

Concentrațiile maximal admisibile de poluanți (CMA) în apele uzate pentru fiecare agent economic din teritoriul respectiv se stabilesc de către operator și se aprobă de către agenția ecologică teritorială reieșind din normativele deversărilor limitat admisibile.

CUM SE EFECTUEAZĂ FURNIZAREA SERVICIULUI PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANALIZARE?

Furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează în bază de contract încheiat între operator și consumator. Clauzele contractuale pot fi detaliate și completate în anexe sau în alte acte adiționale.

Pentru încheierea contractului cu operatorul, solicitantul depune o cerere, indicând numele și prenumele (denumirea, în cazul persoanei juridice), adresa (sediul), scopul pentru care se solicită furnizarea serviciului respectiv, debitul de apă solicitat, caracteristicile apei și regimul de furnizare dorit, debitul și caracterul apelor ce urmează a fi deversate în rețelele de canalizare, regimul deversării.

În cazul în care alimentarea cu apă a consumatorului se asigură în exclusivitate din sursele proprii ale consumatorului, contractul se încheie numai pentru serviciul de canalizare și/sau de epurare a apelor uzate. Contractarea serviciului se face în funcție de necesitățile solicitanților, precum și de posibilitățile tehnice ale operatorului. Volumele de apă furnizată sau de ape uzate recepționate sunt indicate în contract, cu excepția contractelor încheiate cu consumatorii casnici. Pe durata valabilității contractului, părțile contractante pot modifica condițiile printr-un acord adițional sau să inițieze suspendarea ori rezilierea contractului. Operatorul poate întrerupe furnizarea serviciului persoanei fizice sau persoanei juridice care nu își onorează obligațiile de plată prevăzute în contract sau care nu respectă condițiile de furnizare a serviciului.

CUM SE DETERMINĂ TARIFELE PENTRU SERVICIUL PUBLIC DE ALIMENTARE CU APĂ POTABILĂ, DE CANALIZARE ȘI EPURARE A APELOR UZATE?

Tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă, pentru serviciul public de canalizare și de epurare a apelor uzate, furnizate la nivel de raion, municipiu și oraș, se determină anual de către operator în conformitate cu Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate și se prezintă Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru avizare, iar consiliului local – pentru aprobare.

SERVICIILE PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ

Cadrul juridic unitar privind înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv monitorizarea și controlul funcționării lor constituie Legea serviciilor publice de gospodărie comunală, nr. 1402 din 24.12.2002.

CE REPREZINTĂ SERVICIILE PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ?

Servicii publice de gospodărie comunală constituite structuri autonome gestionare, atribuindu-li-se patrimoniu propriu în unitatea administrativ-teritorială respectivă.

CARE SERVICII PRESTEAZĂ SERVICIILE PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ?

Serviciile publice de gospodărie comunală asigură furnizarea/prestarea următoarelor servicii:

- a) alimentarea cu apă;
- b) alimentarea cu energie termică;
- c) canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale;
- d) salubritatea, înverzirea localităților;
- e) asigurarea cu transport public local;
- f) administrarea fondului locativ public și privat.

În funcție de necesități, prin decizii ale autorităților administrației publice locale, se pot înființa diverse structuri de gospodărie comunală, având ca obiect și alte activități decât cele prevăzute aici.

PE CARE PRINCIPII SE ORGANIZEAZĂ ȘI SE ADMINISTREAZĂ SERVICIILE PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ?

Serviciile publice de gospodărie comunală se organizează și se administrează cu respectarea următoarelor principii:

- e) dezvoltarea durabilă;
- f) responsabilitatea și legalitatea;
- g) autonomia locală;
- h) descentralizarea serviciilor publice de gospodărie comunală;
- i) antrenarea și consultarea populației în procesul de adoptare a deciziilor privind dezvoltarea infrastructurii edilitare;
- j) asocierea intercomunală și parteneriatul;
- k) corelarea cerințelor cu resursele;
- l) administrarea eficientă a bunurilor din proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale;
- m) asigurarea mediului concurențial;
- n) accesul liber la informațiile privind serviciile publice de gospodărie comunală;
- o) colaborarea strânsă dintre autoritățile publice de diferite niveluri;
- p) protecția și ocrotirea mediului natural și conservat, utilizarea rațională și păstrarea resurselor naturale.

DE CĂTRE CINE POT FI FURNIZATE SERVICII PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ?

Serviciile publice de gospodărie comunală sunt furnizate/prestate de operatori specializați (întreprinderi municipale și individuale, societăți pe acțiuni, în comandită, societăți cu răspundere limitată, întreprinderi cu alte forme juridice de organizare), care pot fi:

- a) compartimente de specialitate ale autorităților administrației publice locale;
- b) agenți economici, indiferent de forma juridică de organizare
- c) persoane fizice și/sau asociații ale acestora.

CE REPREZINTĂ SOCIETATEA ÎN COMANDITĂ?

Societate în comandită este societatea alcătuită pe baza unui contract, prin care una dintre părți, comanditarul, răspunde solidar și cu întreaga sa avere pentru obligațiile societății față de creditori, pe când cealaltă parte, comanditarul, nu răspunde decât în limitele capitalului social investit de el.

CARE SUNT ATRIBUȚIILE ȘI RESPONSABILITĂȚILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE?

Autoritățile administrației publice locale au competența exclusivă privind înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală, precum și crearea, administrarea și exploatarea bunurilor proprietate publică din infrastructura edilitară a unităților administrativ-teritoriale respective. Administrarea bunurilor din patrimoniul public, specifice sistemelor publice de gospodărie comunală ale unităților administrativ-teritoriale, se face cu diligența unui bun proprietar. În cazul gestiunii directe, numirea în funcție a managerilor-șefi se efectuează prin concurs. Atât numirea, cât și destituirea se coordonează cu autoritatea publică centrală de specialitate.

Autoritățile administrației publice locale pot adopta decizii în legătură cu:

- a) elaborarea programelor de reabilitare, extindere și modernizare a dotărilor existente, precum și a programelor de înființare a unor noi sisteme publice de gospodărie comunală, în condițiile legii;
- b) coordonarea proiectării și executării lucrărilor tehnico-edilitare în scopul realizării acestora într-o concepție unitară și corelată cu programele de dezvoltare social-economică a localităților, cu planurile de amenajare a teritoriului, planurile generale de urbanism și programele de mediu;
- c) asocierea serviciilor publice de gospodărie comunală în vederea realizării unor investiții de interes comun din infrastructura tehnico-edilitară;
- d) inițierea parteneriatului public-privat pentru gestiunea serviciilor publice de gospodărie comunală, privatizarea acestor servicii, precum și a bunurilor proprietate publică din infrastructura tehnico-edilitară a unităților administrativ-teritoriale;
- e) participarea lor cu capital social sau cu bunuri la capitalul sau bunurile agenților economici pentru realizarea de lucrări și furnizarea/prestarea de servicii publice de gospodărie comunală la nivel local sau raional, după caz, pe bază de convenții care prevăd și resursele financiare constituite din contribuțiile autorităților administrației publice locale. Convențiile se încheie de către ordonatorii principali de credite, în baza mandatelor aprobate de fiecare consiliu local sau raional;
- f) contractarea sau garantarea, în condițiile legii, a împrumuturilor pentru finanțarea programelor de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii de gospodărie comunală a localităților - efectuarea de lucrări noi, extinderi, dezvoltarea de capacități, inclusiv reabilitarea, modernizarea și reechiparea sistemelor existente;
- g) garantarea, în condițiile legii, a împrumuturilor contractate pentru formarea stocurilor de combustibil lichid și solid suficiente pentru sezonul rece;
- h) elaborarea și aprobarea normelor locale și a regulamentelor de funcționare a operatorilor pentru reglementarea activității serviciilor publice de gospodărie comunală în baza normelor-cadru elaborate de autoritatea publică centrală de specialitate.

Autoritățile administrației publice locale aprobă, în conformitate cu metodologia aprobată de ANRE, taxele și tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, cu excepția celor pentru serviciile de alimentare cu apă tehnologică.

CARE SUNT ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE FAȚĂ DE UTILIZATORI?

În exercitarea atribuțiilor, autoritățile administrației publice locale au față de utilizatori următoarele obligații:

- a) gestiunea directă sau delegarea gestiunii prin parteneriat public-privat a serviciilor publice de gospodărie comunală, pe criterii de competitivitate și eficiență managerială;
- b) promovarea reabilitării infrastructurii din sectorul utilităților publice de gospodărie comunală;
- c) monitorizarea și controlul periodic ale activităților de furnizare/prestare a serviciilor publice de gospodărie comunală, în conformitate cu actele normative, și luarea de măsuri în cazul în care operatorul nu asigură performanța pentru care s-a obligat;
- d) asigurarea continuității serviciilor publice de gospodărie comunală;
- e) consultarea cu utilizatorii la stabilirea politicilor și strategiilor locale în domeniul gospodăriei comunale, la adoptarea normelor locale și negocierea contractelor de parteneriat public-privat;
- f) informarea periodică a utilizatorilor asupra politicii promovate în domeniul utilităților publice de gospodărie comunală, precum și asupra necesității de stabilire a unor taxe;
- g) medierea conflictelor dintre utilizator și operator, la cererea uneia dintre părți.

CINE SUNT UTILIZATORI, ÎN SENSUL LEGII NR.1402/2002?

Utilizatori sunt persoane fizice și juridice care folosesc serviciile publice de gospodărie comunală furnizate/prestate pentru necesități proprii și publice pe baze contractuale.

CARE SUNT DREPTURILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE FAȚĂ DE OPERATORI?

Autoritățile administrației publice locale au față de operatori următoarele drepturi:

- a) să solicite informații privind calitatea serviciilor furnizate/prestate;
- b) să invite pentru audieri operatorul în vederea soluționării divergențelor dintre el și utilizator;
- c) să se pronunțe asupra tarifelor propuse de operator;
- d) să sancționeze operatorul, în cazul în care acesta nu operează la parametri de eficiență la care s-a obligat, prin:
 - refuzul de a aproba tarifele propuse de operator;
 - revocarea deciziei prin care s-a aprobat concesionarea.
 - să rezilieze contractul de parteneriat public-privat în condițiile Legii cu privire la parteneriatul public-privat.

CARE SUNT OBLIGAȚIUNILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE FAȚĂ DE OPERATORI?

Autoritățile administrației publice locale au față de operatori următoarele obligații:

- să asigure tratament egal pentru toți operatorii din cadrul comunității respective;
- să asigure, în exercitarea atribuțiilor stabilite prin prezenta lege, un mediu de afaceri transparent;
- să păstreze confidențialitatea informațiilor privind activitatea operatorilor.

Deciziile autorităților administrației publice locale, adoptate în aplicarea legii nr.1402/2002, pot fi atacate în instanța de contencios administrativ de către persoanele fizice sau juridice interesate, în condițiile legii.

CINE SUNT OPERATORII, ÎN CONDIȚIILE LEGII NR. 1402/2002?

Operatori sunt persoane juridice de drept public sau persoane juridice de drept privat, persoane fizice și/sau asociații ale acestora care furnizează/prestează servicii publice de gospodărie comunală în condițiile stabilite de autoritățile administrației publice locale, conform legii.

CUM SE ORGANIZEAZĂ GESTIUNEA SERVICIILOR PUBLICE DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ?

Gestiunea serviciilor publice de gospodărie comunală se organizează prin:

- a) gestiune directă;
- b) gestiune indirectă sau parteneriat public-privat.
- c) contract de prestări servicii.

Alegerea formei de gestiune a serviciilor publice de gospodărie comunală se face prin decizie a autorităților administrației publice locale, în funcție de natura serviciului furnizat/prestat, de interesele curente și de perspectivă ale populației și unităților administrativ-teritoriale, precum și de mărimea și complexitatea sistemelor publice de gospodărie comunală.

În cadrul gestiunii directe, autoritățile administrației publice locale își asumă toate sarcinile și responsabilitățile privind organizarea, conducerea, administrarea și gestionarea serviciilor publice de gospodărie comunală. Gestiunea directă se realizează prin compartimentele specializate organizate în cadrul autorităților administrației publice locale.

În cazul realizării parteneriatului public-privat, autoritățile administrației publice locale pot apela la unul sau la mai mulți operatori cărora le-a fost încredințată, în baza contractului respectiv, gestiunea furnizării/prestării serviciilor de gospodărie comunală, precum și administrarea și exploatarea sistemelor publice tehnico-edilitare.

Desfășurarea activităților specifice fiecărui serviciu public de gospodărie comunală, organizat și realizat în sistemul de concesionare a gestiunii, se face pe bază de contract.

FINANȚAREA PROIECTELOR DIN FONDUL ECOLOGIC NAȚIONAL (FEN)

Fondul Ecologic Național a fost creat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 988 din 26.09.98 în conformitate cu Legea privind protecția mediului înconjurător nr. 1515/1993) cu modificările și completările ulterioare, Legea privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540/1998 cu scopul de a acumula mijloace suplimentare pentru finanțarea activităților din domeniul mediului.

CINE POATE SOLICITA UN GRANT?

Pot beneficia de granturi organele administrației publice locale, instituțiile, întreprinderile, organizațiile societății civile din Moldova. Organizațiile care deja beneficiază de un grant oferit de Fondul Ecologic Național și sunt în curs de derulare a proiectului nu sunt eligibile. Organizațiile care au beneficiat de un grant oferit de Fondul Ecologic Național și au finalizat proiectul, dar nu au prezentat raportul financiar de asemenea nu sunt eligibile.

CARE SUNT CRITERIILE PRINCIPALE DE SELECTARE A PROIECTELOR SPRE FINANȚARE?

Criteriile principale de selectare a proiectelor spre finanțare sunt:

1. Efectul ecologic, bine definit, evident și concret măsurabil.
2. Disponibilitatea de toate documentele necesare.
3. Corespunderea activităților proiectului cu prioritățile fondului.
4. Durabilitatea și continuitatea activităților.
5. Posibilitatea realizării proiectului în zona respectivă cu potențialul uman și tehnic indicat.
6. Existența cotei de participare (contribuția financiară).
7. Aportul proiectului la educația ecologică a populației și promovarea politicii de protecție a mediului.
8. Riscurile proiectului.

CARE SUNT DOMENIILE DE FINANȚARE?

Construcția sau reconstrucția sistemelor de epurare, canalizare și aprovizionare cu apă.

La compartimentul respectiv pot fi finanțate următoarele activități cu efect ecologic evident:

- a) Construcția sau reconstrucția sistemului de epurare.
- b) Construcția sau reconstrucția sistemului de canalizare.
- c) Construcția (sau reconstrucția) și amenajarea fântânii publice sau izvorului.
- d) Procurarea tehnologiilor sau utilajelor care țin de schema tratării apei, epurării apelor uzate sau transportării apelor.
- e) Construcția sau reconstrucția sistemului de apeduct. Una din condițiile principale de finanțare este existența sau construcția sistemului de canalizare.
- f) Construcția sau reconstrucția turnului de apă.
- g) Construcția, tamponarea sau reconstrucția fântânii arteziene.

Tot la acest compartiment se atribuie și o serie de activități care au efect ecologic preponderent social cum ar fi p. 5-7. Acestea pot fi susținute doar în cazul când sunt asociate cu alte activități cum ar fi punctele 1-4, efectul ecologic al cărora este indiscutabil, evident și concret demonstrat, argumentat și descris de către solicitant.

Gestionarea deșeurilor

La compartimentul respectiv pot fi finanțate următoarele activități:

- a) Colectarea și sortarea deșeurilor
- b) Proiectarea, construcția, reconstrucția și reutilizarea întreprinderilor de prelucrare și neutralizare a deșeurilor.

- c) Construcția sau reconstrucția, amenajarea poligoanelor de depozitare a deșeurilor, platformelor de separare, rampelor de colectare etc.
- d) Lichidarea gunoiștilor neautorizate, procurarea containerelor ori a mijloacelor de transport specializate pentru transportarea deșeurilor.

Protecția aerului atmosferic

La compartimentul respectiv pot fi finanțate următoarele activități:

- a) Soluționarea problemelor ecologice asociate cu construcția, reconstrucția și reutilizarea obiectelor și instalațiilor de protecție a aerului atmosferic (de exemplu: instalații de purificare a aerului).
- b) Investigații științifice, lucrări de cercetare-dezvoltare în domeniul protecției aerului atmosferic.
- c) Crearea și/sau perfecționarea sistemelor de automatizare a monitoringului și controlului poluării aerului atmosferic, procurarea tehnicilor pentru automatizarea acestui monitoring și control.
- d) Dezvoltarea și implementarea programelor unificate de evaluare a poluării aerului atmosferic în componența capitolului „Protecția aerului atmosferic” din documentația de proiect pentru construcția obiectelor și din proiectele normativelor emisiilor limite admisibile ale întreprinderilor existente.
- e) Organizarea și gestionarea sistemului de informare și publicitate ecologică, propagarea cunoștințelor ecologice care se referă la protecția aerului atmosferic.
- f) Colaborarea internațională în domeniul protecției aerului atmosferic, inclusiv prin antrenarea specialiștilor străini pentru acordarea asistenței consultative, expertizare.
- g) Dezvoltarea sistemului informațional de colectare, acumulare, sistematizare, perfectare și distribuire a informației privind starea aerului atmosferic și asigurarea acestui sistem cu programe de automatizare.

Înverzirea și extinderea fondului forestier

La compartimentul respectiv pot fi finanțate următoarele activități:

- a) Plantarea unei păduri sau fâșii forestiere.
- b) Împădurirea terenurilor degradate.
- c) Lucrări de regenerare a unei suprafețe împădurite.
- d) Crearea unei fâșii de protecție forestieră în zona riverană.
- e) Plantarea unui parc, scuar.
- f) Crearea/reconstrucția fâșiilor forestiere ale câmpurilor agricole.
- g) Crearea/reconstrucția fâșiei de protecție a apelor râurilor și bazinelor acvatice.
- h) Crearea/reconstrucția fâșiei forestiere de-a lungul căilor de comunicare.
- i) Crearea pepinierelor cu vegetație forestieră.
- j) Creșterea materialului săditor în pepiniere.

Informarea și conștientizarea

La compartimentul respectiv pot fi finanțate următoarele activități:

- a) Programe de instruire, informare ecologică și conștientizare publică ce reies din strategiile, politicile ecologice și planurile de acțiuni ale țării și MM.
- b) Organizarea seminarelor, conferințelor, concursurilor, olimpiadelor, victorienelor, festivalurilor și expedițiilor ecologice.
- c) Organizarea, pregătirea și punerea pe post a emisiunilor Radio, TV.
- d) Editarea posterelor, pancartelor, publicațiilor de culegeri, de materiale informative.
- e) Acordarea suportului financiar publicațiilor periodice pentru publicarea edițiilor tematice de mediu, a materialelor și susținerea unor rubrici permanente de mediu.
- f) Propagarea cunoștințelor despre importanța îngrijirii și păstrării surselor de apă, activități de educație, informație și instruire la tema Apa.
- g) Difuzarea informației despre deșeuri, propagarea cunoștințelor ecologice despre gestionarea deșeurilor, activități educativ-instructive cu masele largi și grupurile-țintă despre gestionarea deșeurilor.

- h) Promovarea unor programe informativ-editoriale și educativ-instructive despre importanța pădurilor, fâșiilor forestiere, plantații de arbori în asigurarea unui echilibru ecologic la nivel local și național.
- i) Furnizarea de informații și materiale educativ-instructive despre prevenirea și lichidarea calamităților naturale.
- j) Furnizarea de informație și materiale educative despre valoarea și importanța ariilor protejate, editarea de materiale promoționale despre valoarea monumentelor naturii locale și naționale pentru comunitățile locale.
- k) Activități educativ-instructive și informaționale cu membrii comunităților locale în vederea păstrării integrității ariilor protejate.

Prevenirea sau lichidarea consecințelor calamităților

La compartimentul respectiv pot fi finanțate următoarele activități:

- a) Întărirea malurilor și digurilor lacurilor de acumulare.
- b) Lichidarea consecințelor calamităților (inundații, alunecări, chiciură etc.)
- c) Stoparea alunecărilor de teren.

Protecția biodiversității

La compartimentul respectiv pot fi finanțate următoarele activități:

- a) Fondarea sau extinderea ariilor protejate.
- b) Activități de ameliorare a stării ariilor protejate.
- c) Activități de creare și ameliorare a spațiilor verzi.
- d) Activități de conservare a speciilor de plante și animale vulnerabile și pe cale de dispariție.
- e) Activități de promovare a pepinierelor, gospodăriilor cinegetice, locurilor recreative amenajate etc.
- f) Activități de promovare a pepinierelor, gospodăriilor cinegetice, locurilor recreative amenajate etc.

DOCUMENTE OBLIGATORII PENTRU PREZENTAREA CERERII PENTRU FEN

Documente obligatorii pentru prezentare sunt:

1. Documentația de proiect (elaborată de către o organizație de proiectare licențiată).
2. Cererea de solicitare a grantului - 2 exemplare.
3. Scrisoarea de însoțire (modelul se anexează).
4. Scrisoare de garanție a contribuției financiare (modelul se anexează).
5. Aviz de la Centrul de Medicină Preventivă.
6. Aviz de la Serviciul Ecologic din teritoriu .
7. Fotografii, schițe, alte materiale (după caz și la solicitare).

Pentru proiectele prezentate de ONG-uri se prezintă obligator copia Statutului și certificatului de înregistrare a organizației.

BIBLIOGRAFIE

1. Legea privind protecția mediului înconjurător nr. 1515 (1993);
2. Legea privind administrația publică locală nr. 436 (2006);
3. Legea privind resursele naturale nr.1102 (1997);
4. Legea privind plata pentru poluarea mediului nr. 1540 (1998);
5. Legea privind protecția aerului atmosferic nr. 1422 (1997);
6. Legea privind deșeurile de producție și menajere nr. 1347 (1997);
7. Legea cu privire la produsele și substanțele nocive nr. 1236 (1996);
8. Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice nr. 10 (2009);
9. Legea privind impozitul funciar și modul de impozitare nr.1245 (1992);
10. Legea cu privire la arendă nr. 861 (1992);
11. Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr.1308 (1997);
12. Legea pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate nr. 1041 (2000);
13. Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura nr. 149 (2006);
14. Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor nr.91 (2007);
15. Legea apelor nr. 272 (2011);
16. Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă nr.440 (1995);
17. Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat nr. 1538 (1998);
18. Legea cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale nr. 591 (1999);
19. Legea privind expertiza ecologică nr. 851 (1996);
20. Legea privind evaluarea impactului asupra mediului înconjurător nr. 86 (2014)
21. Legea regnului animal, nr. 439 (1995);
22. Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, nr. 235 (2006);
23. Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, nr.303 (2013);
24. Codul funciar, nr. 828 (1991);
25. Codul subsolului, nr. 3 (2009);
26. Codul silvic, nr. 887 (1996);
27. Hotărârea Guvernului nr. 1451 din 24.12.2007 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenului;
28. Hotărârea Guvernului nr. 72 din 30.01.2004 privind implementarea Legii cu privire la arenda în agricultură;
29. Hotărârea Guvernului nr. 52 din 16.01.2007 cu privire la unele măsuri de ameliorare a activității ramurii piscicole și de reglementare a modului de utilizare a iazurilor;
30. Hotărârea Guvernului nr. 27 din 16.01.2004 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier;
31. Hotărârea Guvernului nr. 847 din 18.12.2009 privind aprobarea structurii și Regulamentului Ministerului Mediului;
32. Hotărârea Guvernului nr. 77 din 30.04.2004 privind aprobarea structurii și Regulamentului Inspectoratului Ecologic de Stat;
33. Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale;
34. Hotărârea Guvernului nr. 802 din 09.10.2013 privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă;
35. Hotărârea Guvernului nr. 894 din 12.11.2013 cu privire la organizarea și funcționarea ghișeului unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosința specială a apei;
36. www.mediu.gov.md;
37. www.justice.md

ANEXE

PROCEDURILE INIȚIERII, CONSTRUCȚIEI ȘI FUNCȚIONĂRII OBIECTELOR

1. Selectarea și atribuirea terenului pentru construcția obiectului. Obținerea deciziei consiliului local.
2. Obținerea Certificatului de urbanism și proiectarea obiectului.
3. Expertizarea tehnică și sanitaro-ecologică a proiectului de execuție a lucrărilor de construcție. Obținerea avizelor respective
4. Construcția propriu-zisă a obiectului. Respectarea cerințelor avizelor și prevederilor din proiectul tehnic.
5. Recepționarea obiectului (punerea în funcțiune/darea în exploatare)
6. Desfășurarea activității / funcționarea obiectului.

MODEL AL TABELUI DE ACȚIUNI (ANEXĂ LA PLAM)

Nr.d/o	Obiective generale	Obiective specifice	Denumirea acțiunilor	Responsabili	Termen de realizare	Indicatorii de progres	Costul/Sursa (lei)
1	2	3	4	5	6	7	8

DECIZIA PRIMARULUI POATE SCHIMBA SITUAȚIA

CUM ESTE ACUM

DEȘEURILOR
DIN
LOCALITATEA
TA

CUM AR TREBUI SĂ FIE

CUM ESTE ACUM

APEI UZATE
(DE CANALIZARE)
DIN
LOCALITATEA
TA

CUM AR TREBUI SĂ FIE

CUM ESTE ACUM

SPAȚIILOR VERZI ȘI
FÂȘIILOR DE PROTEȚIE
A RÂURILOR
DIN
LOCALITATEA
TA

CUM AR TREBUI SĂ FIE

CENTRUL NAȚIONAL DE MEDIU

Str. Bănulescu Bodoni 45, of. 404-405
Mun. Chișinău, Md2012
Republica Moldova

Tel: (+373 22) 836 727

Fax: (+373 22) 836 726

E-mail: cnm@environment.md

www.environment.md

[www.facebook.com/Centrul National de Mediu](https://www.facebook.com/Centrul-National-de-Mediu)